

BizdenHaberler

KASIM 2019
SAYI 477

Koç

YOLUM SENSİN

193∞

KOÇ HOLDİNG, DÜNYANIN EN İYİ 35. İŞVERENİ

FORBES'UN "DÜNYANIN EN İYİ İŞVERENLERİ" LİSTESİNE
35. SIRADAN GİREREK BU SENE DE TÜRKİYE'DEN
İLK 100'DE YER ALAN TEK ŞİRKET OLDUK.

Bu başarı, "BİZ" olmaktan hiç vazgeçmediğimiz için...

| içinde Koç var.

'Bizden Haberler'in değerli okurları;

Ülkemizin ekonomik ve toplumsal gelişimine katkı sağlama prensibiyle çalışan bir Topluluk olarak, kuruluşumuzdan bu yana attığımız her adımda en yakın iş ortaklarımız olan bayilerimizden güç aldık. Bu nedenle Türkiye'nin dört bir yanındaki bayilerimizle her yıl bir araya gelerek fikir alışverişinde bulunup hedef ve stratejilerimizi paylaşmayı çok önemsiyoruz. Bu anlayış doğrultusunda hayata geçirdiğimiz ve artık geleneksel bir hale gelen Anadolu Buluşmaları'nın 28'incisini geçtiğimiz günlerde Ankara'da gerçekleştirdik. Ankara bayilerimizin yanı sıra Bolu, Çankırı, Kırıkkale ve Kırşehir illerinden bayilerimizin de katılım gösterdiği toplantımız son derece verimli geçti. Koç Topluluğu'nun sahadaki yüzü olan değerli bayilerimizle dün olduğu gibi gelecekte de omuz omuza çalışmaya devam edeceğimizi bu vesileyle bir kez daha belirtmek isterim.

Sahip olduğumuz kaynakları toplumun gelişimine katkı sağlayacak çalışmalara aktarmayı kendimize bir görev biliyoruz. Bu nedenle tüm hayatını "Ülkene sana

verdiklerinden bir kısmını geri vermek zorundasın" felsefesi doğrultusunda inşa eden kurucumuz merhum Vehbi Koç'un izinden gitmeye büyük bir önem atfediyoruz. Söz konusu amaç doğrultusunda Vehbi Koç tarafından 50 yıl önce kurulan Vehbi Koç Vakfı, eğitim, sağlık ve kültür alanlarında hayata geçirdiği çalışmalarla, Türkiye'de bağışçılığın ve hayırseverliğin gelişmesinde öncü rol üstleniyor. Türkiye'nin ilk özel vakfı unvanına da sahip olan Vehbi Koç Vakfı, The American Turkish Society'nin "Küresel Hayırseverlik Ödülü"ne layık görüldü. New York'ta düzenlenen ödül töreninde Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi ve Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Semahat Arsel, ödülü tüm dünyada hayırseverlerle yerel sivil toplum örgütlerini bir araya getirmeyi amaçlayan Synergos organizasyonunun kurucusu Peggy Rockefeller Dulaney'den aldı. "Üstümüze Vazife" diyerek toplumun yaşam kalitesini yükseltecek öncü ve örnek hizmetleri ile varlık gösterdiği her alanda fark yaratan Vehbi Koç Vakfı'nı bu ödül vesilesiyle kutluyorum.

Gündemimizde yer alan bir diğer konu ise "Yaşasın Hayat" sloganı çerçevesinde oluşturduğumuz çevre ve iş sağlığı konusundaki vizyonumuzu bir üst aşamaya taşıyacak olan yeni yol haritamızdı. Bu kapsamda gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmak amacıyla her bir aşamasının titizlikle tasarlandığı özel bir etkinlikte yöneticilerimizle çevre politikamızın ana hatlarını paylaştık.

Çevreye karşı sorumluluklarımızın bilinciyle, sürdürülebilir bir dünya inşa etme hedefimiz doğrultusunda gerçekleştirdiğimiz çalışmaların kapsamını her fırsatta genişletmeye özen gösteriyoruz. Bu çerçevede 21. yüzyılın en önemli sorunları arasında yer alan plastik kullanımının insan sağlığına, çevreye ve ekonomiye verdiği zararın boyutlarının da farkındalığıyla 2020 sonuna kadar tek kullanımlık plastik tüketimine son vereceğimizi taahhüt ediyoruz. Belirlediğimiz hedefe yönelik performansımızda 90 bini aşkın çalışma arkadaşımızın en önemli role sahip olduğuna inanıyoruz. Çalışanlarımızın dünyanın geleceğine karşı sorumluluk bilincini geliştirmeye yardımcı olacak çalışmalarımıza dair haberlerin detaylarını dergimiz sayfalarında bulabilirsiniz.

İçinde doğup büyüdüğümüz topraklardan güç alarak sahip olduğumuz kültürel mirasımızı gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla; pek çok projeye etkin destek vermeye gayret ediyoruz. Bu hedef doğrultusunda, Yönetim Kurulu Başkanımız Ömer M. Koç'un başkanlığını yürüttüğü Geyre Vakfı'nın da en büyük destekçileri arasında yer aldığı Aphrodisias Antik Kenti'nin tarihteki yolculuğuna da dergimizin bu sayısında yer verdik.

Her yıl 10 Kasım'da olduğu gibi bu yıl da Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü sevgi, saygı, minnet ve büyük bir özlemle anıyoruz. O'nun bizlere mirası olan Cumhuriyet ilke ve değerlerine bağlı kalarak, ülkemizin istikbali için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Sevgi ve saygılarımla,

Levent Çakıroğlu

İmtiyaz Sahibi

Koç Holding A.Ş. Adına
Levent ÇAKIROĞLU
(Sahibi)

Genel Yayın Yönetmeni

Oya ÜNLÜ KIZIL

Sorumlu Yönetmen

Şeniz AKAN

Yayın Koordinatörü

Tuğçe Kutlu SERİNTÜRK

Yayın Kurulu

Mustafa Kemal ÇOLAK

M. Dumrul SABUNCUOĞLU

Nihal KÖZ

Yayınlar Direktörü

M.Dumrul SABUNCUOĞLU

Direktör

Nihal KÖZ

Berna SAN

Editörler

Hülya VATANSEVER

Pelin REZAKİ

Biray Anıl BİRER

Yasemin BALABAN

Arzu ERDOĞAN

Özlem KAPAR BAYBURS

Mine AKVERDİ DENKTAŞ

Tasarım

Lom Creative

lom.com.tr

Uygulama

Overtime

Engin KURU

Fotoğraf Editörü

Hüseyin Serdar ÖNGEN

Overtime Bilgi Teknolojileri
İletişim ve Reklamcılık Ltd. Şti.
19 Mayıs Mahallesi
Veteriner Hilmi Sokak
Hilmi Palas Apt. No:4 K:1 D:4
34363 Şişli, İstanbul
Tel:0212 252 74 25
overtime.com

Baskı ve Cilt (Matbaa)

İRM Dijital Matbaa A.Ş.
Şerifali Mahallesi
Şehit Sokak No:49
Ümraniye / İSTANBUL
0216 4667498

Yayın Türü

Yaygın Yerel Süreli

Yayın Süresi / Dili

Aylık / Türkçe

Bu dergideki yazı
ve görseller kaynak
belirtilerek kullanılabilir.

BU SAYIDA

→ 4

NELER OLDU?

- Koç Holding, "Dünyanın En İyi İşverenleri" listesinde 35'inci sırada
- "Chatham House - Koç Holding Yuvarlak Masa Toplantısı" üçüncü kez gerçekleşti
- Koç Holding 2020 sonuna kadar tek kullanımlık plastik tüketimine son verecek!
- Koç Topluluğu, Sürdürülebilir İş Ödülleri'ne damgasını vurdu!
- Teknolojide çığır açan bir ilk: Robotlarda dokunma hissi
- Avis Türkiye üçüncü kez "Yılın Lisansiyesi" seçildi
- Seyahat deneyimini paylaşımlar kazanıyor

→ 10

VİZYON

- "Hayırseverlikte Mükemmellik Ödülü", Vehbi Koç Vakfı'nın oldu
- Anadolu Buluşmaları'nda "Yatırımlara devam edeceğiz" vurgusu...
- Koç Topluluğu'nda büyük dönüşüm başladı: "Yaşasın Hayat"
- Anahtar teslim hizmetin adresi: Ingage

→ 26

YENİ DÜNYA

→ Yeni bir çağın habercisi:
Kuantum bilgisayarlar

→ 28

YAKIN PLAN

→ Küresel istihdamda
yönelimler

→ 32

MERCEK

→ İlham veren kişisel yönleriyle
Ulu Önder Atatürk

→ 48

NELER OLACAK?

→ "Hafıza-i Beşer: Osmanlı
Yazmalarından Hikâyeler"
sergisi
→ Film gösterimi: "1001 Gram"
→ "Bir Zamanlar Toroslar'da:
Sagalassos" sergisi
→ 23. İstanbul Tiyatro Festivali
→ "Al Di Meola: Past Present
Future Tour"

→ 36

YAŞAM

→ Güzellik tanrıçasına adanan
kent
→ İnsanlar ve hayvanlar:
Varoluşsal bağ...

→ 42

MOLA

→ Anadolu kültürünün
hazine sandığı
→ Hayaller, tutkular ve dans!

BİZDEN HABERLER'E
ULAŞMAK ŞİMDİ ÇOK DAHA KOLAY.
İPAD UYGULAMAMIZ İLE DERGİMİZ
DİLEDİĞİNİZ ANDA, DİLEDİĞİNİZ YERDE

Koç Holding, "Dünyanın En İyi İşverenleri" listesinde 35'inci sırada

90 bini aşkın çalışanıyla Türkiye'nin en büyük şirketler topluluğu olan Koç Holding, Forbes'un yayınladığı "Dünyanın En İyi İşverenleri" listesinde 35'inci sırada yer aldı. Liste, dünyanın en çok çalışılmak istenen şirketlerini iki aşamalı bir değerlendirme sürecinin sonunda belirledi. Öncelikle çalışanların kendi işverenlerini bir yakınlarına ya da aile üyelerine tavsiye edip etmeyeceklerini değerlendiren araştırmanın ikinci bölümü sektörlerindeki diğer şirketlere yönelik algıyı ölçtü. Araştırmaya katılanlardan "Kendi sektöründe çekici bir işverendir" ve "Etkili – iyi yönetilen bir şirkettir" sorusunu değerlendirmeleri istendi. Son aşamada ise tüm şirketlerin skorları Forbes Global 2000 listesindeki en yüksek skora sahip ilk 500 işvereni belirledi. Bu yıl 1,4 milyon yanıtın değerlendirildiği araştırmanın sonucunda Koç Holding, sıralamada 59 basamak birden yükseldi.

Levent Çakıroğlu: "Dinamik, esnek ve çevik iş ortamları yaratıyoruz"

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu; değer, itibar ve topluma hizmet odaklı bir Topluluk olmanın getirdiği sorumlulukla, yürüttükleri tüm çalışmaların küresel ölçekte karşılık bulmasından ötürü memnuniyet duyduklarını vurguladı. Levent Çakıroğlu şöyle devam etti: "Bu kapsamda Dünyanın En İyi İşverenleri listesinde 35'inci sırada yer alarak ülkemizi ilk 100'de temsil etmenin de bizim için önemli bir gurur vesilesi olduğuna inanıyorum. Her zaman ifade ettiğim gibi öncelikli sorumluluğumuzun çalışma arkadaşlarımızla, onların ailelerinin hayatlarını ve deneyimlerini iyileştirmek olduğuna inanıyorum. Ayrıca mutlu bir çalışma ortamı

yaratmayı ve yeni liderler yetiştirmeyi de en az finansal başarılar kadar önemli buluyorum. Yaşadığımız dünyada çevik ve girişimci bir kültürü sağlamak büyük önem taşıyor. Dijital teknolojiler gibi nesnelerin interneti, öğrenen algoritmalar ve biyoteknoloji gibi birçok gelişmenin olduğu bir dünyada yeni fırsatlar yaratmaya odaklanmak gerekiyor. Fırsatlar yaratmak için doğru çevresel koşullara da ihtiyaç olduğu bilinen bir gerçek... Bu doğrultuda biz de Topluluk olarak çalışma arkadaşlarımız için daha dinamik, esnek ve çevik iş ortamları yaratıyoruz. Topluluğumuzdaki çalışma arkadaşlarımızın yüzde

olarak çok farklı sektörlerde, dünyanın neredeyse tüm kıtalarında ve onlarca farklı iş kolunda operasyonlarımız var. Ne mutlu ki Topluluğumuzun uzun vadeli planlarının kalbinde de çalışma arkadaşlarımız yer alıyor. Biz de bu bakış açısıyla yoğun rekabette fark yaratacak insan kaynağı stratejileri uyguluyor, küresel liderler yetiştirme hedefiyle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Eşitlikçi uygulamaları merkeze aliyor, çalışma arkadaşlarımızın deneyimini uçtan uca iyileştirecek yenilikçi uygulamaları hayata geçiriyoruz. Her yıl 2,5 milyon üzerinde iş başvurusu alan bir Topluluk olarak, işe alım süreçlerimizi de aday

deneyimini iyileştirme bakış açısıyla gözden geçirdik.

Diğer yandan, çalışma arkadaşlarımızın Topluluk içindeki gelişim fırsatlarına erişimi konusunda 'Rotasyon' projesini devreye aldık. Rotasyona ek olarak çalışma arkadaşlarımızın gelişimi için kritik olan Koç Akademi,

LiderSensin gibi eğitim-gelişim programlarımızın içeriğini küresel en iyi uygulamalar doğrultusunda sürekli gözden geçiriyoruz. Harvard Business School, Udacity, Columbia Business School ve Koç Üniversitesi gibi dünyanın en iyileriyle birlikte gelişim programları yürütüyoruz. Yenilediğimiz KoçAilem platformu ve her yıl gerçekleştirdiğimiz Koç Topluluğu Spor Şenliği ile sadece çalışma arkadaşlarımızın değil, ailelerinin de sosyal yaşamlarına dokunuyoruz. Ayrıca yılda 4 bine yakın stajyerimizin iş hayatına ilk adımını, unutulmaz bir deneyim olarak konumlamak için staj süreçlerimizi yeniledik. Tüm bu çabalarımızın ve çalışmalarımızın Koç Holding'i Dünyanın En İyi İşverenleri listesinde zirveye taşımasının gururunu yaşıyoruz."

70'inden fazlasının Y ve Z kuşağından olduklarını da düşündüğümüzde, onların da beklentileriyle örtüşen bir yönetim şekli olduğunu görüyoruz" dedi.

Özgür Burak Akkol: "Rekabette fark yaratacak insan kaynağı stratejileri uyguluyoruz"

Koç Holding olarak insan kaynakları alanında deneyim odaklı bir yaklaşımla çalışmalarını şekillendirdiklerine dikkat çeken Koç Holding İnsan Kaynakları Direktörü Özgür Burak Akkol, bu alanda yaşanan dönüşüm ile ulusal ve uluslararası pek çok ödüle layık görüldüklerini belirtti. Özgür Burak Akkol, Forbes'un Dünyanın En İyi İşverenleri listesine ilişkin yaptığı değerlendirmede şu ifadelerle yer verdi: "Koç Topluluğu

Levent Çakıroğlu: "Toplantı, küresel politikaların jeopolitik rekabetle birlikte şekillenen geleceği hakkında fikir alışverişinde bulunmak için değerli bir ortam sağlıyor."

"Chatham House - Koç Holding Yuvarlak Masa Toplantısı" üçüncü kez gerçekleşti

Dünyanın en etkili düşünce kuruluşları arasında yer alan Chatham House'un Türkiye Projesi kapsamında her yıl düzenlenen "Chatham House - Koç Holding Yuvarlak Masa Toplantısı"nın üçüncüsü Koç Holding ev sahipliğinde İngiltere'de gerçekleşti.

Chatham House ile Koç Holding'in Şubat 2017 tarihinde başlayan kurumsal ortaklığı kapsamında "Chatham House - Koç Holding Yuvarlak Masa Toplantısı"nın üçüncüsü düzenlendi. Uluslararası ilişkiler alanındaki en prestijli kuruluşlardan olan Ditchley Foundation'da 25-26 Ekim tarihlerinde gerçekleştirilen toplantıda "Avrupa, ABD ve Çin: Rekabet Eden

Vizyonlar" teması ele alındı. Dışişleri Bakanı Yardımcısı Sedat Önal ve Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı Politika Direktörü Richard Moore'un onur konuğu olarak katıldığı toplantının açılış konuşmalarını Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu ve Chatham House Direktörü Dr. Robin Niblett yaptı.

Dünyanın dört bir yanından siyaset ve iş dünyasının önde

gelen isimlerinin, sivil toplum temsilcilerinin, akademisyenlerin ve medya mensuplarının katıldığı toplantıda, Avrupa Birliği, Çin ve ABD'nin değişen perspektifleriyle küresel ekonomik ve politik gelişmeler değerlendirildi.

Levent Çakıroğlu: "Farklı bakış açılarını tarafsız şekilde tartışma imkânı bulduk"

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, küresel ekonomik ve politik gündemin ağırlığını ve etkilerini her geçen gün daha fazla hissettiğimiz bu dönemde Chatham House gibi etkili düşünce kuruluşlarının taşıdığı öneminin de giderek arttığını belirtirken, "Chatham House - Koç Holding Yuvarlak Masa Toplantısı"nın üçüncüsüne ev sahipliği yapmaktan büyük mutluluk duyduklarını dile getirdi.

Çakıroğlu sözlerine şöyle devam etti: "Küresel ölçekte yaşanan ekonomik ve politik gelişmelerin ışığında çok kritik bir dönemden geçiyoruz. Dünyanın en etkili düşünce kuruluşları arasında yer alan Chatham House'un Türkiye masasına böyle bir dönemde ev sahipliği yapmanın da ayrıca önemli olduğuna inanıyorum. Bir yandan Brexit sürecindeki belirsizlik, diğer yandan ABD - Çin Ticaret Savaşları ve küresel ekonomideki yavaşlama emareleri; küresel rekabetin hızla yükseldiği günümüzde iş dünyasında karar verici konumunda olan tüm liderleri yakından ilgilendiriyor. Yeni teknolojilerin gelişmesi ile birlikte Dördüncü Sanayi Devrimi'nin beraberinde getirdiği fırsatlar ve zorluklar da tüm sektörlerde iş yapış şekillerini dönüştürmeye devam ediyor. Tüm bu gelişmeler ışığında, 'Chatham House - Koç Holding Yuvarlak Masa Toplantısı' küresel politikaların jeopolitik rekabetle birlikte şekillenen geleceği hakkında fikir alışverişinde bulunmak için değerli bir ortam sağlıyor. Tüm dünyada belirsizliğin hâkim olduğu böyle bir süreçte, iş dünyası olarak küresel ticaret ve ekonomik iş birliği anlamında 21.yüzyıl gerçeklerine nasıl uyum sağlayacağımıza dair farklı bakış açılarını tarafsız bir şekilde dinlememiz büyük önem taşıyor."

Koç Holding 2020 sonuna kadar tek kullanımlık plastik tüketimine son verecek!

Plastik kullanımı, 21'inci yüzyılda iklim değişikliği ile birlikte en önemli çevre sorunları arasında gösteriliyor. Koç Holding, ana sponsoru olduğu İstanbul Bienali ile bir kez daha gündeme gelen bu küresel sorunun çözümüne yönelik kararlılığını Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu'nun açıkladığı taahhüt ile ortaya koydu.

Koç Topluluğu şirketleri ve kuruluşları söz konusu plastik taahhüdü çerçevesinde öncelikle tek kullanımlık plastiklerin yerine kullanılabilir alternatifleri belirleyecek, yeniden kullanımı ve geri dönüşümü artıracak.

21'inci yüzyılda iklim değişikliği ile birlikte en önemli çevre sorunları arasında gösterilen plastik kullanımı küresel bir meseleye dönüştü. İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen ve Koç Holding'in 2007-2026 yılları arasında ana sponsorluğunu üstlendiği İstanbul Bienali bu yılki temasını okyanuslarda yüzen devasa atık yığınının bilim çevrelerinin verdiği isim olan "Yedinci Kıta"dan aldı. Bireyleri, sanat aracılığıyla plastik tüketimi konusunda kendilerini daha fazla

sorgulamaya ve bu konuda cesur adımlar atmaya davet eden 16. İstanbul Bienali sonrasında, Koç Holding bu konuda dikkat çeken bir adım attı. Bugünü önemli bir başlangıç noktası olarak gördüklerini belirten Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, tek kullanımlık plastik tüketimine yönelik taahhütlerini Koç Holding Dış İlişkiler ve Kurumsal İletişim Direktörü Oya Ünlü Kızıl ve İnsan Kaynakları Direktörü Özgür Burak Akkol'un da katıldığı toplantı ile açıkladı.

Levent Çakıroğlu: "Plastik atık konusunda çözüme katkı sağlayacak adımlar atmaya kararlıyız."

İstanbul Bienali'nin bu yıl çok önemli bir küresel mesele olan plastik atık konusuna dikkat çektiğini kaydeden Levent Çakıroğlu, "İstanbul Bienali'nin dikkat çektiği bu küresel mesele bir süredir Koç Topluluğu olarak gündemimizde yer alıyor. Çalışma arkadaşlarımızla birlikte, Koç Topluluğu Şirketleri'nin de gücünü arkamıza alarak bu konuda çözüme katkı sağlayacak adımlar atmaya kararlıyız. Bu amaçla, tek kullanımlık plastikleri önemli bir başlangıç noktası olarak gördük ve tüm Koç Topluluğu'nu kapsayan bir taahhüt oluşturduk" diye konuştu.

Önümüzdeki 1 yıl içinde bu taahhüdü gerçekleştirmeye yönelik bir dizi çalışmayı aynı anda başlatacaklarını belirten Çakıroğlu, taahhütlerini şöyle aktardı: "90 bini aşkın çalışma arkadaşımızın yer aldığı tüm Koç Topluluğu şirketleri ve kuruluşları olarak 2020 sonuna kadar tek kullanımlık plastik tüketimine son vereceğimizi taahhüt ediyoruz. Öncelikle tek kullanımlık plastiklerin yerine kullanılabilir alternatifleri belirleyecek, yeniden kullanımı ve geri dönüşümü artıracacağız. Belirlediğimiz hedefe yönelik performansımızı düzenli olarak takip edecek, gözden geçirecek, iyileştirme çalışmaları yapacak ve gelişmeleri kamuoyu ile paylaşacağız. Dönüşümü 90 bini aşkın çalışma arkadaşımız ile birlikte hayata geçirebileceğimizin farkındayız. Bu doğrultuda, Topluluk içi eğitim ve iletişim çalışmaları gerçekleştirecek, kurum içi sahiplenmeyi artıracacağız."

Tek kullanımlık plastik tüketimine yönelik davranış değişikliğinin Koç Topluluğu çalışanlarından başlayarak, onların ailelerine ve toplumun daha geniş kesimlerine dalga dalga yayılmasını umduklarını belirten Çakıroğlu: "Bu taahhüt sadece bir başlangıç. Önümüzdeki dönemde plastiğe yönelik çalışmalarımızın kapsamını daha da genişleteceğiz" dedi.

Koç Topluluğu, Sürdürülebilir İş Ödülleri'ne damgasını vurdu!

Özel sektörde sürdürülebilirlik alanında önemli etkiler yaratmış projelerinin ödüllendirildiği 6. Sürdürülebilir İş Ödülleri'nde Koç Topluluğu şirketleri 4 farklı alanda ödül almaya hak kazandı.

Ödüle hak kazanan dört proje de insanı odağa alan, dünyayı ve toplumu gözetken bir yaklaşımla oluşturuldu.

Sürdürülebilirlik Akademisi'nin 6.sını düzenlediği Sürdürülebilir İş Ödülleri sahiplerini buldu. Koç Topluluğu şirketlerinden Arçelik, Koç Holding ve Tüpraş 4 farklı alanda ödüle layık görüldü.

Arçelik, "Atık Yönetimi" ve "Sürdürülebilirlik Raporlaması" kategorilerinde ödüle layık görüldü. "Atık Yönetimi" kategorisinde ödül alan "PET Kazan" projesinde çamaşır makinaları ve yıkayıcı-kurutucularda kullanılan kazanlar, PET şişelerin geri dönüştürülmesiyle üretiliyor. Atık PET şişe miktarının azaltılmasına ve enerji tasarrufu elde edilmesine olanak sağlayan proje ile her bir kazan için ortalama 60 adet PET şişe geri dönüştürülüyor ve yıllık yaklaşık 25 milyon şişenin geri dönüştürülmesi sağlanıyor.

Arçelik'in "Sürdürülebilirlik Raporlaması" kategorisinde ödül almaya hak kazandığı 2018 yılı "Sürdürülebilirlik Raporu" ise şirketin çevresel, sosyal, etik ve ekonomik alanlarda sürdürülebilirlik

önceliklerine ilişkin çalışmalarını, performans sonuçlarını ve hedeflerini aktarıyor. Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'nde "Dayanıklı Tüketim" kategorisinde gelişmekte ülkeler arasında sektör lideri olan Arçelik, 2018 yılı raporunda 10 ülkedeki operasyonlarına ilişkin performansına yer verdi.

"Sürdürülebilirlik İletişimi" alanında ise "İletişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" çalışmaları ile Koç Holding ödül almaya hak kazandı. Koç Topluluğu şirketlerinin pazarlama ve iletişim çalışmalarının toplumsal cinsiyete duyarlı hâle gelmesi için 2017 yılından bu yana yürütülen çalışmalar ile gelenekselleşmiş kalıp yargıların yıkılması amaçlanıyor. Koç Topluluğu genelinde yürütülen çalışmada, öncelikle belirlenen ilkeler ışığında bir rehber geliştirildi. Tüm şirketlerin ilgili profesyonelleri ve ajansları ile gerçekleştirilen atölyeler sayesinde ilkelerin yaygınlaşması amaçlandı. Çalışmaların son aşamasında ise pazarlama ve

iletişim ekiplerinin birbirlerinin reklamlarını değerlendirmesi için dijital bir platform kuruldu. Bu değerlendirmenin sonucunda ve uzman seçici kurulun görüşleriyle her yıl Koç Topluluğu içinde toplumsal cinsiyet eşitliğine en duyarlı reklamlar ödüllendiriliyor.

Sürdürülebilir İş Ödülleri kapsamında bir diğer ödül ise "Kırıkkale Rafinerisi Yeni Güç Santrali" projesiyle "Enerji Yönetimi" kategorisinde Tüpraş'ın oldu. Yeni Güç Santrali, yapısı itibarıyla verimliliği yüksek ve sadece doğalgaz ile çalıştığı için düşük emisyonu sahip olma özelliği taşıyor. Projeyle birlikte santral enerji verimlilik değeri %40'dan %85-90 seviyesine yükselirken, dışarıdan elektrik satın alma gereksinimi de ortadan kalkıyor. Projenin sağladığı enerji tüketimindeki azalma ile Kırıkkale Rafinerisi, enerji yoğunluğu endeksinde dünyanın enerji verimliliği yüksek rafinerileri arasına girdi.

Teknolojide çığır açan bir ilk: Robotlarda dokunma hissi

Dokunma duyusunu robot ve cihazlara kazandırarak bir ilke imza atan Inventram, “Sensobright” adını verdiği yatırımını küresel pazarlarla buluşturmaya hazırlanıyor.

Koç Holding’in Japon Mitsui Grubu ve Koç Üniversitesi ortaklığında faaliyet gösteren teknoloji yatırım şirketi Inventram, insanın beş duyusundan bir tanesi olan dokunma duyusunu robot ve cihazlara kazandıran “Sensobright” yatırımı ile bir ilke imza attı. Söz konusu yatırımın basın lansmanı Koç Holding Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı Tamer Haşımoğlu, bilim insanı Doç. Dr. Utku Büyükaşahin ve Inventram Genel Müdürü Cem Soysal’ın katılımıyla Divan İstanbul’da gerçekleştirildi.

Tamer Haşımoğlu: “Doğru imkânlar ve akıllı sermaye desteği ile çığır açacak teknolojileri ortaya çıkarabiliriz”

Küresel rekabetçiliği artırma hedefinin Koç Topluluğu’nun yatırımlarına yön veren en önemli dinamiklerin başında geldiğini kaydeden Koç Holding Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı Tamer Haşımoğlu, hayata geçirdikleri tüm işlerde önceliklerinin “değer yaratmak” olduğunu dile getirdi. Inventram’da dünya çapında yenilikleri beraberinde getiren, yüksek teknolojiye dayalı, uzun soluklu ve

riskli alanlara odaklandıklarını anlatan Tamer Haşımoğlu, “Ülkemizdeki bilim kapasitesi ve taşıdığı yüksek potansiyelin laboratuvarlardan ya da teknoparklardan çıkıp dünya ile buluşabilmesi için yeni yaklaşımlara ihtiyaç var. Pek çok yenilikçi teknoloji uzun yatırım süreleri ve yüksek risk nedeniyle ticari aşamaya geçmeden laboratuvarlarda unutulup gidiyor. Biz bu konuda kendimizi sorumlu hissederek elimizi taşın altına koyduk. Kuruluşumuzdan bugüne geçen süreç bize şunu gösterdi: Ülkemizin bilim ve teknoloji konusunda da çok büyük potansiyeli var. Dünya çapında çok değerli bilim insanlarımız var. Doğru imkânlar, doğru organizasyon ve akıllı sermaye desteği sağlandığında küresel ölçekte çığır açacak teknolojileri ortaya çıkarabiliriz” dedi.

Cem Soysal: “Teknolojiyi patentleme ve şirket yatırımlarına dönüştürme kabiliyetimiz, en önemli özelliğimiz”

Inventram’ı faaliyet gösterdiği alanda oyunun kurallarını değiştirecek ve dünyada ses getirecek teknolojilerin peşinden giden, enerjisi yüksek bir şirket olarak tanımlayan Inventram Genel Müdürü Cem Soysal, “Bu bakış açısıyla radarımıza giren bir teknolojiyi patentleme ve şirket yatırımlarına dönüştürme kabiliyetimiz, bizi güçlü kılan en önemli özelliğimiz” dedi.

Patentleri, rakip giriş bariyeri olarak gördüklerini belirten Cem Soysal, “Değerli bilim insanı Utku Büyükaşahin, 6 yıl boyunca bu buluş üzerinde çeşitli geliştirmeler yaptı. En sonunda da insanın beş duyusundan biri olan dokunma duyusunun patentini aldık. Şu anda insanın dokunma hissinin üzerinde bir teknolojiye bahsediyoruz ve bunun dünya çapında korumasını sağladık” şeklinde konuştu.

Doç. Dr. Utku Büyükaşahin: “Robotlar, insanlardan daha hassas olacak”

“Teknolojinin bu kadar ilerlemesine rağmen robotlar neden hâlâ insanlara yetişemiyor?” sorusundan ilham alarak söz konusu teknolojiyi geliştiren Sensobright Yönetim Kurulu Başkanı ve CTO’su Doç. Dr. Utku Büyükaşahin, yaptıkları çalışmalar sonucunda insan dokunma çözünürlüğünün binlerce kat üzerine çıkabildiklerini ve bu teknolojinin NASA mühendisleri tarafından da önemli bir gelişme olarak değerlendirildiğini belirtti. Doç. Dr. Utku Büyükaşahin, “İnsanda dokunma sinirlerinin en yoğun olduğu parmak ucundaki sinir hücresi yoğunluğu her cm²’de 241 tane... Şu an bu buluş sayesinde robotların parmak uçlarındaki sensörleri cm²’de 256 ve üzerine çıkarabildik. Dokunmanın yanı sıra sıcaklık algılanmasını ve hatta daha dokunmadan yaklaşımın algılanmasını da sağladık. Bunun anlamı; Sensobright ile artık robotlar ve makineler, insandan daha hassas dokunma duyusuna sahip olabilecekler” dedi.

Cerrahi uygulamalarda, otonom araçlarda ve enkaz altından canlı çıkartılması gibi yüksek hassasiyetli algılamaya ihtiyaç duyulan her yerde, Sensobright teknolojisi sayesinde robotlar kolayca çalışabilecek.

Avis Türkiye üçüncü kez “Yılın Lisansiyesi” seçildi

Otokoç Otomotiv çatısı altında faaliyet gösteren Avis, son 10 yılda üçüncü kez Avis Budget Group tarafından “Yılın Lisansiyesi” ödülüne layık görüldü.

Müşteri memnuniyetini tüm çalışmalarının odak noktasına alan Avis Türkiye'nin başarıları ödülleriyle taçlandırılıyor.

Türkiye'nin lider araç kiralama markası Avis, her yıl Avis Budget Group tarafından düzenlenen "Uluslararası Lisansiyeli Ödülleri" kapsamında Avrupa, Orta Doğu, Afrika, Asya ve Pasifik Asya ülkelerini kapsayan EMEA Bölgesi “Yılın Lisansiyesi” ödülünün sahibi oldu. Bölgede yer alan 110 ülke arasından seçilen Avis Türkiye, toplamda dördüncü kez bu ödülü alan ülke oldu.

Portekiz'in başkenti Lizbon'da düzenlenen ödül töreninde konuşan Otokoç Otomotiv Genel Müdürü İnan Ekici, “Hizmet kalitemizle gurur duyuyoruz. İnovatif ve fark yaratan yaklaşımlarımız ile EMEA Bölgesi ülkeleri arasında bu yıl da öne çıkarak başarımızı ödül ile taçlandırdık. Otokoç Otomotiv olarak 9 ülkede araç kiralama operasyonlarını yönetiyoruz ve Avis Budget Group'un en büyük lisansiyesiyiz. 10 yılda üçüncü kez kazandığımız bu ödül ve her zamanki motivasyonumuz ile çıtayı her yıl daha da yükseğe çıkarmayı hedefliyoruz” dedi.

Seyahat deneyimini paylaşanlar kazanıyor

Setur'un seyahatseverlere özel, kaliteli ve özgün içerikler sunan sosyal platformu Seturday, “Yazar Ol” fonksiyonu ile gezginlere deneyimlerini paylaşıp para ödülü kazanma fırsatı veriyor.

Setur'un “Dün bilmedikleriniz için bugün Seturday var!” mottosuyla seyahat planı yapanların kaliteli ve özgün içeriklere ulaşmalarını sağlamak üzere kurduğu sosyal platformu Seturday, “Yazar Ol” fonksiyonu ile gezginlere deneyimlerini paylaşma ve yazıları yayımlandığında para ödülü kazanma fırsatı sağlarken Seturday mobil uygulamasının hayata geçmesiyle kullanıcılara kullanım kolaylığı da sunuyor. Aralık 2018'den bu yana www.seturday.com adresinden seyahate dair bilinmeyenleri gezginlere sunan Seturday'in mobil uygulaması ve yeni fonksiyonları, Suadiye ve Nişantaşı Setur şubelerinde düzenlenen özel etkinliklerle tanıtıldı.

Seturday'in mobil uygulaması ve web sitesinde yer alan “Yazar

Ol” fonksiyonu herkese açık... Platforma üye olan gezgin yazar kadrosu içinde pek çok ünlü gezgin de yer alıyor. Seturday'i ziyaret

edenler Burcu Biricik ve Mücahit Muğlu'nun yazılarının yanı sıra, Enis Arıkan röportajını da keyifle okuyabilecekler.

Seturday, macera severlerden gurmeler, kişiye özel seyahat meraklılarından sanatseverlere kadar farklı ilgi alanlarına sahip kesimlere yönelik içerikleri bir arada sunuyor.

"HAYIRSEVERLİKTE MÜKEMMELLİK ÖDÜLÜ" VEHBİ KOÇ VAKFI'NIN OLDU

50 YILDIR TÜRKİYE'NİN AYDINLIK YARINLARI İÇİN EĞİTİM, SAĞLIK VE KÜLTÜR ALANINDA PEK ÇOK PROJEYE HAYAT VEREN VEHBİ KOÇ VAKFI, THE AMERICAN TURKISH SOCIETY TARAFINDAN "HAYIRSEVERLİKTE MÜKEMMELLİK ÖDÜLÜ"NE LAYIK GÖRÜLDÜ. NEW YORK'TA DÜZENLENEN ÖDÜL TÖRENİNDE KONUŞAN VEHBİ KOÇ VAKFI YÖNETİM KURULU BAŞKANI SEMAHAT ARSEL, "BABAM VEHBİ KOÇ, 'SANA VERDİKLERİNDEN BİR KISMINI ÜLKENE GERİ VERMEK ZORUNDASIN' FELSEFESİNE İNANIRDI. BİZ, KOÇ AİLESİ'NİN İKİNCİ KUŞAĞI OLARAK BUNU MÜMKÜN KILABİLMEK İÇİN ÇOK ÇALIŞTIK. AİLEMİZİN ÜÇÜNCÜ JENERASYONUNUN DA AYNI SORUMLULUĞU PAYLAŞMASINDAN DOLAYI GURURLUYUM" DEDİ.

70 yıldır Amerika ile Türkiye arasındaki ekonomik ve kültürel bağları geliştirmek üzere pek çok projeyi hayata geçiren The American Turkish Society'nin (Amerikan Türk Cemiyeti) "Hayırseverlikte Mükemmellik Ödülü"ne Vehbi Koç Vakfı layık görüldü. Her yıl alanındaki çalışmalarıyla çok sayıda kişinin hayatına katkı yapmış öncü kişi ve kurumlara verilen "Hayırseverlikte Mükemmellik Ödülü", Peggy Rockefeller Dulaney tarafından Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Semahat Arsel'e takdim edildi.

The American Turkish Society'den yapılan açıklamada, Vehbi Koç Vakfı'nın 1969'dan beri Türkiye'deki hayırseverliğin mükemmelliği için bir rol model olduğuna da vurgu yapıldı. Açıklamada ayrıca, "Vehbi Koç Vakfı; kütüphaneler, okullar, sanat ve araştırma enstitüleri ve hastaneler gibi birçok önemli kurumu kurup desteklemiş; eğitim, sağlık ve kültür alanlarında lider olmuştur. Vakıf aynı zamanda yetenekli gençlere sınırlı finansal kaynakları olan eğitim bursları sağlamada öncü olmuştur. Vakfın hayırsever çabaları, Türk toplumunun gelişimine önemli ve kalıcı katkılar sağlamış, daha da önemlisi Türkiye'de hayırseverlik faaliyetleri için standart belirlemiştir" ifadelerine yer verildi.

Vehbi Koç Vakfı adına ödülü tüm dünyada hayırseverlerle yerel sivil toplum örgütlerini bir araya getirmeyi amaçlayan Synergos isimli organizasyonun kurucusu Peggy Rockefeller Dulaney'den alan Semahat Arsel'e New York'ta düzenlenen ödül töreninde Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü Erdal Yıldırım, Esra Koç ve American Turkish Society Eş Başkanları Ümit Taftalı ile Lawrence M. Kaye de eşlik etti.

SEMAHAT ARSEL: "AİLEMİZİN ÜÇÜNCÜ JENERASYONUNUN DA AYNI SORUMLULUĞU PAYLAŞMASINDAN DOLAYI GURURLUYUM"

Gecede bir konuşma gerçekleştiren Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Semahat Arsel, "Bu akşam iki önemli yıl dönümünü kutluyoruz. American Turkish Society'nin 70'inci doğum günü. Vehbi Koç Vakfı'nın 50'nci yıl dönümü" diyerek sözlerini şöyle sürdürdü: "Babam Vehbi Koç, 'sana verdiklerinden bir kısmını ülkene geri vermek zorundasın' felsefesine inanırdı. Kendisi, daha gelişmiş bir hayırseverlik sistemiyle 1946'da Amerika'ya gittiğinde karşılaştı. Carnegie, Ford, Rockefeller gibi başarılı ve büyük sanayi kuruluşlarının açtığı hastane, üniversite ve müzeleri gördü. Türkiye'ye döndüğünde bu gibi vakıfların kuruluşunu özendiren yasal bir çerçeve olmadığını fark etti. Bu yapıyı kurabilmek için yılmadan tam 20 yıl uğraştı. 1969'da Vehbi Koç Vakfı'nı kurdu. Koç Holding'in yüzde 10 hissesini bu vakfa bağışladı. Vehbi Koç Vakfı üç ana odak noktası olan 'eğitim, kültür ve sağlık' alanlarında faaliyet gösteriyor. Biz Koç Ailesi'nin ikinci kuşağı olarak Vehbi Koç Vakfı'nın bugünlere gelebilmesi için çok çalıştık. Ailemizin üçüncü jenerasyonunun da aynı sorumluluğu paylaşmasından dolayı gururluyum. Koç Ailesi ve Vehbi Koç Vakfı adına bu özel yılımızı onurlandıran The American Turkish Society Yönetim Kurulu'na Koç Ailesi ve Vehbi Koç Vakfı adına çok teşekkür ediyorum. Ayrıca The American Turkish Society'nin 70'inci kuruluş yıl dönümünü de kutluyorum. Bu ödülü Peggy Rockefeller Dulaney'den almak da ailelerimizin uzun yıllara dayanan dostluğumuza binaen benim için ayrıca özel ve anlamlı" dedi.

Ödül törenine Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Semahat Arsel'in yanı sıra American Turkish Society Eş Başkanı Ümit Taftalı, Vehbi Koç Vakfı Genel Müdürü Erdal Yıldırım, Esra Koç, Synergos kurucusu Peggy Rockefeller Dulaney ve American Turkish Society Eş Başkanı Lawrence M. Kaye katıldı. (soldan sağa)

ANADOLU BULUŞMALARI'NDA "YATIRIMLARA DEVAM EDECEĞİZ" VURGUSU...

ANKARA

BOLU

%8

NÜFUS PAYI

665

SATIŞ NOKTASI
BANKA ŞUBESİ
BAYİ

ÇANKIRI

KIRIKKALE

%10

MİLLİ GELİR
PAYI

KIRŞEHİR

KOÇ TOPLULUĞU'NUN GELENEKSEL ANADOLU BULUŞMALARI TOPLANTISININ 28'İNCİSİ ANKARA'DA GERÇEKLEŞTİ. KOÇ HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ÖMER M. KOÇ VE KOÇ HOLDİNG CEO'SU LEVENT ÇAKIROĞLU, TOPLANTIDA GENİŞ BAYİ AĞININ EN BÜYÜK REKABET AVANTAJLARI OLDUĞUNA DİKKAT ÇEKEREK, MEVCUT EKONOMİK DURUM VE GELECEK ÖNGÖRÜLERİNİ BAYİLERLE PAYLAŞTILAR.

 ÖZLEM KAPAR BAYBURS

Koç Topluluğu'nun temel taşlarından biri olan bayilerle buluşmak, fikir paylaşımı yapmak, yıllık hedefleri ve stratejileri belirlemek için 2003 yılından itibaren düzenlenen Anadolu Buluşmaları'nın 28'incisi Ankara'da gerçekleştirildi. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu ve Koç Holding üst yönetiminin de yer aldığı toplantıya Ankara'nın yanı sıra Bolu, Çankırı, Kırıkkale ve Kırşehir bayileri de geniş katılım gösterdi.

ATATÜRK'ÜN ANKARA'YA İLK ZİYARETİNİN 100. YILDÖNÜMÜNDE

Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, toplantının açılış konuşmasına bu yılki toplantıyı, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Ankara'yı ilk ziyaretinin 100'üncü yılında yaptıklarını söyleyerek başladı. Ömer M. Koç, "Anadolu Buluşmaları toplantımızın Ankara'da düzenlenmesi elbette tesadüf değil. Cumhuriyet'le eş zamanlı olarak Ankara'da filizlenen Koç Topluluğu, ülkemizle birlikte büyürken çağın gerektirdiği değişimlerin öncüsü oldu; aynı zamanda kurtuluş ve kuruluş ruhunu daima muhafaza etti, etmeyi de sürdürecektir" dedi.

HEDEF DAİMA EN YÜKSEK STANDARTLAR

Bayileri her zaman Koç Ailesi'nin bir ferdi olarak gördüklerini vurgulayan Ömer M. Koç, Anadolu Buluşmaları toplantılarının, onlarla doğrudan temas kurmaya fırsat tanıyan ve birlikte ne kadar büyük bir aile olduklarını tekrar hatırlamalarına vesile olan çok önemli bir platform olduğunun altını çizerek şöyle devam etti:

"Türk iş dünyasının öncü kuruluşu olarak; dürüstlüğe ve adalete dayalı iş ahlakımızdan ürünlerimizin kalitesine, markalarımızdan teknoloji gücümüze kadar her zaman en yüksek standartları hedef alıyoruz. Daha da önemlisi ülkemizin gurur kaynağı olan müesseseler ve insanlar kazandırmaya devam ediyoruz. Yıllardır iftiharla taşıdığımız bu bayrak, siz değerli bayilerimizle birlikte ülkemiz için yarattığımız en büyük değerdir."

DÜNYADA DENGELER DEĞİŞİYOR

Dünyadaki son toplumsal ve ekonomik gelişmelere değinen Ömer M. Koç, dünya genelinde; politik ve

ÖMER M. KOÇ: "TÜRK İŞ DÜNYASININ ÖNCÜ KURULUŞU OLARAK, DÜRÜSTLÜĞE VE ADALETE DAYALI İŞ AHLAKIMIZDAN ÜRÜNLERİMİZİN KALİTESİNE, MARKALARIMIZDAN TEKNOLOJİ GÜCÜMÜZE KADAR HER ZAMAN EN YÜKSEK STANDARTLARI HEDEF ALIYORUZ."

ekonomik belirsizliklerin arttığı bir dönemden geçtiğimizi ifade ederek şunları söyledi: "Rekabet koşulları her geçen gün zorlaşıyor. Liberal ekonomik düzenin istikrarını yitirdiği bir ortamda; iş dünyası, yeni yatırımlar konusunda daha temkinli davranmak zorunda kalıyor. Dünyanın siyasi ve ekonomik gerçekleriyle bugünü anlamak imkansız hale geldi. Yarını okumak ise kehanet addediliyor."

Ömer M. Koç dünyadaki farklı eğilimlere ve yaklaşımlara da dikkat çekti: "Çin; bir yandan ekonomisini giderek daha liberal hâle getirirken diğer yandan 'Bir kuşak bir yol' projesiyle kendi hinterlandında ekonomik ve politik iş birliğine önderlik ediyor. Kapitalizmin, serbest piyasa ekonomisinin ve tam rekabetçiliğin beşiği olan Amerika, gümrük vergilerini artırıyor ve daha içe dönük politikalar benimsiyor. İngiltere gibi köklü demokrasi kültürüne sahip bir ülkede bile politikacıların, basiretsizlikleriyle sürükledikleri Brexit sürecini daha da büyük bir kaosa dönüştürmeyi başarmış olmaları hayret verici. Son haftalarda dünyanın en büyük finans merkezlerinden Hong Kong'da, Güney Amerika'nın en müreffeh ülkesi Şili'de, Avrupa'nın en güzel şehirlerinden Barselona'da, Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta yüzbinlerce insanı sokağa döken sebepler farklı olsa da küresel ölçekte yayılan mutsuzluğu endişe verici bir ortak payda olarak görüyorum."

Böylesine şanssız zamanlarda; hukuki çerçeveyi ayakta tutacak; sağlam kurumsal mekanizmalar gerektiği vurgulayan Ömer M. Koç, "Herşeye rağmen; Amerika'da ve İngiltere'de; yargı ve denetleme mekanizmalarının siyasi baskılardan arı olarak işleyişini görmek; insanı bir nebze

Bu ülkeden kazandıklarını yine bu ülkenin insanıyla paylaşmayı üstlerine vazife addettiklerini belirten Ömer M. Koç, "Yurttaşlarımıza, bilim, eğitim, kültür ve sanat alanlarında hizmet etmenin sorumluluğumuz olduğuna inanıyoruz" dedi.

ÖMER M. KOÇ: "YARIM ASIR BOYUNCA BURS VEREREK, EĞİTİM KURUMLARI AÇARAK, SAĞLIK VE KÜLTÜR ALANINDA ÖNEMLİ HİZMETLER SUNARAK YAKLAŞIK 1,4 MİLYAR DOLAR TUTARINDA YATIRIM HARCAMASI YAPAN VEHİ KOÇ VAKFI, MİLYONLARCA İNSANIN HAYATINA DOKUNDU."

ferahlatıyor. Bu, önemle not edilmesi gereken bir husustur" dedi.

Bu genel resim içinde Türkiye'nin bulunduğu bölgedeki son gelişmelere de değinen Ömer M. Koç, küresel ve bölgesel dinamiklerin etkilerinin ülkemizde de yakından hissedildiğini kaydederek, kurumsallığın önemini vurguladı: "Çalışmalarını takdirle takip ettiğimiz; değerli akademisyen Daron Acemoğlu'nun da ısrarla vurguladığı gibi; kurumların olmadığı ya da zayıflatıldığı bir memlekette; ekonomik kalkınmadan bahsetmek ne yazık ki mümkün olamıyor.

Üzerinde yaşadığımız topraklar; benzersiz güzelliği ve stratejik konumuyla; insanımız için büyük bir nimet. Ancak, aynı zamanda; dünyanın en çetin bölgesel sorunlarının bazıının ortasındayız. Bunların dışında kalabilmek ise giderek zorlaşıyor. Suriye'de 2011 yılından beri devam eden iç savaş ve insanlık krizi; misafir ettiğimiz 4 milyona yakın göçmen; ve sınırlarımızda

sebepten olduğu tehlikelerle birlikte; bizim de sorunumuz haline geldi. İç ve dış siyasetimizde; hatta ekonomimizde çok önemli etkileri olan bu meselenin; ne zaman sulh ile neticeleneceği öngörülemiyor."

İnsanımıza güvenmenin önemini vurgulayan Ömer M. Koç sözlerine şöyle devam etti: "Demokrasimizi üstün standartlara yükseltir ve kurumsal mekanizmalarını da güçlendirirsek toplumsal huzur ve ekonomik refah için gerekli altyapıyı sağlamış oluruz. Bizim insanımızın mayası, coğrafyanın dahi kaderini değiştirebilecek niteliktedir. Belirsizlikler içinde bugüne ilişkin riskleri yönetirken gelecek için de hazırlanmamız gerekiyor."

"ÜLKEMİZDEN KAZANDIĞIMIZI İNSANIMIZLA PAYLAŞIYORUZ"

Kısa vadeli dalgalanmaların, kendilerini uzun dönemli hedeflere odaklanmaktan alıkoymayacağını belirten Ömer M. Koç, sözlerine şu şekilde devam etti:

"Memleketimizin ekonomisi için elimizden gelen bütün gayreti göstermenin ötesinde ülkemizden kazandığımızı insanımızla paylaşmayı 'üstümüze vazife' addediyoruz. Yurttaşlarımıza, bilim, eğitim, kültür ve sanat alanlarında hizmet etmenin sorumluluğumuz olduğuna inanıyoruz. Bu vizyonla ülkemizin ilk özel vakfı olarak kurulan Vehbi Koç Vakfı, 50'nci yılını kutluyor. Yarım asır boyunca burs vererek, eğitim kurumları açarak, sağlık ve kültür alanında önemli hizmetler sunarak yaklaşık 1,4 milyar dolar tutarında yatırım harcaması yapan vakfımız, milyonlarca insanın hayatına dokundu. Şirketlerimizi, çalışanlarımızı ve bayilerimizi; farklı konular etrafında birleştiren 'Ülkem İçin' projesiyle de 'ortak değer' yaratmayı sürdürüyoruz."

"KATMA DEĞER YARATMAYA DEVAM EDECEĞİZ"

Koç Topluluğu'nun tüm başarılarında güçlü bayi teşkilatının payının çok büyük olduğunun altını çizen Ömer M. Koç sözlerini şöyle tamamladı: "Sayısı 9 bine yaklaşan bu güç, Topluluğumuzun en önemli rekabet avantajıdır. İyi ki varsınız, iyi ki birlikteyiz. Koşullar nasıl olursa olsun, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da başarılarımızı çok daha ileriye taşıyacağız. Ülkemize ve demokrasiye olan inancımızla hep birlikte katma değer yaratmaya, yatırım yapmaya, istihdam sağlamaya ve gücümüzü aldığımız ülkemizin kalkınması için omuz omuza çalışmaya devam edeceğiz."

"BEŞ İLİN BAYİLERİNİN MİLLİ GELİR İÇİNDEKİ TOPLAM PAYI YÜZDE 10"

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu da toplantıda yaptığı konuşmada, "Bugün burada Ankara'nın yanı sıra Bolu, Çankırı, Kırıkkale ve Kırşehir illerimizden bayilerimizle birlikteyiz. Ülkemiz nüfusunun yüzde 8'ini temsil eden bu beş ilimizde Topluluk olarak, toplam 665 bayi, satış noktası ve banka şubesiyle hizmet veriyoruz. Faaliyet yürüttüğünüz illerin Türkiye'nin milli geliri içindeki toplam payı yüzde 10 seviyesinde. Sizlerin emek ve başarıları ülkemiz ekonomisi ve Topluluğumuz açısından çok önemli" şeklinde konuştu.

"YATIRIMLAR HIZ KESMEYECEK"

Konuşmasına dünyadaki ve ülkemizdeki son ekonomik gelişmeleri özetleyerek devam eden Çakıroğlu, "Topluluk olarak güçlü bilançomuz, dengeli portföy yapımız, yurt dışı gelirlerimiz ve risk yönetim politikalarımız sayesinde ekonomik konjonktürden kaynaklanan riskler karşısında daha dirençliyiz. Bu ekonomik ortamda Koç Topluluğu

olarak, küresel vizyonumuz ve uzun vadeli stratejilerimiz doğrultusunda yatırımlarımıza kararlılıkla devam ediyor, istikrarlı performansımızı sürdürüyoruz" dedi.

"KOÇ TOPLULUĞU'NUN BAŞARI TABLOSU HEPİMİZİ GURURLANDIRIYOR"

Konuşmasına Koç Topluluğu şirketlerine ait bazı önemli bilgileri ve rakamsal verileri paylaşarak devam eden Çakıroğlu, ortaya çıkan başarı tablosundan gurur duyduklarını dile getirdi ve şu bilgileri verdi:

"Tüpraş, 4 rafinerisi ve yıllık yaklaşık 30 milyon ton kapasitesiyle Avrupa'nın 7'nci büyük rafinerisi; artan rekabete rağmen ülkemizdeki motorin talebinin yüzde 44'ünü, jet yakıtının ise yüzde 80'ini ve benzinde ise tamamını karşıladı. Opet, yaklaşık yüzde 19 pazar payıyla akaryakıt dağıtım sektörünün ikinci büyük şirketi... Son bir yılda 35 yeni katılımla Opet ve Sunpet markalı istasyon sayısı bin 640'a yükseldi. Aygaz grubu, tüplü gazda yaklaşık yüzde 42, oto gazda yaklaşık yüzde 22 pazar payıyla lider konumunu sürdürüyor. Elektrik sektöründe faaliyet gösteren şirketimiz Entek, yaklaşık 362 megavat kurulu güce ulaştı. Otomotive baktığımızda

LEVENT ÇAKIROĞLU: "TOPLULUK OLARAK GÜÇLÜ BİLANÇOMUZ, DENGELİ PORTFÖY YAPIMIZ, YURT DIŞI GELİRLERİMİZ VE RİSK YÖNETİM POLİTİKALARIMIZ SAYESİNDE EKONOMİK KONJONKTÜRDEN KAYNAKLANAN RİSKLER KARŞISINDA DAHA DİRENÇLİYİZ."

Bayileri, Koç Topluluğu'nda yürütülen projelerin önemli bir ortağı olarak gördüklerini dile getiren Levent Çakıroğlu, onları rekabete karşı güçlendirerek kazançlarını arttırmanın en önemli hedefleri olduğunu belirtti.

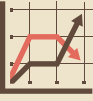
GÖSTERGELERLE KOÇ TOPLULUĞU

YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA YAŞANAN EKONOMİK VE SİYASİ DALGALANMALARA RAĞMEN KOÇ TOPLULUĞU, ÜLKEMİZİN YATIRIM ŞAMPİYONU OLMAYI SÜRDÜRÜYOR. SON BEŞ YILDAKİ TOPLAM YATIRIMLARI 37 MİLYAR TL SEVİYESİNDE.

KOÇ TOPLULUĞU'NUN 2018 KOMBİNE CİROSU 306 MİLYAR TL İLE TÜRKİYE MİLLİ GELİRİNİN YÜZDE 8'İNE EŞDEĞER.

KOÇ TOPLULUĞU ŞİRKETLERİ ÜLKEMİZ İHRACATININ YÜZDE 10'UNU GERÇEKLEŞTİRİYOR. BU SENE DE CİRO BÜYÜKLÜĞÜ VE İHRACAT SIRALAMALARININ İLK 10'UNDA 4 ŞİRKETİ VAR. TOPLULUĞUN ÖDEDİĞİ VERGİLER, ÜLKEMİZİN VERGİ GELİRLERİNİN YÜZDE 7'SİNE TEKABÜL EDİYOR.

KOÇ TOPLULUĞU, ÜLKEMİZDEKİ ÖZEL SEKTÖR AR-GE YATIRIMLARINDA, AR-GE MERKEZİ SAYISINDA VE AR-GE PERSONELİ İSTİHDAMINDA ÖZEL SEKTÖR AR-GE YATIRIMININ YÜZDE 11'İNİ GERÇEKLEŞTİRİYOR. 2007-2017 DÖNEMİNDE TOPLAM 8,2 MİLYAR TL AR-GE HARCAMASI YAPAN TOPLULUK, 2018'DE BUNA 1,8 MİLYAR TL DAHA EKLEDİ.

BORSA İSTANBUL'DAKİ EN YÜKSEK PİYASA DEĞERİNE SAHİP ŞİRKETİN KOÇ HOLDİNG OLMASININ YANI SIRA HALKA AÇIK ŞİRKETLERİN PİYASA DEĞERİ, TOPLAM PİYASA DEĞERİNİN YÜZDE 16'SI.

eylül sonu itibarıyla Koç Topluluğu şirketlerinin sektörün üretimi ve ihracatındaki payı yüzde 44 seviyesinde. Otomotiv pazarındaki yüzde 24 payımız ile sektörün lideriyiz. Ford Otosan, ilk 8 ayda 217 bin adetle tarihinin en yüksek ihracat hacmine ulaştı. Tofaş, yurt içi pazarın daraldığı dönemde son 4 yıldır Türkiye'nin en çok satılan modeli olan Fiat Egea sayesinde pazardaki güçlü konumunu korudu. Türk Traktör, 2019 yılının ilk 7 ayında yüzde 44 pazar payı ile liderliğini korudu ve bu dönemde Türkiye'nin traktör ihracatının yüzde 89'unu da tek başına gerçekleştirdi. Otokar, Türkiye'nin ilk elektrikli zırhlı aracı Akrep II'yi ürün ailesine eklerken, 2019'un ilk yarısında askeri araç ve otobüs ihracatını 5 kat artırdı. Otokoç, yeni araç satışı pazarından yaklaşık yüzde 9 pay alarak liderliğini koruyor.

LEVENT ÇAKIROĞLU:

"FAALİYETTE BULUNDUĞUMUZ TÜM SEKTÖRLERDE İŞLERİMİZİ BÜYÜTMEME VE YENİ ÜRÜNLERE YATIRIM YAPMAYA KARARLILIKLA DEVAM EDECEĞİZ."

Arçelik, Beko, Grundig ve Altus markalarıyla açık ara pazar liderliğini sürdüren Arçelik, 30 binin üzerinde çalışanıyla 9 ayrı ülkede, 23 üretim tesisi ve 17 Ar-Ge merkezinde faaliyet gösteriyor.

2019'da 75'inci yılını kutlayan Yapı Kredi, aktif büyüklüğünde Türkiye'nin 2'nci büyük özel bankası konumuna yükseldi. Ayrıca, nakdi ve gayri nakdi kredilerde de özel bankalar arasında yine 2'nci banka konumuna ulaştı. Yapı Kredi, bayilerimizin yüzde 90'ından fazlasıyla aktif çalışıyor. 2018 yılında bankamız, sizlere özel 'Koç Topluluğu Bayi ve Tedarikçi Ağı İş Geliştirme Birimi'ni kurdu ve siz bayilerimize destek vermeyi sürdürüyor.

Koçtaş, toplam 39 büyük mağaza ve 47 Koçtaş Fix'le, ev geliştirme pazarında liderliğini koruyor. Setur, 52 gümrüksüz satış mağazası ve yurt genelinde 48 yetkili acentasıyla hizmet veriyor. Divan Grubu, yurt içinde ve yurt dışında oteller, lokantalar, pastaneler ve fırınlar olmak üzere 151 farklı noktada hizmet veriyor. 2019 yılı içinde Kayseri ve Diyarbakır otellerimiz de hizmet vermeye başladı. Türkiye'nin en büyük gıda şirketlerinden Tat Gıda, yenilikçi ürünler geliştirerek büyümeye devam ediyor."

"DİJİTAL DÖNÜŞÜM PROJESİNDE YELPAZEMİZ GENİŞ"

Koç Topluluğu'nun geleceğe hazırlanma sorumluluğuyla rekabetçi gücünü arttıracak, büyük bir kültürel dönüşüm programı yürüttüğünü de açıklayan Levent Çakıroğlu, bayilere şöyle seslendi: "Hedeflediğimiz kültürel dönüşümü sağlayacak birçok program ve projemiz var. Bunların başında dijital dönüşüm programımız geliyor. Bu yolculukta gelişmiş veri analitiğinden yapay zekâya, nesnelerin internetinden blockchain'e, müşteri deneyiminin iyileştirilmesinden Sanayi 4.0 uygulamalarına kadar geniş bir yelpazede çalışıyoruz. Dijital dönüşümde teknoloji, sadece bir araç... Önemli olan teknolojinin getirdiği gelişmiş veri toplama ve analiz imkânlarını kullanarak veriye dayalı karar verme ve iş yapma disiplinini kültürümüzün vazgeçilmez unsuru hâline getirmek. Topluluğumuz açısından hayati öneme sahip bu dijital dönüşüm sürecinde siz kıymetli bayilerimizin çok önemli sorumlulukları var. Sizler de doğal olarak şirketlerimizde yürütülen projelerin önemli bir ortağısınız. Bu kapsamda hep birlikte siz yol arkadaşlarımızın işlerini büyütmek, sizleri rekabete karşı güçlendirmek ve kazançlarınızı arttırmak en önemli hedefimiz."

"BAYİLERİN MÜŞTERİLERİMİZLE KURDUĞU BENZERSİZ İLİŞKİ, EN ÖNEMLİ REKABET GÜCÜMÜZ"

Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu sözlerini şöyle tamamladı: "Koç Topluluğu olarak ülkemizin geleceğine güveniyoruz. Bu güvenle Ömer Bey'in de ifade ettiği gibi son 5 yılda 37 milyar TL yatırım yaptık. Altını çizerek ifade etmek isterim ki şartlar ne olursa olsun, faaliyette bulunduğumuz tüm sektörlerde işlerimizi büyütmeye ve yeni ürünlere yatırım yapmaya kararlılıkla devam edeceğiz. Markalarımızın itibarını sizlerle birlikte daha da güçlendireceğiz. Teknolojinin getirdiği imkânları ve yeni nesil pazarlama yöntemlerini kullanarak tüketiciye daha etkin ulaşacak ve onun ihtiyacına en iyi cevap veren kişiselleştirilmiş ürün ve hizmetleri sunacağız. Bu noktada hemen vurgulamak isterim ki teknolojik imkânlar ne kadar gelişirse gelişsin sizlerin müşterilerimizle kurduğunuz benzersiz ilişki, Ömer Bey'in de vurguladığı gibi Topluluğumuzun en önemli rekabet gücü olmaya devam edecek."

DAHA YAŞANILABİLİR BİR DÜNYA İÇİN DEĞİŞİME ODAKLANILMALI...

Etkinlikte Konda Araştırma Genel Müdürü Bekir Ağırda da "Hızlanan yaşam, değişen beklentiler" başlıklı bir konuşma yaptı. Yeni dünyanın ekonomik güç ağırlıklarında ve dengelerinde değişimlerin yaşandığına işaret eden Bekir Ağırda, gündelik hayatın ritminin de değiştiğini vurguladı. Bilginin öneminin arttığı günümüzde zamandan ve mekândan bağımsız üretim ve örgütlenme modellerinin öne çıktığını dile getiren Ağırda, karar ve etki odaklarının da çeşitlendiğini kaydetti.

Günümüzde dünyanın çok aktörlü, çok boyutlu ve çok eksenli meseleler ile karşı karşıya olduğunu belirten Bekir Ağırda, Türkiye'nin bu tabloda nerede yer aldığını mercek altına aldı. Ağırda, ayrıca işimizi daha iyi bir şekilde icra etmenin ve dünyayı daha yaşanılabilir hâle getirmenin ancak ve ancak değişime, süreç yönetimine ve verimliliğe odaklanmakla mümkün olduğunu kaydetti.

"BU KRİZDEN 'BÜZÜŞEREK' DEĞİL 'DEĞİŞEREK' ÇIKABİLİRİZ"

Ortak umuda, ortak heyecana ve ortak başarıya ihtiyacımız olduğunu savunan Ağırda, "İşimizi daha iyi yapmak ile memleketi ve dünyayı daha iyi bir hâle getirmek birbirini dışlayan şeyler değil" yorumunu yaparak, sunumunun sonunda şirketlerin ve markaların ekonomik krizi yönetmek konusunda neler yapabileceğine değindi.

"Bu krizden 'büzüşerek' değil 'değişerek' çıkabiliriz" diyen Ağırda şu tavsiyelerde bulundu:

"Daralma değil, budanma, süreç yönetimine ve verimliliğe odaklanma, zamana değil, hızla dayanıklı olma, plan ve bütçelerle değil, senaryolarla yönetim, farklı olma değil, iyi olma, dallanma değil, köklenme, susma değil, cıvılda." "

28'inci Anadolu Buluşmaları toplantısında bayilerle paylaşılan, Koç Topluluğu'nun Ankara'da başlayan yolculuğunu konu alan videoyu QR kod ile izleyebilirsiniz.

Koç Topluluğu çatısı altında faaliyet gösteren bayilerle fikir alışverişini yapmak, yıllık hedef ve stratejileri paylaşmak amacıyla düzenlenen Anadolu Buluşmaları, yoğun bir katılıma sahne oldu.

KOÇ TOPLULUĞU'NDA BÜYÜK DÖNÜŞÜM BAŞLADI: “YAŞASIN HAYAT”

DÜNYA İÇİN UZUN VADELİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER YARATMAYI İLKE EDİNER KOÇ TOPLULUĞU, İŞ SAĞLIĞI, GÜVENLİĞİ VE ÇEVRE ALANLARINDA KENDİSİNE YEPYENİ BİR YOL HARİTASI ÇİZİYOR. KOÇ HOLDİNG İNSAN KAYNAKLARI'NIN “YAŞASIN HAYAT” SLOGANIYLA HAYATA GEÇİRDİĞİ YENİ İŞ SAĞLIĞI, GÜVENLİĞİ VE ÇEVRE PLATFORMU HOLİSTİK BİR BAKIŞ AÇISIYLA TASARLANDI. MERKEZİNDE 90 BİNİ AŞKIN KOÇLUNUN YER ALDIĞI PLATFORM, ÇEVRE VE İŞ SAĞLIĞI, GÜVENLİĞİ ALANLARINDA, ÇITAYI YÜKSELTECEK VE MEVCUT KONUMUNU GÜÇLENDİRECEK DÜZENLEMELERE HAZIRLANIYOR.

Köklü kurumsal kültürünü, gündem yaratma gücü ve topluma liderlik etme rolü ile kusursuz bir şekilde harmanlayan Koç Topluluğu, tüm çalışmalarını sürdürülebilir bir dünya hayali çerçevesinde inşa ediyor. Kendi geleceğini, içinde yaşadığı toplumun ve dünyanın geleceğinden ayrı düşünmeyen Koç Topluluğu, "Yaşasın Hayat" sloganıyla iş sağlığı, güvenliği ve çevre alanlarında yepyeni bir atılım yapmaya hazırlanıyor.

Koç Topluluğu'nun insanı odak noktasına alan iş yapış felsefesini ve çevre politikalarını bir üst noktaya taşıyacak olan yeni yol haritası, 17 Ekim 2019 günü Koç Topluluğu Spor Kulübü Bağlarbaşı Korusu'nda düzenlenen bir lansman toplantısı ile tanıtıldı. Koç Topluluğu çatısı altında yer alan şirketlerin üst düzey yöneticilerinin katılımıyla gerçekleştirilen etkinliğin alanı da, toplantının içeriğiyle uygun bir şekilde geri dönüştürülebilir malzemeden dizayn edildi. Katılımcıların yakalarına takmaları için hazırlanan rozetler Arçelik A.Ş.'nin üretim atıklarından, konuşmaların yapıldığı kürsü ise geri dönüştürülebilir malzemelerden üretildi. Toplantı, PAS 2060 Standartı çerçevesinde Karbon Nötr olarak gerçekleştirildi. Etkinlik boyunca sunulan yiyecek ve içecekler ise organik ve sağlıklı lezzetlerden meydana gelen menülerden oluştu, plastik şişe ise kullanılmadı.

Toplantının açılış konuşması Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu tarafından yapıldı. "İnsan odağımız ve çevre konusundaki duyarlılığımızı farklı bir boyuta taşıyarak yeni yol haritamızı sizlerle paylaşmak üzere bir araya geldik" diyerek sözlerine başlayan Çakıroğlu, "Dünya nüfusu artmaya devam ediyor, tüm kaynaklara talep artıyor. 1970 yılından bu yana dünya nüfusu yaklaşık ikiye katlandı. Dünya ekonomisi dört kat, uluslararası ticaret ise on kat büyüdü. Beslenme, giyinme ve enerji ihtiyaçları için başta tropik bölgelerdeki ormanlar olmak üzere dünya genelinde 20 yılda 11 milyon km²'lik orman alanı maalesef yok oldu. Geçtiğimiz aylarda Amazon'daki yangınlarla ilgili tartışmaları hep beraber izledik. Dünya çapında yapılan araştırmalara göre günümüzde mevcut bitki ve hayvan türlerinin, canlı türlerinin önümüzdeki dönemde dörtte biri yok olma tehlikesi ile karşı karşıya. Diğer taraftan, küresel karbon emisyonu rekor seviyelere ulaşmış durumda. Arka arkaya en sıcak yılları yaşıyoruz" dedi.

İSTANBUL BİENALİ'NİN TEMASI YEDİNCİ KITA

Konuşmasında çevre ile ilgili dünyadaki gelişmeleri ve bilimsel verileri katılımcılarla paylaşan Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, "Okyanuslarda farklı bölgelerde, alanları çok büyük yüzölçümlerine ulaşmış plastik adacıklar söz konusu. Hâlihazırda denizlerde 150 milyon ton plastik bulunduğu hesaplanıyor. Bu sorundan hareketle, bu yılki İstanbul Bienali'nin ana başlığı da, Pasifik Okyanusu'ndaki bu plastik atıktan oluşan dev adadan yola çıkılarak "Yedinci Kita" olarak belirlendi. Geldiğimiz nokta, doğaya verdiğimiz zarar konusunda pişmanlık duymanın ötesine geçerek elimizden gelen somut aksiyonları gerçekleştirme konusunda hepimize büyük bir sorumluluk yüklüyor. Biz de romantik bir

yaklaşımla değil, tam tersine gerçekçi bir perspektifle konuyu nasıl yöneteceğimize odaklanıyoruz" dedi.

Koç Topluluğu olarak her alanda olduğu gibi çevre ve sürdürülebilirlik konusundaki hassasiyetleriyle de çıktayı daha yukarıya taşıyacaklarını kaydeden Çakıroğlu, bir taraftan bu sorumluluğu yerine getirirken, diğer taraftan da iş modelleri açısından rekabetçi gücü yükseltecek formüller geliştirdiklerini söyledi. Ürünlerin tasarımında yapılan geliştirmelerle bir taraftan kullanıcı açısından tercih sebebi olurken, diğer taraftan da maliyet avantajı yaratmak suretiyle rekabetçi gücün artırıldığına ve doğada bırakılan izin çok önemli şekilde azaldığına vurgu yapan Çakıroğlu, "Bu konuyu üç başlık hâlinde ele alabiliriz. Birincisi, süreçlerimizdeki kaynak verimliliği... Kaynakları verimli bir şekilde kullanmak bize rekabet avantajımızı güçlendirecek şekilde faaliyet avantajı sağlıyor. İkincisi ürün tasarımında ve geliştirmesinde kullanılan malzeme oranlarını azaltmak... Bu bize hem malzemede tasarruf hem de maliyet avantajı yaratıyor. Üçüncüsü ise yüksek yakıt, enerji ve hatta su verimliliği ile pazarda fark yaratma potansiyeline sahip ürünler. Tüketiciler gün geçtikçe artan oranda çevre duyarlılığı ve sürdürülebilirlik konusundaki hassasiyeti yüksek markaları tercih ediyorlar" şeklinde konuştu.

DAHA GÜÇLÜ BİR ÇEVRE KURULU

Çevre konusundaki hassasiyetin sadece tüketicilerle sınırlı olmadığını, sürdürülebilirlik konusunda hassasiyeti yüksek şirketlerin de çalışanlar tarafından daha fazla tercih edildiğini anlatan Çakıroğlu, "Bu şartlar altında Topluluğumuzdaki çevre ile ilgili konuları bütünsel bir yaklaşımla ele alacak, Topluluğumuzun çevre politikalarını şirketlerimizle birlikte belirleyecek, kritik başarı faktörlerini belirleyip takibini sağlayacak ve en iyi uygulamaları paylaşacak şekilde çevre konusunda koordinasyon görevini üstlenmek üzere Çevre Kurulumuzun mevcut yapısını daha da güçlendirdik. Bu konu ile ilgili olarak Koç Holding'te Özge Baykara'yı görevlendirdik ve kurulun etkisini yükseltmek için de bir komiteyle desteklenmesine karar verdik" bilgisini verdi.

YÖNETİM FELSEFESİNİN MERKEZİNDE İNSAN VAR

Toplantının diğer bir ana başlığı olan iş sağlığı ve güvenliği (İSG) konusuna da değinen Çakıroğlu, "Yönetim felsefemizin tam merkezinde insan var. Bu sebeple de çalışma arkadaşlarımızın, iş sağlığı ve emniyeti konularında en yüksek standartlara sahip olmaları son derece önemli. Bu konuyu sadece iş emniyetiyle de sınırlı görmüyoruz. Biraz önce lansmanımızı yaptığımız markamız ile "Yaşasın Hayat" dediler arkadaşlar. Ben de aynı şekilde katılıyorum: Yaşasın Hayat! Bu bizim çalışma arkadaşlarımıza verdiğimiz değeri, iş yerlerimizdeki emniyet tedbirleriyle sınırlı görmediğimizi gösteriyor. Tüm yaşam zincirinde, sürecinde kendi sağlıkları ile ilgili konulardaki bilinci arttırmak, kazaları, özel yaşamlardaki kazaları önlemek üzere farkındalığı artıracak çalışmaları da birlikte yapmak bu programın geniş kapsamlı

unsurları arasında. Hepiniz bu çalışmaların içindesiniz. Şirketlerimiz hem çevre hem de iş sağlığı güvenliği konusunda kendimizi sürekli geliştirecek şekilde faaliyetler gösteriyorlar. Ancak iş sağlığı ve güvenliği konusunda bu çalışmaları merkezi olarak koordine edecek, takip edecek bir yapımız maalesef yoktu. Bu sebeple de, aynı Çevre Kurulu'nda olduğu gibi, şirketlerimizle birlikte iş sağlığı ve güvenliği politikalarımızı belirlemek üzere ve bu politikalarla beraber yine kritik başarı faktörlerini tespit edip, takibini gerçekleştirecek, en iyi uygulamaları paylaşacak platformu bir kurul sayesinde oluşturuyoruz. Bu konuda Koç Holding'te Evren Emektar'ı görevlendirdik ve İSG Kurulu'nu bu şekilde oluşturduk" diye konuştu. Koç Topluluğu olarak, İSG ve Çevre alanlarında dünya çapında öncü olmayı hedeflediklerinin altını çizen Çakıroğlu, sözlerini şöyle tamamladı: "Yaptığımız tüm çalışmalara rağmen gördüğümüz eksiklikler sebebiyle konuyu değerlendirdik, uluslararası benchmarklara baktık, sizlerle, şirketlerimizdeki arkadaşlarımızla görüşmeler, çalışmalar yaptık. Nihayetinde de biraz sonra Özgür Bey'in sizlere detaylarını etraflıca açıklayacağı yol haritasını oluşturduk. Biraz önce kısaca değindiğim gibi, Koç Topluluğu olarak hem çevre hem de iş sağlığı ve güvenliği alanlarında dünya çapında en iyiyi yakalamayı ve bu konuda da öncü olmayı hedefliyoruz. Ben diğer konularda olduğu gibi bu konularda da sizlerin bu alanları sahiplenmesi ile çok kısa sürede sıçramalı ilerlemeler kaydedeceğimize inanıyorum. Ama elbette bu sorumluluk sadece sizlerle veya bu alanlarda çalışan uzman ve yönetici arkadaşlarımızla sınırlı değil. Aslında sorumluluğumuz, tüm çalışma arkadaşlarımızın bu konulardaki farkındalıklarını artırarak buradaki sorumluluk bilincini geliştirmek."

Koç Holding İnsan Kaynakları Direktörü Özgür Burak Akkol, İSG ve Çevre alanlarında oluşturdukları holistik plan çerçevesinde, işe Koç Topluluğu çalışanlarının farkındalığını arttırmakla başlayacaklarını dile getirdi.

İŞ SAĞLIĞI, GÜVENLİĞİ VE ÇEVRE İÇİN HOLİSTİK BİR PLAN

CEO Levent Çakıroğlu'ndan sonra söz alan Koç Holding İnsan Kaynakları Direktörü Özgür Burak Akkol da İSG ve Çevre konularında Koç Topluluğu'ndaki mevcut tabloyu ve bu tabloyu geleceğe nasıl taşıyacaklarını anlatan bir konuşma yaptı. Topluluğa ait İSG ve Çevre verilerini konuklarla paylaşan Akkol, şunları söyledi: "İSG ve Çevre alanlarında bizleri daha ileriye taşıyacak holistik bir yol planı oluşturduk. Üst yönetim odağı, hedeflendirme ve süreç takibi, çalışan katılımı ve iletişim, eğitim ve gelişim, yönetim sistemi olarak 5 boyuttan oluşan yol planının her bir boyutu için ayrı ayrı aksiyonlar oluşturduk. Her bir aksiyon planında beş-altı adım olmak üzere toplamda 30'un üzerinde iş belirledik. İSG ve Çevre konularını yılda iki kez Levent Bey'in başkanlığında Başkanlarımızla birlikte değerlendireceğiz. Koç Holding Yönetim Kurulu'nda yılda bir kez, şirketlerimizin Yönetim Kurulu toplantılarında da yılda en az iki kez bu konuları gündeme getireceğiz. Çalışma arkadaşlarımızın aktif bir şekilde konuyu sahiplenmesi ve sürece dahil olarak dönüşümün destekçileri olması için, İSG ve Çevre projelerini olumlu ve katılımcı bir tonla ele alan "Yaşasın Hayat" markasını oluşturduk. KoçSistem iş birliğiyle anlık bir raporlama ve analiz aracı olan, mobil uygulaması da tamamlanmak üzere olan WorkSafe'i Topluluğumuza kazandırdık. Ayrıca tüm Topluluğumuzu kapsayan ve uluslararası kabul görmüş denetim mekanizmalarını da devreye alıyoruz. Başta İSG ve Çevre konusunda çalışan arkadaşlarımız olmak üzere, tüm Topluluğu kapsayan online ve sınıf içi eğitim programlarını tasarlamaya başladık. Özellikle İSG ve Çevre konusunda çalışan arkadaşlarımızın uluslararası sertifika ve diploma programlarıyla yetkinliklerini daha da

yukarı seviyeye çekeceğiz. Tüm bunların tamamlayıcı unsuru olarak bir Yönetim Sistemi devreye alıyoruz. Konuyu yasal mevzuatlara uyumdan çok daha öteye taşımamız ve yazılan politikaları, prensipleri iş yapış şeklimizin bir parçası hâline getirmemiz büyük önem taşıyor. Bunun için siz liderlerin bu konuları sahiplenmenize, şeffaflık ve sürekli artan performans yaklaşımı ile konuyu yönetmenize ihtiyaç var."

FORMULA 1 MODELİYLE GÜVENLİK

Formula 1 Endüstri Yöneticisi Mark Gallagher de yaptığı sunumla İSG alanındaki deneyimlerini paylaştı. F1'in yönetim yapısı hakkında bilgi veren Gallagher, her ay rakipleri ile bir araya gelerek güvenlik

Koç Holding, İnsan Kaynakları Direktörlüğü çatısı altında oluşturulan yeni yapılanma ile her konuda olduğu gibi İSG ve Çevre konularında da iş dünyasına ve topluma öncülük etmeyi hedefliyor.

ve risk konuları hakkında bir değerlendirme toplantısı yaptıklarını belirtti. Gallagher, "F1, çok iyi düzenlenmiş bir spor dalı ve belli teknik hükümleri içeren bir sektör... 200'ün üzerinde sahip olduğu yönetmeliğin hepsinin temelinde güvenlik konusu var. Hedef aynı: Yarış bitiminde herkes evine güvenli bir şekilde dönebilmeli..."

1 Mayıs 1994 yılında düzenlenen bir yarışta meydana gelen ölümlü kazanın F1'in güvenlik yönetimi için bir milat olduğunu aktaran Gallagher, şunları anlattı: "Bu yarışta meydana gelen kazada üç kere F1 şampiyonu olan ve dünyanın en iyi pilotlarından biri olarak kabul edilen Brezilyalı Ayrton Senna'yı kaybettik. O kaza bizim için bir uyanış oldu, çünkü F1 tarihindeki 45. kazaydı. Neredeyse her yıl bir sürücüyü kaybediyorduk. Hemen F1 üst yönetimi bir toplantı düzenleyerek tüm takımları topladı ve bir daha ölümcül kazaların olmaması için çalışmalar başlatıldı. Kendimize 'güvenlik konusunda o kadar başarılı olacağız ki tüm dünya bizi örnek alacak' diye söz verdik. Önce mevcut durumu anlamak için elimizdeki tüm verileri topladık. Bu verilere bakarak nelerin yanlış gittiğini anladık. Ayrton Senna'nın kullandığı arabadaki mühendisliğin iyi olmadığını tespit ettik, kaza direksiyondaki küçük bir sorundan kaynaklanmıştı. Sonra operasyona başladık. Peşi sıra pistleri elden geçirdik. O günden sonra 20 yıl boyunca hiç kaza olmadı."

Mark Gallagher, F1'de hâlihazırda uygulanan güvenlik yönetiminin iş dünyası için de model olabileceğini vurgulayarak, öncelikle en iyi güvenlik ekipmanlarına sahip olmak gerektiğinin altını çizdi. Tıpkı F1 yarışlarında olduğu gibi iş hayatında da hata yapmanın kaçınılmaz olduğunu sözlerine ekleyen Gallagher, doğru ve zamanında alınan önlemlerle bu kazaların önüne geçilebileceğini F1 pilotlarından verdiği örneklerle anlattı.

ÇEVRE PERSPEKTİFİYLE BAKIŞ...

Toplantının sonunda şirketlerin iklim değişikliğine nasıl hazırlandığını konu alan "Farklı Boyutlarıyla Çevrenin Önemi ve Etkileri" başlıklı bir panel gerçekleştirildi. Panelin moderatörlüğünü ekonomi programı sunucusu, televizyoncu Ebru Baki yaptı. Panelde iklim değişikliği ve sürdürülebilir kalkınma konularında uzman olan ve aynı zamanda şirketlere danışmanlık da yapan Roma merkezli Eni S.P.A şirketinin bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Karina Litvack, Meteoroloji Editörü Bünyamin Sürmeli ile National Geographic tarafından çekilen ve su kıtlığını konu alan "25 Litre" belgeselinin Yönetmeni Altuğ Gültan da konuşmacı olarak yer aldı. Dünyanın karşı karşıya olduğu çevresel tehlikelerden söz eden Karina Litvack, iklim değişikliğine karşı alınması gereken önlemlerin şirketlerin temel konuları arasında yer almasının ve Yönetim Kurulları seviyesinde takip edilmesinin artık bir zorunluluk haline geldiğini, yatırımcılar nezdinde de bu farkındalığın her geçen gün arttığını vurguladı.

Meteoroloji Editörü Bünyamin Sürmeli de geçtiğimiz günlerde yayınlanan Birleşmiş Milletler (BM) Hükûmetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Okyanus ve Kriyosfer Özel Raporu'nun verilerini katılımcılarla paylaşırken, Yönetmen ve Yapımcı Altuğ Gültan da "gelecekte yaşanması beklenen susuzluk tehlikesi karşısında" İstanbulluların nelerle karşı karşıya kalabileceğini mercek altına aldıkları "25 Litre" belgeselinin hikâyesini anlattı.

Toplantıda Koç Lisesi 12. sınıf öğrencileri Mayra Kalaora ve Can Yılğör de 'Yeni Neslin Çevre Bilinci' başlığı altında katılımcıların büyük beğenisini toplayan bir sunum gerçekleştirdiler.

ANAHTAR TESLİM HİZMETİN ADRESİ: INGAGE

INGAGE, DİJİTAL PAZARLAMA ALANINDA MÜŞTERİLERİNE SUNDUĞU UÇTAN UCA HİZMET DENEYİMİ İLE SEKTÖRDE FARK YARATİYOR. TEKNOLOJİ VE VERİYİ ETKİN BİR ŞEKİLDE KULLANMAYA ÖZEN GÖSTERDİKLERİNİ KAYDEDEN INGAGE GENEL MÜDÜRÜ PINAR ERCAN TURSUN, "YURT İÇİNDE VE YURT DIŞINDA HİZMET VERDİĞİMİZ MARKALARIMIZA ONE-STOP-SHOP ÇÖZÜMLERLE STRATEJİK VE TEKNOLOJİK DANIŞMANLIK SAĞLAMAK EN ÖNCELİKLİ AMACIMIZ." DİYOR.

Markalara dijital pazarlama faaliyetlerinde stratejik danışmanlık hizmeti sunan Ingage, her alandaki dijital medya yatırımlarını başarılı iş sonuçlarıyla birleştirmeye özen gösteriyor. Hizmet gösterdiği tüm alanlarda işini tutkuyla yapan başarılı bir ekip sayesinde, hem ulusal hem de uluslararası arenada pek çok ödüle layık görülen Ingage Genel Müdürü Pinar Ercan Tursun ile keyifli bir röportaj gerçekleştirdik. Markaların dijital platformlarda ihtiyaç duyduğu tüm envanterin, pazarlama faaliyetlerinin ve ölçümlemelerinin yönetim ve operasyonunu müşterilerine tek bir çatı altında sunduklarını dile getiren Pinar Ercan Tursun, "Bu sayede müşterilerimiz isterlerse ihtiyaçlarına en uygun hizmet kapsamını adeta bir legonun parçaları gibi modüler yapıda da seçebiliyor." diyor.

Bize biraz kariyer yolculuğunuzdan ve dijital ile tanışmanızdan bahseder misiniz?

Çalışma hayatım boyunca önceliğim her zaman veriye dayalı strateji geliştirmek ve bu işi nasıl farklılaştırabilirim diye düşünmek oldu. Lisans eğitimi aldığım yıllarda da, araştırma görevlisi olarak çalıştığım dönemde de bilimsel veriyi ve teknolojiyi çalışmalarına entegre etmeye odaklandım. Güzel bir tesadüftür ki; dijital ile derinlemesine tanışmam ilk kez 90'lı yılların sonunda üniversitedeki bölümümüz için bir web sitesi oluşturma sürecinde başlamıştı. Profesyonel iş hayatına adım attığım Ford Otosan'da ise ekibimle birlikte yaptığımız çalışmaların farklı olmasına, fark yaratmasına, alışlagelmişin dışında etkin ve vurucu olmasına özen gösterdim. Ford Avrupa'da çalıştığım yıllarda ise, dijital çoktan bütünleşik pazarlamanın başrol oyuncularından biri olmuştu ve tüm pazarlama faaliyetlerinde öncelikli hedefimiz müşteri deneyimini sürekli iyileştirmektir. Simon Sinek'in "İnsanlar

ne yaptığınızı değil, neden yaptığınızı satın alıyor." cümlesi bu anlamda ilham verici. Ortaya çıkardığınız iş, sunduğunuz değer önermesiyle anlam buluyor. Bugün Ingage'de de benzer yaklaşımla "Evolves Connected Experiences" mottomuzu destekleyen çalışmalara imza atmayı hedefliyoruz. Dijital pazarlamanın tüm servislerini tek bir çatı altında müşterilerimize sunarken, son kullanıcıya değer katan, onların marka ile etkileşimini sürdürülebilir ve benzersiz kılacak deneyimler yaratmak en büyük amacımız.

Dijital pazarlama alanında etkin bir varlık sergilemenin formülü sizce nedir?

Dijital dönüşüm! On yıl önce web sitelerinde reklam gösterme, düzenli e-posta gönderimi ya da arama motorunda ilk sırada çıkmak ile sınırlı olan dijital medya uygulamalarının günümüzde radyo, açık hava, TV gibi birbirinden çeşitli envanterin dijitalleşmesi ile nasıl farklılaştığını deneyimliyoruz. Dijital dönüşümün en önemli yapı taşlarından biri de teknolojik yatırımlar... Bağımsız araştırma firmalarından Forrester'ın yapmış olduğu ankete göre gelecek üç yıl içinde Amerika'da şirketlerin pazarlama teknolojilerine yapacakları yatırımın, pazarlama bütçeleri içindeki payının %27 olması öngörülmüyor. Yatırımlar içinde en önemli payı %17 ile veriye dayalı pazarlama teknolojileri alıyor. Bu teknolojiler içinde ise %68 oranla veri yönetimi, veri işleme ve entegrasyon yatırımları ilk sırada gelirken, veri analiz hizmetleri, modelleme ve segmentasyon yatırımları %32 ile onları takip ediyor. Bu yatırımları yapmak, markaların dijital anlamda fit olabilmesine ve pazardaki etkinliğini artırmasına olanak tanıyor. Biz de DMP, CMS ve Veri Analitiği hizmetlerimiz ile markalarımıza bu noktada değer yaratmayı amaçlıyoruz.

Dijitalleşme günümüzde iş yapış şekillerini ve sosyal yaşamı şekillendiren kavramların başında geliyor. Mevcut konjonktürün ışığında dijital pazarlamanın ne yönde bir değişim ve dönüşüm süreci yaşayacağını öngörüyorsunuz? Apple'ın dokunmatik ekran ile bir pazar devi için sonun başlangıcını yaratması; sonrasında 3G, 4G derken şimdi de 5G ile veri transferinde geline noktanın getirdiği AR/VR, IoT (internet of things) çözümleri, yapay zekâ örnekleri ve makine öğrenimi, dijital pazarlamanın son on yıl içindeki dönüm noktaları oldu. Üstelik teknoloji artık lineer değil, sıçramalı gelişim gösteriyor; yenilikler bir veya iki sene içinde yerlerini başka yeniliklere devrediyor. Bununla birlikte tamamen dijital doğmuş bir nesil -Gen Alpha- , yakın zamanda iş ve sosyal hayata katılacak. Mobile-first DNA'sıyla bu nesil, çoklu kanallardan dünya ile iletişim kurmaya, kitleler üzerinde etki oluşturmaya ve hikâyelerini anlatmaya başladılar bile.

Önümüzdeki yıllarda farklı iletişim kanalları ve müşteriye temas noktaları da hayatımıza girecek. Dünya genelinde yaygınlığı her geçen gün artan Amazon, Alexa, Google Home gibi akıllı ev sistemlerinin birkaç yıl içerisinde Türkiye için de ne kadar önemli birer kanal olabileceğinin farkındayız. Amerika'da sesli aramalar özelinde yapılan bir araştırmada 2022 yılında sesli arama kanallarının

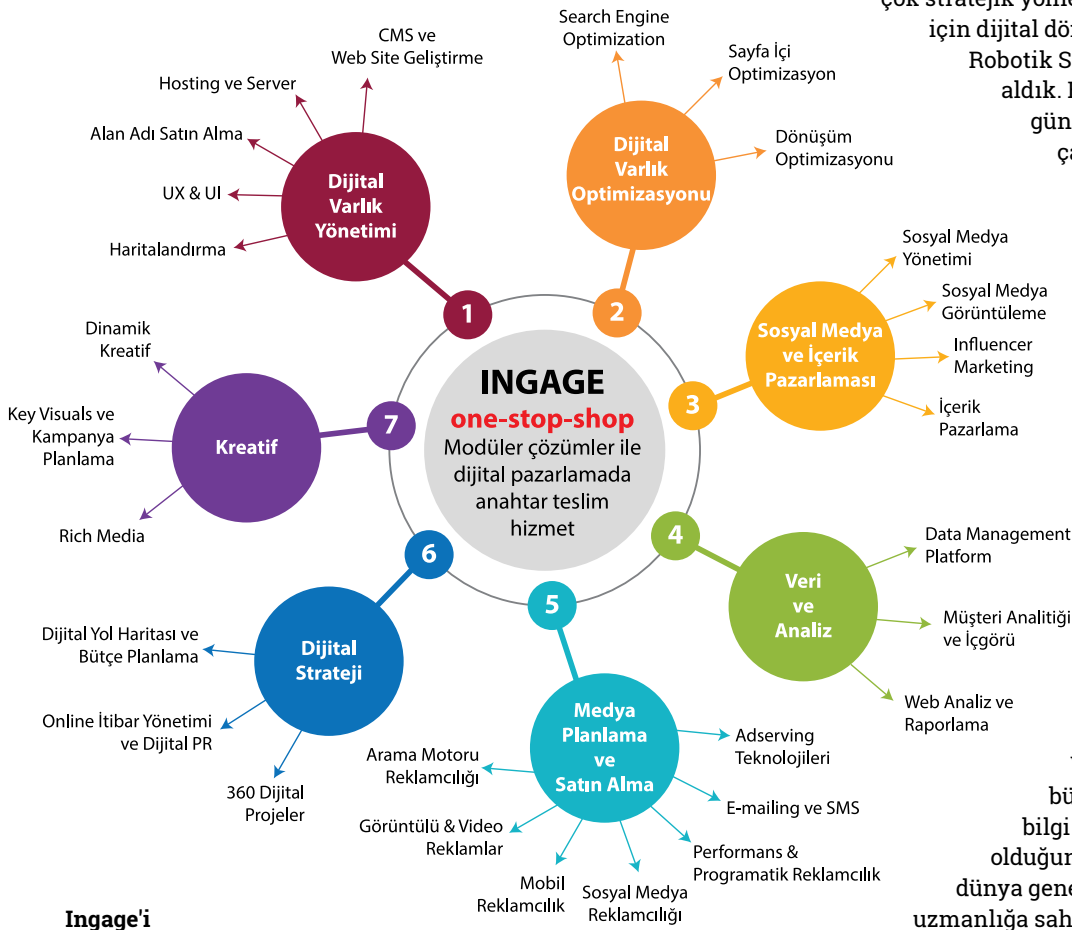
"EN İYİ UÇTAN UCA BAĞLI MARKA DENEYİMİNİ YARATIRKEN MARKALARIMIZA SAHİP OLDUKLARI TÜM POTANSİYELİ GERÇEĞE DÖNÜŞTÜRMELERİ İÇİN İLHAM VERMEYE ÇALIŞIYORUZ."

öngörülen değerinin 40 milyar dolar olacağı belirtiliyor. Bunlarla beraber dijital pazarlama faaliyetlerini sadece reklam satın alması boyutunda değerlendirmiyorum; dijital proje ve ürün geliştirmelerinin de dijital pazarlama faaliyetlerine faydalı olacağını düşünüyorum. Xbox'ın geçtiğimiz yıl Amerika'da hayata geçirdiği aylık sabit bir ücret karşılığında kullanıcıya hem Xbox ürününü temin etmesi hem de güncellemeleri ve bazı oyunları aylık sabit ücret altında tüketiciye sunması buna bir örnek... Dijital abonelikler yakın gelecekte 'ürünleştirilmiş dijital pazarlama faaliyetleri' olarak karşımıza Türkiye'de de çıkmaya başlayacak. Bununla beraber tüketicilerle birebir ve hızlı iletişim kurabilmek özellikle Z jenerasyonunun kalbini kazanmada büyük rol oynuyor. Çünkü bir pizza emoji yollayarak pizza sipariş edebilecekleri Dominos'u, diğer pizzacıları tercih edebiliyorlar. Yani tüketici -hizmet sağlayan- dijital pazarlama üçgeninde karşılıklı bir etkileşim ve fayda sağlama sistematigi oluşmuş durumda... Gelecekte de bu dengeyi koruyarak bu üçgende tüm paydaşların birbirlerine fayda yaratacağı projelerin ve çalışmaların hayata geçeceğine inanıyorum.

Bize Ingage çatısı altında sergilediğinizden çalışmalardan bahsedersiniz? İş dünyasına ne gibi çözümler sunuyorsunuz?

Biz Ingage'de sunduğumuz her hizmette teknoloji ve veriyi etkin bir şekilde kullanmaya önem veriyoruz. Kullandığımız teknoloji ürünleri ve araçlarla markalara değer katacak veri ve iç görüyü elde etmek ve markalarımızın dijital varlıklarını doğru kitleye, doğru zamanda, doğru mecrada ulaştıracak dijital medya stratejileri geliştirmek öncelikli amacımız... Oluşturulan stratejilerin çıktılarının devamlı takibi, performansın ölçülmesi ve analiziyle çalışmalarımızı sürekli olarak optimize ediyoruz. Bu sayede markalarımıza stratejik danışmanlık sunarken her alanda dijital medya yatırımlarını başarılı iş sonuçlarıyla birleştiriyoruz.

Hizmet kapsamımız dijital varlık üretiminden arama motoru optimizasyonuna, içerik yönetiminden medya yatırımı ve satın almaya, veri yönetiminden veri anlamlandırma ve analizine kadar markaların tüm dijital pazarlama ve teknoloji ihtiyaçlarına yanıt verebiliyor. Özetle bir markanın dijital platformlarda ihtiyaç duyduğu tüm envanterinin, pazarlama faaliyetlerinin ve ölçümlerlerinin yönetim ve operasyonunu tek bir çatı altında sunuyoruz. Böylelikle müşterilerimiz isterlerse ihtiyaçlarına en uygun hizmet kapsamını, adeta bir legonun parçaları gibi modüler yapıda da seçebiliyor.

Ingage'i sektördeki diğer dijital medya ajanslarından ayıran özellikler nelerdir?

Artık iş dünyasını tanımlarken VUCA (Volatility, Uncertainty, Complexity, Ambiguity) çağından bahsediyoruz. Her şeyin dalgalı, belirsiz, karmaşık ve muğlak olduğu bir ekosistemde çeviklik kadar sürdürülebilir çözümler üretmenin de öneminin farkındayız. Bu noktada müşterilerin tüm envanterini teslim edebileceği tek bir noktadan hizmet alma ihtiyacına yanıt vermek üzere hizmet kapsamımızı genişletiyoruz. En iyi uçtan uca bağlı marka deneyimini yaratırken markalarımıza sahip oldukları tüm potansiyeli gerçeğe dönüştürmeleri için ilham vermeye çalışıyoruz. Müşterilerimize 360 pazarlama kurgusu sunarken, bu kapsam bizim için de markalarımıza stratejilerinde liderlik etme avantajını doğuruyor. Bu noktada kendi ekip yapımızı da sinerjinin gücüne hizmet edecek şekilde kurguluyoruz; interdisipliner bir yapı ile ekiplerin kendi çizgisindeki başarılarından ziyade markaya sunulan hizmetlerin her açıdan verim sağlamasını amaçlıyoruz. Diğer ajanslarda tek bir çatı altında bulunmayan tüm çözümleri (DMP, Kreatif Satın Alma, CMS, Web Site Üretimi vb.) kendi bünyemizde anahtar teslim hizmet olarak sunabiliyoruz. Bununla birlikte operasyonel süreçler için harcanan süreyi minimuma indirip markalarımıza daha

çok stratejik yönlendirmelerde bulunabilmek için dijital dönüşüm projeleri kapsamında Robotik Süreç Otomasyonu'nu devreye aldık. Bu sayede bir projemizde 22 günlük bir eforun harcandığı çalışmayı 20 dakikalık bir sürede tamamlamayı başardık. Böylelikle insan kaynağı gücümüzü hem şirket içerisindeki farklı projelerde değerlendirebilmiş hem de markalarımız için katma değer yaratabilecek fikirler geliştirmeleri adına zaman yaratmış olduk.

WPP ile yapılan global ortaklığın hem Ingage'e hem de hizmet verdiğiniz markalara nasıl bir katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?

WPP ile ortaklığımızın en büyük kazancının global bilgi ve deneyime erişim olduğunu söyleyebilirim. WPP, dünya genelinde birçok farklı alanda uzmanlığa sahip ajans, teknoloji ve araştırma şirketini bünyesinde barındırıyor. Bu ailenin bir üyesi olmamız WPP'ye özel eğitim fırsatlarına, çalışmadığımız sektörlerle ilgili iç görümlere ve pazar dinamiklerine daha hızlı erişmemize olanak sağlıyor. Özellikle yurt dışında hizmet verdiğimiz markalarımız için ilgili pazardaki WPP çatısı altında yer alan medya, kreatif ve araştırma şirketleri ile sektörel ve kullanıcı dinamikleri araştırmaları özelinde iletişim kurabiliyor ve sunduğumuz hizmeti en verimli hâle getirebiliyoruz.

Ingage'in yurt dışındaki bilinirliğini artırmakla ilgili nasıl bir misyon üstleniyorsunuz?

Türkiye'de hizmet verdiğimiz küresel ölçekte iş yapan markalarımız bulunuyor; Beko, Ford Trucks, Otokoç gibi... Bu markalarımızın yurt dışındaki dijital medya operasyonlarına bugün İstanbul ofisimizden destek veriyoruz. Gelecek yıllarda ise yurt dışındaki markalarımıza verilen hizmeti genişletirken hizmet verdiğimiz pazarlarda farklı markaları da bünyemize katmayı hedefliyoruz. Bu doğrultuda hem kullandığımız teknolojilerin hem de insan kaynağımızın yetkinliğini geliştirmek bizim için önemli... Örneğin; küresel ölçekte analizler sunan WARC, Statista, Global Web Index, Euromonitor, eMarketer gibi platformları şu an markalarımızın yurt dışındaki stratejilerinde içgörü üretmek için kullanıyoruz.

Gelecek üç yıl içerisinde Avrupa ve Ortadoğu pazarında dijital medya yatırımının toplamda 95-96 milyar dolar

Her biri işinin ehli çalışanları sayesinde Ingage, 2017 ve 2018 yıllarında düzenlenen Campaign Türkiye ödüllerinde "En İyi Dijital Medya Planlama & Satın Alma Ajansı" ödülüne layık görüldü.

seviyesine geleceği öngörülüyor; böyle bir pazarın içerisinde yer alarak mevcut markalarımız için yeni rekabetçi çözümler getirmek iş planlarımız arasında. Bu konuda uzun vadeli planımız ise stratejik önem taşıyan lokasyonlarda İstanbul merkez ofisimizin birer ayağı olacak ofisler açıp bu coğrafyalarda bulunan yerel veya küresel şirketlere de hizmet sağlayabilecek konuma gelebilmek.

Bize biraz çalışma ortamınızdan bahseder misiniz? Kaç kişilik bir ekiple faaliyet gösteriyorsunuz?

Ingage'de 64 kişilik, yaş ortalaması 30 olan genç bir kadromuz var. Dijital pazarlamanın dinamizm ve çevikliğine uygun olarak ekipte genç ve motivasyonu yüksek çalışanların olmasının önemi büyük... Kadın – erkek çalışan sayısı eşit ve sinerjiye inanan, ifade özgürlüğü ve fırsat eşitliğini temel değerleri olarak kabul eden bir şirkettiz. Esnek ve mobil çalışma uygulamalarımız ile dinamik ajans ortamını yaşatmaya devam ediyoruz. Sigara içmeyen çalışanlarımız için yılda iki gün, doğum günlerinin bulunduğu ay içinde bir gün, ebeveynler için okulların ilk günü ve karne günlerinde yarım gün idari izin kullanımı gibi uygulamalarımız ile çalışanlarımızın iş özel yaşam dengesini önemsiyoruz. Şirket olarak çalışanlarımızın işlerini en iyi yapabilecekleri donanımlara sahip olmaları, ekip içi çalışma dengelerinin doğru ayarlanması için gerekli rotasyonların yapılması ve iş dışı aktivitelerle ekip motivasyonunun en üst seviyede olması önceliğimiz. Bununla birlikte ekipler arası iletişimin ve bilgi akışının kesintisiz olmasına dikkat ediyoruz. Bu kurgu hem çalışmalarımızda holistik yaklaşımı destekliyor hem de çalışanların kişisel farkındalıklarını artırdığı gibi parçası olduğu projelere, ekiplere güvenlerini de pekiştiriyor.

Son dönemde Ingage olarak elde ettiğiniz başarılarınız nelerdir?

Geçtiğimiz bir sene içerisinde 13 başarı hikâyemiz yayınlandı. Bunlardan dördü global başarı hikâyeleri... Her ödül töreninde, birlikte çalıştığımız markalarla yaptığımız başarılı işlerin meyvelerini topluyoruz. Geçtiğimiz yıl

"GELECEK ÜÇ YIL İÇERİSİNDE AVRUPA VE ORTADOĞU PAZARINDA DİJİTAL MEDYA YATIRIMININ TOPLAMDA 95-96 MİLYAR DOLAR SEVİYESİNE GELECEĞİ ÖNGÖRÜLÜYOR; BÖYLE BİR PAZARIN İÇERİSİNDE YER ALARAK MEVCUT MARKALARIMIZ İÇİN YENİ REKABETÇİ ÇÖZÜMLER GETİRMEK İŞ PLANLARIMIZ ARASINDA."

olduğu gibi bu yıl da Campaign Türkiye ödüllerinde "En İyi Dijital Medya Planlama & Satın Alma Ajansı" ödülünü evimize getirdik. Birçok yeni çıkan ürünü markalarımızla ilk kez deneyerek sektöre bu anlamda öncü oluyor ve bilgi kaynağı sağlıyoruz. Performans pazarlamasına verdiğimiz önemi, nerdeyse her ay yayınlanan yeni bir başarı hikâyesi ile taçlandırıyoruz. Arama motoru reklamcılığının en prestijli global ödül töreni olan Google Premier Partner Awards'ta "Search Excellence" kategorisinde, Fiat iş birliğinde gerçekleştirdiğimiz lokal kampanyalar ile finale kaldık. Medyanın yanında, kreatif yaklaşımda da yenilikçi çözümlere odaklanıyoruz. Bu yaz ilk defa verilmeye başlanan Instachamp ödüllerinde Arçelik için yayınladığımız sosyal medya içerikleri 2 kez ödüle layık görüldü. Verinin odağında kurgulanan ve DMP'den beslenen sofistike kampanya yapısı ile oluşturduğumuz Koçtaş kampanyasından elde ettiğimiz başarılı sonuçlar sayesinde, Gold Partneri olduğumuz Oracle'ın global case yayınladığı ilk Türk firması olduk. Dijital varlık yönetimi özelindeki hizmetlerimizde de yaptığımız işlerle başarılarla imza atmaya devam ediyoruz. Rahmi Koç Müzesi için tasarım ve yazılım çalışmalarını üstlendiğimiz web sitesi Altın Örümcek'te birincilik ve "Halkın Favorisi" ödülleri sahibi oldu. Gerek katma değerli servislerde gerekse medya alanında markalarımızla birlikte aldığımız ödüller ve başarı hikâyeleri işini tutkuyla yapan ekibim için çok motive edici.

YENİ BİR ÇAĞIN HABERCİSİ: KUANTUM BİLGİSAYARLAR

KLASİK BİR BİLGİSAYARIN MİLYARLARCA YILDA ÇÖZEMEYECEĞİ PROBLEMLERİN ÜSTESİNDEN GELEBİLECEK OLAN KUANTUM İŞLEMCİLER, YENİ BİR İNOVASYON ÇAĞINI BAŞLATMAYA ADAY... BİLİMDE VE TEKNOLOJİDE MUAZZAM BİR SİÇRAMA YARATMASI BEKLENEN YENİ NESİL BİLGİSAYARLAR, MÜKEMMEL YAPAY ZEKÂYA ULAŞILMASI İÇİN DE ÖNEMLİ BİR ARAÇ...

Kalem, kağıt ve hesap makinesi... Kuantum teorisini inşa ederken 1858 doğumlu Max Planck'a hesaplamalarında yardımcı olacak gereçler bunlardı. Bilgisayar biliminin kurucusu sayılan, 1912 doğumlu Alan Turing için de durum pek farklı değildi. Onlar ve onların yolundan giden bilim insanları, matematiksel dehalarına rağmen günlerce, haftalarca, yıllarca süren çetrefilli hesaplamalarla bugünkü bilim ve teknoloji dünyasının temellerine büyük katkılarda bulundular.

İlk bilgisayarların ortaya çıkması, bilim insanları için yeni bir eşik anlamına geliyordu. Bilgisayar sayesinde normalde yıllar sürecektir hesaplamaların artık dakikalara sığması, büyük buluşlara giden yolda ivme kazandırdı. Bu gelişmenin sadece bilime değil, sanayi ve hizmet sektörüne sağladığı olanaklar da muazzamdı. Üretim hızlandı, hatalar azaldı, hizmet sektöründe yeni alanlar ortaya çıktı. Şimdi ise bambaşka bir ufka bakıyoruz. Bu ufukta değil insanın, klasik bir bilgisayarın bile ancak

milyonlarca yılda üstesinden geleceği en çetrefilli problemlerin kuantum işlemciler ile günler, hatta saatler içerisinde çözüleceği yeni bir evren inşa ediliyor.

ÜRETİCİ ŞİRKETLER KAPILARINI AÇTI

Kuantum bilgisayar, çoğumuz için çok yeni olsa da uzun zamandır bilim ve teknoloji dünyasının gündeminde. Bu alandaki ilk gelişmeler, Richard Feynman'ın 1981 yılında kuantum mekaniği kurallarına göre bilgisayarlar üretmeyi önermesiyle başladı. Kuantum bilgisayarın temel çalışma prensibi ise 1995'te İngiliz teorik fizikçi David Deutsch tarafından geliştirildi. Yıllar içinde çalışmalar hızlandı ve şu anda en temel algoritmalar tanımlanmış durumda, özel programlama dilleri geliştiriliyor ve ilk kuantum bilgisayarlar ortaya çıktı bile. IBM, Google, D-wave gibi şirketler donanım ve yazılım konusundaki faaliyetlerde başı çekiyor. Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) gibi kurumlar da bu alanda çalışmalar yürütüyor. Ancak

Cisco Systems araştırmacılarının tahminlerine göre tam teşekküllü bir kuantum bilgisayar, önümüzdeki on yılın ortalarında karşımıza çıkacak.

Çok yeni olmalarına rağmen ilginç olan, şu anda isteyen herkesin mevcut bir kuantum bilgisayara bağlanıp kendine ait bir alan açma imkânına sahip olması. Nasıl çalıştığını öğrenmenin yanında onunla neler yapabileceğinizi de görebilirsiniz. Kuantum bilgisayarları herkesin kullanımına açan IBM ve D-wave şirketlerinin de amacı bu: Meraklıların bu bilgisayara bağlanıp deneyler yapması, uygulamalar geliştirmesi, çalışma prensibini öğrenmesi, kısacası ona alışması...

ÇALIŞMA PRENSİBİ FARKLI

Kuantum işlemcilerin kapısını açtığı devrim büyük olsa da bu, yakın gelecekte evlerimizdeki bilgisayarları atıp yerine bu yeni sistemle çalışan cihazları yerleştireceğimiz anlamına gelmiyor. Örneğin; kuantum bilgisayarlar e-mail göndermek, sosyal medyada paylaşım yapmak gibi bugünkü temel kullanımlarımızda klasik bilgisayarlara göre belli bir avantaj sağlamıyor. Onların ana meziyeti karmaşık hesaplamaları son derece hızlı yapabilmeleri...

İki sistemin çalışma mantığı birbirinden farklı... Şu anda kullandığımız klasik bilgisayarlarda veriler, elektrik sinyalleri olan bitlerle aktarılıyor. Bir bit, tek bir seferde ya 1 ya da 0 değerini alabiliyor. Bu iki rakam işlenen veriye göre neredeyse sonsuza kadar yan yana diziliyor. Herhangi bir zamanda bir bilgisayarı durdurduğunuzda ya 0 ya da 1 değerini görüyorsunuz. Kuantum bilgisayarlarda ise farklı zamanlarda gözlemlediğinizde bir veri hem 1 hem 0 olarak görülebiliyor. Buna süper pozisyon ilkesi deniyor.

Süper pozisyon, aslında kuantum sisteminin aynı anda birden fazla durumda bulunabilme özelliği; yani bir şey aynı anda burada, orada, yukarıda ve aşağıda olabiliyor. Kuantum mekaniğinin tuhaf görünen bu temel özelliği kuantum bilgisayarın da hem veri işleme hem de depolamada kullandığı bir özellik...

İşleyiş biçimi sayesinde kuantum bilgisayarlar örneğin bir havaalanındaki uçakların iniş-kalkış trafiğini yönetmek ya da bir lojistik şirketinin filosunun rotasını belirlemek gibi konularda klasik bilgisayarlara göre çok daha üstün performans sağlıyor. Bunun nedeni, çok sayıda seçeneği büyük bir hızla değerlendirip optimum alternatifi seçebilmeleri...

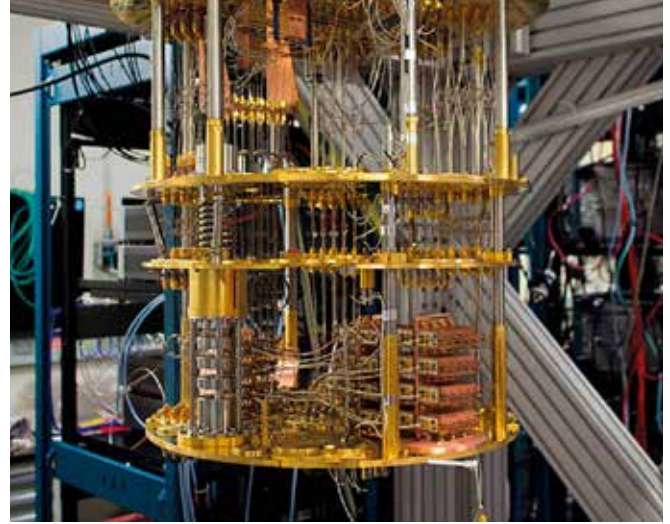
YENİ BİR İNOVASYON ÇAĞINI BAŞLATABİLİR

Kuantum bilgisayarlar bilişim sektöründe yeni bir inovasyon çağını başlatabilecek güçte. Bilim, mühendislik ve tıpta yeni devrimler yaratmaya adaylar. Onlar sayesinde uzay biliminde çağ atlanması, mühendislikte daha etkin akıllı araç ve malzemeler yaratılması, sağlık alanında yepyeni keşiflere imza atılması bekleniyor. Ve elbette gelecek senaryolarının merkezine konan yapay zekânın mükemmelleştirilmesine kuantum işlemcilerin yapacağı katkı kritik önemde... Kısacası bu yeni teknoloji, muazzam bir geleceğin anahtarı gibi gözüküyor.

Elbette her yeni teknolojide olduğu gibi kuantum işlemcilerin değiştireceği şeyler konusunda kaygılar da

mevcut. Bunlar arasında belki de en önemlisi, veriyi son derece hızlı işleyebilmeleri nedeniyle mevcut şifrelerin çoğunu kolaylıkla kırabilme potansiyelleri... Diğer yandan, aynı teknoloji sayesinde yeni şifreleme yöntemlerinin yaratılmasıyla bu sorunun üstesinden gelineceği öngörülüyor.

Bunun dışında kuantum bilgisayarların son derece hassas olmaları nedeniyle kolay bozulabilmeleri, özel ortamlarda bulundurulma ihtiyacı gibi noktalar, üretici şirketlerin üzerinde çalıştığı konular. Bütün bu sorunlar çözüldüğünde kripto bilgisayarların sayısının giderek artacağını; bilim, teknoloji ve sanayide önümüzde yepyeni ufuklar açıldığını göreceğiz.

IBM'in yaptığı bir kuantum bilgisayarın içi.

KUANTUM İŞLEMCİLERE DAİR İLGİNÇ GERÇEKLER

"Artificial Intelligence in Practice", "Strategic Performance Management" gibi çoksatın kitapların yazarı Bernard Marr, kuantum işlemcilerle ilgili olarak sitesinde yer verdiği makalede şu ilginç bilgileri sıralıyor:

- Kuantum bilgisayarların soğuk bir ortamda bulunması gerekiyor. Bu alanda çalışan şirketler bilgisayarları yaklaşık eksi 270 dereceli bir ısıda tutuyor.
- Kuantum bilgisayarlar kullandığımız elektrik miktarının artmasına neden olmayacak. Aksine güç tüketimini 100 ila 1000 kat azaltacak.
- Kuantum bilgisayarlar yüksek derecede hassas... Herhangi bir titreşim atomları etkiliyor ve cihazın bozulmasına neden olabiliyor.
- Her gün 2,5 exabyte (1 kentrilyon bit) veri üretiyoruz. Bu, 5 milyon masaüstü bilgisayarın kapasitesine eşit. Kuantum bilgisayarlar "büyük veri" çağında daha fazla veri işlememizi mümkün hâle getirecek.
- 1997 yılında satranç şampiyonu Garry Kasparov'u yenen IBM'in Deep Blue adlı bilgisayarı, bu başarıyı bir saniye içinde 200 milyon farklı hamleyi değerlendirebilmesine borçluydu. Kuantum işlemci ise bir saniye içinde 1 trilyon hamleyi analiz edebilecek.

KÜRESEL İSTİHDAMDA YÖNELİMLER

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ'NÜN (ILO) SON VERİLERİNE GÖRE
TÜM DÜNYADA HİZMET SEKTÖRÜ YÜKSELİŞTE... KADIN ÇALIŞAN SAYISI
ARTARKEN YEŞİL İŞLERLE YENİ İSTİHDAM ALANLARI DOĞUYOR. ANCAK
İŞSİZLİK, DÜNYA ÇAPINDA BİR SORUN OLMAYI SÜRDÜRÜYOR.

2008 yılında patlayan ve etkileri uzun süre devam eden küresel kriz, dünya çapında birçok kişinin işsiz kalmasına neden oldu. Küresel ölçekte, istihdamda yaşanan daralma sıkıntılara yol açtı. Şimdi bu krizin iş gücü piyasası üzerindeki etkileri büyük ölçüde geride kalmış görünüyor ancak Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) son verilerine göre dünyada işsiz sayısı hâlâ çok yüksek.

Diğer yandan küresel istihdama dair olumlu gelişmeler de var. ILO'nun son araştırmalarına göre tüm dünyada kadınların iş gücü içindeki payı, bölgelere ve ülkelere göre farklılıklar göstermesine rağmen artıyor. Yönetiş fonksiyonlarda kadınlara daha fazla yer veren şirketler, farklı yeteneklerden yararlanmanın olumlu sonuçlarını görüyor. Artan çevre bilincine paralel olarak "yeşil işler" yeni istihdam alanları yaratarak daha iyi bir gelecek için ipuçları sunuyor.

KRİZ ÖNCESİNDEKİ İŞSİZLİK ORANINA DÖNÜŞ

ILO'nun "World Employment and Social Outlook: Trends 2019" (Küresel İstihdam ve Sosyal Görünüm: TRENDLER 2019) başlıklı raporundaki verilere göre 2018 yılında dünya çapında 172 milyon kişi işsizdi ve bu rakam, yüzde 5 oranında işsizliğe karşılık geliyor. Küresel kriz nedeniyle işsizlik 2008'de, sadece bir yıl içinde yüzde 5'ten yüzde 5,6'ya sıçramıştı ve kriz öncesindeki oranlara dönülmesi dokuz yıl aldı.

Bu açıdan görece olumlu bir tablo ortaya çıksa da gelecek projeksiyonu yapıldığında, mevcut görünümdeki belirsizlikler tahminleri zorlaştırıyor. Ekonomik istikrar sağlanabilirse birçok ülkede işsizlik oranının düşmesi bekleniyor. Ancak tüm dünyada makroekonomik riskler son dönemde arttı ve bazı ülkelerde bunun iş gücü piyasası üzerinde etkileri gözlenmeye başlandı. Ortalama bir tahmin yapıldığında, küresel işsizlik oranının 2019 ve 2020 yıllarında yatay seyretmesi bekleniyor. İş gücü genişleyeceği için 2020 yılında işsiz sayısının iki yıl boyunca birer milyon artışla 174 milyona ulaşacağı tahmin ediliyor.

İşsiz sayısının yüksekliğinin yanı sıra, 2018 yılında 140 milyon kişinin hâlâ "potansiyel iş gücü" kapsamında olması önemli bir sıkıntı... İş arayan ancak henüz bulamamış olanlar ya da çalışmaya aday olup iş aramayanlardan oluşan bu grubun 85 milyonu kadın, 55 milyonu erkeklerden oluşuyor. İş gücünden yeterince yararlanamama oranı erkeklerde yüzde 7,1 iken kadınlarda yüzde 11 düzeyinde. Aynı zamanda, kadınlar arasında yarı zamanlı işlerde çalışma oranı erkeklere daha göre yüksek ve bu kesimin önemli bir kısmı daha uzun sürelerle çalışmayı istediğini ifade ediyor.

ÇALIŞAN KADIN SAYISI ARTIYOR

Diğer yandan ILO'nun Ekim ayında yayımladığı, "Women in Business and Management" (İş Hayatında ve Yönetimde Kadınlar) başlıklı araştırmaya göre tüm dünyada kadınların iş içindeki payı, bölgelerdeki ve ülkelerdeki farklılıklara rağmen artıyor. Bütün bölgeler arasında Kuzey Amerika bu açıdan ilk sırada yer alıyor. Bu bölgede

DÜNYADA KENDİ İŞİNİ KURAN KADIN SAYISI, ERKEKLERE KIYASLA DAHA HIZLI ARTIYOR. 1991 YILINDA YÜZDE 17,3 OLAN KADIN PATRONLARIN TOPLAM İÇİNDEKİ PAYI, 2018 YILINDA YÜZDE 22'NİN ÜZERİNE ÇIKTI. ÜLKELERE GÖRE İNCELENDİĞİNDE, EN FAZLA ARTIŞIN ÜST-ORTA GELİRLİ ÜLKELER İLE GELİŞMİŞ ÜLKELERDE OLDUĞU GÖRÜLÜYOR.

kadınların istihdamdaki payı 1990'larda yükselen bir trend gösterdikten sonra 2000'lerde yatay bir seyre geçti ve 2008-2014 yılları arasında krizin etkisiyle gerilemeye başladı. 2015 yılından itibaren toparlanmaya başladıysa da henüz kriz öncesindeki yüksek oranlara ulaşılamadı.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika ise yüzde 19,7 ile kadınların iş gücü içindeki payının en düşük olduğu bölge... Latin Amerika ve Karayipler'de bu oran 2018 yılında yüzde 51,7'ye ulaşarak Avrupa ve Orta Asya'dakine göre daha yüksek rakamlara ulaştı. Asya ve Pasifik'te ise son 30 yıldır kadınların iş gücü içindeki payı düşmeye devam ederek yüzde 45,3'e geriledi.

İlginç bir nokta ise son 30 yılda kendi işini kuran kadın sayısının, erkeklere kıyasla daha hızlı oranda artması. ILO verilerine göre 1991 yılında yüzde 17,3 olan kadın patronların oranı 2018 yılı itibarıyla yüzde 22'nin üzerine çıktı. Kuzey Amerika'da kendi işini kuranlar arasında kadınların oranı yüzde 33,7'ye yükselirken, Latin Amerika ve Karayipler'de yüzde 24,5, Asya ve Pasifik'te yüzde 20,2 düzeyinde. Ülkelere göre inceleme yapıldığında, en fazla artışın sırasıyla üst-orta gelirli ülkeler ile gelişmiş ülkelerde olduğu dikkat çekiyor.

CİNSİYET UÇURUMU SÜRÜYOR

Küresel ölçekte bakıldığında, kendi işini kuran ve çalışan kadın sayısı artsa da kadınların iş gücüne katılım oranı genel nüfus ile kıyaslandığında hâlâ yüzde 48 seviyesinde. Erkeklerde ise bu oran 2018 yılı itibarıyla yüzde 75'ti. Çalışanların cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, geçtiğimiz yıl küresel iş gücünü oluşturan toplam 3,3 milyar kişinin beşte üçünün erkek olduğu görülüyor. Bir başka deyişle toplumsal eşitsizlik istihdama da damgasını vuruyor.

2003 yılına kadar iş gücüne katılımdaki cinsiyet uçurumunun kapanması yönünde hızlı bir gelişim yaşanmış olsa da sonrasında bu trend devam etmedi. 2018 yılında gözlenen fark, hem küresel iş gücü piyasasında cinsiyet eşitliğini geliştirmek hem de yeteneklerden maksimum düzeyde yararlanmak yönünde motivasyon yaratmalı.

Yine küresel ölçekte değerlendirme yapıldığında, yetişkinlerin iş gücüne katılım oranının 25 yıldır düşmeye devam ettiği görülüyor. 15-24 yaş arasındaki gençlerin iş gücüne katılımına bakıldığında ise düşüş daha da belirgin. Söz konusu trendin arkasındaki eğitim düzeyinin yükselmesi, emeklilik fırsatlarının artması ve yaşam süresinin uzaması gibi bazı faktörler elbette olumlu... Yine de (ekonomik açıdan aktif olmayan insanların, aktif olanlara oranını oluşturan) bağımlı nüfustaki artış, kaynakların toplumsal bölüşümünde yeni sıkıntılar yaratmaya aday.

HİZMET SEKTÖRÜ DAHA DA ÖNE ÇIKIYOR

Küresel istihdamın sektörlere dağılımına bakıldığında, tarım sektörünün hizmetler lehine gerileme içerisinde olduğu dikkat çekiyor. ILO verilerine göre dünyada tarım alanında çalışanların oranı son beş yıl içinde yüzde 30'lardan yüzde 20'lere düşmüş durumda. Türkiye'deki düşüş ise daha belirgin...

Küresel istihdamda sanayinin payı 2011'den bu yana yatay seyreliyor. Türkiye'de ise 2008-2013 yılları arasında yatay seyir izledikten ve 2014 yılında biraz arttıktan sonra bu oran üç yıl boyunca yine aynı trendi korudu. 2018 yılında ise hafifçe geriledi.

Hizmet sektöründe çalışanlar, gelişmekte olan ülkeler dışında dünyadaki hemen hemen her bölgede iş gücü içinde en kalabalık nüfusu oluşturuyor. Dünya ortalamasına bakıldığında toplam iş gücünün neredeyse yarısı hizmet sektöründe istihdam edilmiş durumda. Türkiye'de ise bu oran 2011 yılından bu yana yükselen bir seyir izledi ve şu anda yüzde 50'nin üzerinde.

Gelişmiş ülkelerde bakıldığında da her dört çalışanın üçünün hizmet sektöründe yer aldığı dikkat çekiyor. Önümüzdeki yıllarda da bu trendin devam edeceği ve istihdamdaki artışta motor gücün hizmet sektörü olacağı öngörülüyor.

Bölgesel olarak bakıldığında, önümüzdeki yıllarda gelişmekte olan ülkelerde hizmet sektöründe yer alan toptan ve perakende satış, istihdamdaki artışta başı çeken alanlar arasında yer alacak. Ortanın altı ve üstü gelire sahip ülkelerde ise gayrimenkul sektörü motor güç olacak. Gelişmiş ülkelerde, gayrimenkuldeki istihdam artarken toptan ve perakende satış alanındaki iş gücünün payı biraz azalacak.

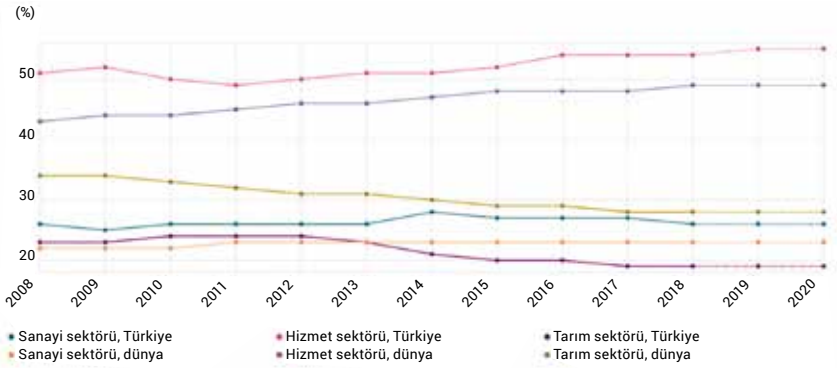
Hizmet sektörleri arasında yer alan eğitim, tüm dünyada istihdamdaki payını artırmaya devam edecek. Özellikle gelişmekte olan ve alt-orta gelirli ülkelerde eğitimin kalkınmadaki payı yükseldikçe bu alandaki istihdam da artacak. Üst-orta gelirli ve gelişmiş ülkelerde ise sağlık sektöründe benzer bir gelişim gözlenecek.

ILO'nun raporu, küresel istihdamdaki trendleri inceliyor.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA SEKTÖREL İSTİHDAMDAKİ DEĞİŞİM

Hem dünya genelinde hem Türkiye'de tarım alanındaki istihdam gerilerken hizmetler sektöründeki istihdam yükselişte.

Kaynak: ILO, 2019

"YEŞİL İŞLER" İSTİHDAMI ARTIRACAK

Önümüzdeki dönemde istihdamın artmasının beklendiği alanlardan biri de "yeşil işler". ILO'nun araştırmasına göre küresel ısınmayı iki derecenin altında tutmaya dönük çabalar, dünyada 6 milyon yeni istihdam yaratacak. Enerji sektöründe dönüşüm, elektrikli araçların çoğalması ve binalarda enerji verimliliği gibi uygulamalar yeni işlerin doğmasını sağlayacak. Bölgesel düzeyde bakıldığında sadece enerji üretimi ve kullanımında yapılacak değişiklikler Amerika'da 3 milyon, Asya ve Pasifik'te 14

“CAM TAVAN” KIRILACAK MI?

Son 30 yıldır başta gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok ülkede kadınların şirket yönetiminde üstlendiği sorumluluklar artıyor. ILO verilerine göre Kuzey Amerika’da son 30 yılda yönetsel pozisyonlarda kadınların oranı ortalama yüzde 36,2. Onu yüzde 34,1 ile Latin Amerika ve Karayipler izliyor. Aynı dönemde bu ortalama Orta Doğu ve Kuzey Afrika’da 10,1, Afrika’nın diğer kısımlarında 19,7, Asya ve Pasifik’te ise 19,9.

Ülkeler düzeyinde bakıldığında, Rusya ve ABD’deki şirketler yüzde 41-60 arasında kadın yönetici istihdam ederek bu alanda ilk sırada yer alıyor. Kanada, Avustralya, Brezilya, İsveç ve Kazakistan, yüzde 31-40 oranıyla ikinci kategoride bulunuyor. İtalya, İspanya, Yunanistan, Şili ve Peru, yüzde 21-30 oranıyla üçüncü kategoride yer alan ülkelerden bazıları. Türkiye’deki şirketler ise ortalama yüzde 21-30 yönetici oranıyla İran, Japonya, Fas, Tunus gibi ülkelerle aynı kategoriyi paylaşıyor. Son kategoride ise Cezayir, Mısır, Suudi Arabistan gibi ülkeler bulunuyor.

Kadın yöneticilerin istihdam edildiği alanlar genellikle insan kaynakları (yüzde 51,8), finans ve idare (yüzde 49,8), pazarlama ve satış (yüzde 37,8), iletişim ve halkla ilişkiler (yüzde 36,1) gibi destek fonksiyonlar. Stratejik yönetsel pozisyonlarda bulunan kadınların sayısı daha az. Bunlar da genel yönetim (yüzde 29), operasyonlar (yüzde 24,9), kurumsal sosyal sorumluluk (yüzde 21,6), Ar-Ge (yüzde 19,1) olarak sıralanıyor. ILO’nun yaptığı uluslararası anketin sonuçlarına göre kadın CEO’ların oranı toplam içerisinde yüzde 21,7’de kalıyor. Küçük işletmelerde bu oran yüzde 26,2’ye ulaşırken büyük şirketlerde yüzde 16 civarında kalıyor.

milyon, Avrupa’da 2 milyon yeni işin ortaya çıkmasının önünü açacak.

ILO’nun mercek altına aldığı 163 sektörden sadece 14’ü çevre dostu uygulamalar nedeniyle net iş gücü kaybı yaşarken diğer sektörler bundan faydalanacak. Elektrik üretiminde yenilenebilir kaynaklara yönelmek 2,5 milyon yeni iş gücü yaratacak. Geleneksel “çıkar, yap, kullan ve at” yerine “geri dönüşüme sok, tamir et, kirala, yeniden üret” modeli hayata geçirildiğinde 6 milyon yeni iş ortaya çıkacak.

Çevre dostu uygulamalar iş gücü verimliliğini de artıracak. Örneğin; sıcaklığın artmasından kaynaklanan

ve özellikle tarım sektöründe yaşanan iş gücü kaybı azalacak. ILO’nun tahminlerine göre ısı kaynaklı sorunlar, hastalıklara yol açarak 2030 yılında saatlik iş gücünde yüzde 2 oranında kayba neden olabilir. Çevreyi korumaya dönük adımlar, bu kaybı önleyebilir.

Diğer yandan “yeşil ekonomi” milyonlarca insanın yoksulluğun üstesinden gelerek hem kendileri hem de gelecek kuşaklar için daha iyi yaşam koşulları yaratmasına katkıda bulunabilir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ

“Yeşil ekonomi”, aynı zamanda Birleşmiş Milletler’in “sürdürülebilir kalkınma hedefleri” kapsamında önemli yeri olan bir alan... Sürdürülebilir kalkınma hedefleri arasındaki 8 numaralı hedef ise daha iyi bir dünyaya dönük istihdam koşullarıyla ilgili... ILO Genel Direktör Yardımcısı Deborah Greenfield, Birleşmiş Milletler’in 8 numaralı kalkınma hedefinin önemine dikkat çekerek şunları söylüyor: “Bu hedef sadece tam istihdam ile ilgili değil; aynı zamanda istihdamın kalitesiyle de ilgili. Eşitlik ve iyi iş koşulları, sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen iki ayak...”

Birleşmiş Milletler’in kabul ettiği 8 numaralı sürdürülebilir kalkınma hedefi, uluslararası toplumu “devamlı, herkesi kapsayan ve sürdürülebilir büyüme ile tam ve verimli istihdamı desteklemeye” davet ediyor. Mevcut trendlerin hedeflerden uzak olduğu düşünülürse, bu hedefe ulaşılması için daha fazla çaba gerektiği açık.

Dünyadaki ekonomik büyümeye bakıldığında en az gelişmiş olan ülkelerin, son beş yıl içinde yüzde 5’in altında büyüme kaydettiği görülüyor. Bu durum, 8 numaralı hedefin, yıllık olarak yüzde 7 gerisinde kaldıklarını gösteriyor. Buna ek olarak, kişi başına GSYİH ve iş gücü üretkenliğindeki artış oranları dünyada birçok yerde önceki on yıllara göre geride. Sürdürülebilir büyüme, üretkenliği artırarak, inovasyon ve kayıtlı ekonomiyi geliştirerek, üretim ve tüketimde kaynak verimliliği sağlayarak hayata geçirilebilir. Birçok ülkede iş gücünün yarısından fazlasının tarım dışı sektörlerde çalışıyor olması, küresel ekonominin tamamen kayıt altında olması için daha ne kadar yol alınması gerektiği konusunda bir fikir veriyor.

ÜLKELERİN ÖNLEM ALMASI GEREKLİ

Küresel işsizlik oranı düşse de 170 milyon kişinin hâlâ işsiz olması önemli bir sorun... Bunun da ötesinde, kadınların ve 15-24 arasındaki gençlerin ve engelli kişilerin iş gücüne katılımı zorluğunu koruyor. Aynı şekilde dünyadaki her beş gençten birinin iş gücüne katılmış ya da eğitim almakta olan kesimin dışında bulunması endişe yaratıyor. Bu gençler iş gücü piyasasında gerekli olan becerileri kazanamadığı için gelecekte de iş bulmaları zorlaşıyor. Bu da uzun vadede küresel ekonominin istikrarlı büyümesini zorlaştırıyor. Sonuç olarak, tüm olumlu gelişmelere rağmen istihdam alanındaki son istatistikler ülkelerde kalkınma planlarının ve politikaların gözden geçirilerek gerekli önlemlerin alınması gerektiğini ortaya koyuyor.

İLHAM VEREN KİŞİSEL YÖNLERİYLE ULU ÖNDER ATATÜRK

1938'DEN BERİ KASIM AYLARI BİZLER İÇİN HÜZÜNLÜ GEÇSE DE CUMHURİYETİMİZİN KURUCUSU MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'Ü DAHA İYİ ANLAMAMIZA VESİLE OLUYOR. ONUN AYDINLIK VE MÜREFFEH BİR TÜRKİYE HAYALİYLE AÇTIĞI YOLU TEKRAR İDRAK EDİYOR VE HER 10 KASIM'DA VAR GÜCÜMÜZLE BİR KEZ DAHA "YOLUM SENSİN" DİYORUZ. SADECE DEVRİMLERİYLE DEĞİL, HAYATINDAKİ ÖRNEK DAVRANIŞLARIYLA DA BU YOLDA BİZE IŞIK TUTAN ATATÜRK'ÜN İLHAM VEREN KİŞİSEL YÖNLERİYLE İLGİLİ ANI VE AKTARIMLARI SİZLER İÇİN DERLEDİK.

Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti ve vatandaşları için yaptığı devrimleri, aldığı kararları sık sık anarız. Öte yandan, onun da bizim gibi hislenen, kızan, özel ilgi alanları olan bir insan olduğu gerçeğini bazen unutup hayatının kişisel yönlerine bakmayı ihmal ederiz. "Mustafa Kemal Olmak" adlı kitabında Atatürk'ün kişilik özelliklerini anlatan Dr. Eren Akçiçek'in de kendisiyle yapılmış bir röportajda söylediği gibi "Atatürk sevgisi doğurmanın ve artırmanın en önemli ögesi, Atatürk'ün insani özelliklerini anlatmaktan geçiyor." O hâlde O'nunla ilgili az bilinen bazı anı ve aktarımlara göz atmaya ne dersiniz?

DÜŞÜNSEL HAYATIN İÇİNDE, KALEMİ KUVVETLİ BİR LİDER

Atatürk'ün sosyoloji, tarih, edebiyat, siyaset bilimi gibi alanlarda çok kitap okuduğunu ve bu sayede düşünce dünyasını hep canlı tuttuğu biliniyor. Öte yandan, yazarlığı ve gazeteciliği ise daha gölgede kalmış özelliklerinden. Araştırmacılar, Mustafa Kemal'in öğrencilik yıllarında kendi çocukluk ve gençlik döneminin en parlak uğraşlarından birisi olan gazeteciliğe merak saldığını, bu merakın lise öğrenciliği dönemine (1896-1899) kadar gittiğini söylüyor.

Lisede, arkadaşı Ali Fethi Bey'in yönlendirmesiyle Fransız düşünürlerin kitaplarını okumaya başlayan Atatürk; Voltaire, Montesquieu ve Rousseau'nun düşüncelerine özel bir ilgi duymaya başladı. Bu sayede Fransız aydınlanma tarihini yakından inceledi ve aydınlanmanın temel kavramlarını tanıdı. Harp okulu öğrencisiyken, içselleştirdiği eşitlik ve özgürlük fikirlerini yaymak için gazete yazıları yazdı.

Atatürk'ün gazetenin iletişim gücüne güvendiğini, Birinci Dünya Savaşı sonrası halkı uyandırmak adına yeni bir gazetecilik denemesinde bulunmasından anlayabiliriz.

Falih Rıfkı Atay, "Atatürk'ün Hatıraları: 1914-1918" adlı kitabında Atatürk'ün Ali Fethi Bey'le beraber "Minber" adında bir gazete çıkardığını, burada Minber imzasıyla yazılar kaleme aldığını anlatıyor. Fethi Tevetoğlu'nun makalesi "Atatürk'le Okyar'ın Çıkardıkları Gazete: Minber"de anlattıklarına göre, Mustafa Kemal, Birinci Dünya Savaşı yıllarında biriktirdiği parayla önce annesine ev almak istemiş; bu gerçekleşmeyince de elindeki parayı "Minber" için sermaye olarak kullanmış.

Sonraki yıllarda, Sivas Kongresi'nde alınan kararları ve eylemleri halka ilan edip yurt içinde ve dışında taraftar toplamak için kamuoyu oluşturmayı sağlayacak bir gazete yayınlamaya karar vermiş. Atatürk'ün gazeteciliğini araştıran Prof. Dr. Kemal Arı, Mustafa Kemal'in bu girişimini şu sözlerle anlatıyor: "Sivas Valiliği'ne başvurarak, gazetenin imtiyazını aldı. Gazetenin sahibi ve sorumlu müdürlüğünü Sivaslı gençlerden biri olan Selahaddin'e verdi. Gazetenin adı 'İrade-i Milliye' idi. Gazetenin baskısı, Sivas Valiliği'nin matbaasında gerçekleştiriliyordu. 14 Eylül günü, gazete adının altına şu yazıyı yazdırdı: 'Ulusun istek ve amaçlarının savunucusudur.'"

10'DAN FAZLA KİTAP YAZDI

Atatürk, kalemını gazetelerin yanı sıra başka alanlarda da kullandı. Vefatından yaklaşık iki yıl önce, geometri terimlerini Türkçeleştiren bir eser kaleme aldı. İkinci Türk Dil Kurultayı'ndan hemen sonra yazdığı bu eserle Türkçeyi bir bilim dili hâline getirmeyi amaçladı; öğrencilerin temel pozitif bilimleri öğrenirken Türkçe düşünmesini arzu etti.

Yazdığı tek kitap da bu değil üstelik. Tam 14 kitap yazdığı biliniyor Mustafa Kemal'in. Yakın arkadaşı Nuri Conker'in Türk ordusunun emir komuta zincirindeki sorunları incelediği "Zabit ve Kumandan" kitabına "Zabit ve Kumandan ile Hasbihal" adındaki kitabıyla yanıt

Atatürk, manevi çocuklarının yanı sıra kimsesiz ve muhtaç durumda olan birçok çocuğa da sahip çıktı.

ATATÜRK; DOĞAYA, YEŞİLE TUTKUNDU. ANKARA'NIN ÇORAK TOPRAĞINDA YETİŞTİRDİĞİ ÇİÇEKLER İÇİN "İŞTE BUNLAR BENİM İKİNCİ SAKARYA ZAFERİM" DİYECEK KADAR...

verdi. Askerliğe dair yapıtlarından bir diğeri "Cumalı Ordugâhı" adını taşıyor. Kemal Arı'nın aktarımıyla; "Cumalı, Makedonya'da bir yer adıdır ve Köprülü-İstip yolu üzerindedir. Suphi Paşa komutasındaki bir süvari tugayına bu bölgede bir eğitim ve manevra yaptırılmış; bu manevralara katılan Mustafa Kemal, Cumalı Ordugâhı adıyla bir kitap yazmıştır. 10 gün süren bu tatbikat sırasındaki gözlemlerini özenle not almış; bunun sonraki kuşaklar tarafından yararlı olabilmesi için yayınlanmasında yarar görmüştür."

Kısacası, savaşlardaki stratejik dehasıyla okuma-yazma sevdası bir araya gelmiş; vatanına âşık, kalemi kuvvetli, yenilmez bir kumandanın yazıları ortaya çıkmıştır.

ZÜBEYDE HANIM'LA ANA-OĞUL İLİŞKİSİ

Bir ülkenin güçlü lideri olmasına rağmen Atatürk de bir evlattı. Zübeyde Hanım'ın oğluna saygısı iyi bilinse de yaşadığı endişeler ve Atatürk'ün bu konudaki üzüntüsü anılarda gizli. Gazeteci Mustafa Baydar, 1967'de yayımlanan "Atatürk'le Konuşmalar" kitabında, 1907 yılında Abdülhamid istibdadına karşı "komitecilik" yapmaya başlayan Mustafa Kemal'in gizli toplantılarını zaman zaman annesinin evinde düzenlediğini, Zübeyde Hanım'ın bunu anlayınca tedirgin olup "Yedi evliya kuvvetindeki padişaha isyan mı ediyorsunuz?" diye sorduğunu yazıyor. Aynı kitapta, oğlunun vatani kurtarmak için uğraştığını sonradan anlayan Zübeyde Hanım'ın 1922'de, Kurtuluş Savaşı bittikten hemen sonra oğlunu gördüğünde onun elini öpmeye çalıştığını, bu davranışıyla Mustafa Kemal'i çok şaşırttığını da okuyoruz.

1923 yılında Türkiye'yi ziyaret eden ve bu esnada hem Atatürk'le hem de hasta yatağındaki annesiyle görüşme fırsatı bulan gazeteci Grace Ellison, Mustafa Kemal'in annesinin hastalığından kendisini sorumlu tuttuğunu ama Zübeyde Hanım'ın oğluna büyük bir hayranlık beslediğini anlatıyor:

" 'Yazık!' dedi Mustafa Kemal, 'onun ıstırapı benim yüzümdendir. Benim sürgün kaldığım yıllar esnasında çektiği ıstırap ve döktüğü gözyaşlarının hesabını şimdi veriyor.' Annesine dedim ki 'Şimdi siz de onun zaferine iştirak edebilirsiniz. Oğlunuzla kim bilir ne kadar iftihar ediyorsunuz.' Bana heyecanla teşekkür etti ve dedi ki: 'Allah'ın bana bu oğlu vatani kurtarmak için gönderdiğine inanıyorum.' "

SINIR TANIMAYAN ÇOCUK SEVGİSİ

Babasını henüz 12 yaşındayken kaybeden Atatürk'ün çocuklara olan sevgisi biliniyor. Manevi çocuklarından Ülkü Adatepe ile fotoğrafları akıllardadır. Yine Afet İnan, Sabiha Gökçen gibi vasiyetine de eklediği çocukları hakkında geniş bilgi vardır. Bilinen manevi çocuklarının yanı sıra Atatürk, gençliğinden itibaren çoğu kimsesiz ve muhtaç durumda olan birçok çocuğa sahip çıktı. Onların okuyarak birer aile edinmesine destek oldu. Örneğin; Kurtuluş Savaşı'nda Bitlis yakınlarında altı yedi yaşlarında Afife adlı bir yetim kızı İstanbul'a evlerine gönderdiği, okutup evlendirdiği eniştesi Mustafa Bey'in anlattıkları arasında... Latife Hanım ile evlendikten sonra Kâğıthane'deki Yetimler Yurdu'ndan aldıkları Zehra isimli bir evlatlığı önce Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'nde okuttuğu, daha sonra Almanya'ya tahsile gönderdiği ve onun erken ölümünden çok etkilendiği biliniyor.

Yetiştirilmesine katkıda bulundukları dışında da Atatürk'ün çocuklarla sempatik diyaloglarına dair ilginç anekdotlar var. Bunlardan birisini Fethi Ülkü, Ocak 1981 tarihli makalesinde anlatıyor: Amerika'nın ticaret ataşesi olarak görev yapan bir kişinin kızı, doğum yaptığında bebeğinin ismini "Paşa" koymaya karar verir. Bu alışılmadık isim karşısında şaşırان aile, daha sonra nedenini öğrenir. Kızları henüz küçükken Florya plajında oyuncak bebeğinin kolu çıktığı için ağlamaya başlar. O sırada orada olan Atatürk çocuğa anne ve babadan erken ulaşp neden ağladığını sorar. Çocuk bebeği uzattığında Atatürk bebeği

ANNENİN MEZARI BAŞINDAKİ ANT

Atatürk, 1923 yılında annesi Zübeyde Hanım'ı kaybettiğinde mezarı başında şu sözleri söylemişti:

"Annemi yitirmekten şüphesiz çok üzgünüm. Ama benim acımı gideren bir avuntum var. Anayurdu yoksulluğa, yokluğa sürükleyen yönetimin, artık bir daha geri gelmeyecek gibi yokluğun mezarına götürülmüş olduğunu görerek ölmüş olmasıdır.

Annem, şimdi bu toprağın altında, ama bu toprağın üstünde anayurt bütünlüğü ve ulus egemenliği dünyanın sonuna kadar sürecek. Beni avutan en etkili güç işte budur. Evet, ulusal egemenlik dünyanın sonuna kadar sürüp gidecektir. Annemin ve bütün atalarımın ruhunu tanık tutarak vicdanımdan kopan andı bir daha söyleyeyim:

Annemin mezarı önünde ve Tanrı'nın yüce katında söz verip and içiyorum ki ulusumun bu kadar kan dökerek elde ettiği egemenliğinin korunması ve savunması için gerekirse annemin yanına gitmekte gecikmeyeceğim. Ulus egemenliği uğrunda can vermek, benim için vicdan borcu olsun, namus borcu olsun!" (Bugünün Diliyle Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Türk Dil Kurumu Yayınları.)

10 Kasım'da da bu vatani O'na borçlu olanlar, O'nun için aynı duygu ve düşünceleri paylaşıyor.

Zübeyde Hanım: "Allah'ın bana bu oğlu vatani kurtarmak için gönderdiğine inanıyorum."

tamir edip ona uzatır. Sevinçle onun boynuna sarılan kız, bebeğin ismini "Paşa" olarak değiştirir ve yıllar sonra doğan çocuğunun ismini Paşa koyar.

DOĞAYA TUTKU DERECEĞİNDE HAYRANDI

Mustafa Kemal'in önemli özelliklerinden biri, doğaya, ağaca ve çiçeklere düşkünlüğüydü. Özellikle bozkırın ortasındaki Ankara'yı yeşertmek için canla başla çalışmış Atatürk. Nezihe Araz, "Mustafa Kemal'in Ankarası" adlı eserinde Sakarya Savaşı sonrası, sofrasında bir-iki sap çiçek istediğini söyleyen Atatürk'e mahcup bir şekilde "Bu şehirde pek çiçek yetişmez efendim!" karşılığı verildiğini anlatıyor. Cevaba şaşırarak Atatürk, emir erinden kendisine boş gaz tenekeleri bulmasını istemiş; emir eri tenekeleri bağ evinin arkasına koymuş. Haftalar sonra bir gün çok neşeli bir ruh haliyle yakın arkadaşlarını ve komutanlarını yemeğe çağırılmış. Yemeğe oturmadan önce Fevzi Paşa'nın koluna giren Atatürk "Gel Paşam, bak sana ne göstereceğim" diyerek onu odadan çıkarırken, diğer komutanlara "Siz de gelin" demiş. Bağ evinin arkasında bir köşede gaz tenekelerinden çiçekler fışkırıyormuş. Atatürk büyük bir keyifle "İşte bunlar benim ikinci Sakarya zaferim!" demiş.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ankara'nın Söğütözü bölgesinde kendisine bir kulübe yaptıran ve etrafına söğüt ağaçları diken Mustafa Kemal, Atatürk Orman Çiftliği'ni kurdurmuş. Ağaçların inşaat için kesilmesine kesinlikle karşı olan Mustafa Kemal'in bu yöndeki telkinlerini içeren pek çok hatırayı yakınlarının kaleminden okumak mümkün.

TÜM CANLILARA DEĞER VERİRDİ

İnce ruhlu bir insan olarak Atatürk'ün, evcil hayvanlardan pek çok can yoldaşı vardı. Özellikle atlara ve köpeklere

ayrı bir düşkünlüğü olduğu da onu yakından tanıyanlar tarafından biliniyor. Manevi kızı Sabiha Gökçen şöyle anlatıyor: "Paşa'nın at tutkusu vardı... Bütün hayvanları çok severdi ama atlara karşı çok başka bir zaafı vardı. Onların başlarını, sırtlarını, yelelerini, kuyruklarını okşarken ellerinin sevgiyle titrediğini, gözlerinin sevgi ile parladığını görmüşümdür... Onun kadar güzel at binen bir insan daha görmedim desem yeridir."

Atatürk'ün köpeklere sevgisi de birçok hayvanı sahiplenmesine neden olmuş. Büyük Taarruz sırasında karşısına çıkan Alber, Mustafa Kemal'in yanına aldığı bir köpek... Savaşın kargaşası içinde terk edilmiş bir Yunan komutan arabasının etrafında bulunan Alber'in sahibi ortaya çıkmayınca Atatürk onu sahiplenmiş. Bir süre sonra Alber'in yavruları olmuş; Atatürk onun yavrularıyla oynamasını izlemeye bayılıyormuş. Atatürk, Alber öldüğünde yasa boğulmuş. Ömrünün bir kısmını Alp, Alber ve son olarak da Foks adında üç köpeğin yârenliğiyle geçiren Atatürk, son köpeği Foks'u yarıdan hiç ayırmamış.

10 Kasım 1938'de kaybettiğimiz Mustafa Kemal, yılmaz bir kumandan ve büyük bir lider olduğu kadar, düşünceli bir evlat, gerçek bir hayvansever ve doğaya tutkun bir insandı. Yakınlarının anılarından ve kendi hatıratlarından da okuduğumuz üzere, o da hepimiz gibi hayranlık duyduğu şeylere coşkuya bağlı olan, etrafındakilere örnek, sevgi dolu bir kişilikti. Hasretle anıyoruz.

Koç Holding'in 2019 yılı, 10 Kasım özel filmi "Yolum Sensin"i izlemek için yandaki QR kodu okutabilirsiniz.

GÜZELLİK TANRIÇASINA ADANAN KENT

APHRODİSİAS, TÜM GÜZELLİĞİYLE VE BENZERSİZ ESERLERİYLE AFRODİT'TEN ALDIĞI İSMİNİN HAKKINI VERİYOR. GEYRE VAKFI'NIN ÇALIŞMALARIYLA UNESCO DÜNYA KÜLTÜR MİRASI LİSTESİ'NE GİREN ANTİK KENT, YENİ KAZILAR VE RESTORASYON ÇALIŞMALARIYLA ESKİ İHTİŞAMINI YENİDEN GÖZLER ÖNÜNE SERİYOR.

■ YASEMİN BALABAN

Kentin anıtsal
tören kapısı
Tetrapylon

Dev lahitler, göğe uzanan sütunlar, hayranlık uyandıran mermer heykeller... İnsanı binlerce yıl öncesine taşıyan bir tarih yolculuğu... Bir antik şehrin vaat ettiği o büyüğü atmosferin tüm unsurlarına sahip olan Aphrodisias, verilen destekler ve yapılan kazılarla her geçen gün daha da zenginleşiyor. Antik Yunan ve Roma döneminin sanat ve kültür dünyasını en iyi yansıtan antik kentlerden biri olan Aphrodisias, kendisine adanan aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit'i tüm görkemiyle temsil ediyor.

Roma İmparatoru Augustus'un "Bütün kentler arasında kendime seçtim" diyerek övdüğü Afrodisias'ın tarihi çok daha eskilere dayanıyor. İlk yerleşim tarihinin M.Ö. 4800'lere kadar gittiği tahmin edilse de bir yıldız gibi parladığı dönem olarak Roma İmparatorluğu zamanında M.S. 1. ve 3. yüzyıl arası işaret ediliyor. Aydın'ın 100 kilometre güneydoğusunda Geyre beldesine bağlı antik kent, döneminin sanat ve kültür merkezi olmasıyla öne çıkıyor.

Aphrodisias'ın arkeolojik önemi, Geç Helenistik Dönem'den Roma ve Bizans dönemlerine kadar süren yoğun bir fikir ve değer alışverişini gözler önüne sermesinin yanında büyük ölçüde mermerden inşa edilmiş yapıların ve bunlarla ilişkili kabartma ve yazıtların iyi korunmuş olmasından geliyor.

Antik kentin en önemli özelliklerinden biri, binlerce yıl boyunca Roma kültürünü besleyen ve şekillendiren heykeltıraşlar yetiştirmiş olması... Bu heykeltıraşlar, M.S. 1.-5. yüzyıllar arasında bütün Akdeniz dünyasında büyük üne kavuşarak, başta Roma olmak üzere, imparatorluğun dört bir yanında eserlere imza atmış. Mermer ocaklarının kente eşine az rastlanır derecede yakın olması, Aphrodisias'ın mermer heykel sanatı için yüksek kaliteli bir üretim merkezi hâline gelmesinin önemli bir nedeni. Bu özelliği sayesinde Roma İmparatorluğu'nun Asya Eyaleti'nde, dönemin mermer sanatı ve mimarisinin tüm yönleriyle araştırılıp anlaşılmasını sağlayan kentlerden biri olmuş. Kente adını veren ve kent kimliğinin gelişiminde önemli rol oynayan Afrodit kutsal alanının ve kentteki özgün Afrodit kültünün, Akdeniz Havzası'nda geniş bir alanı kültürel açıdan etkilediği biliniyor.

Aphrodisias şehri, Antik Çağ'ın başyapıtı olarak kabul edilen anıtsal tören kapısı Tetrapiyon, 14 sütunu ayakta kalan Afrodit Tapınağı, 10 bin kişilik tiyatrosu, Hadrian Hamamı, havuzlu agorası, odeonu, piskopos sarayı, felsefe okulu ve çok iyi korunmuş 30 bin kişilik stadyumu ve müzesiyle diğer antik kentler arasında adeta ışıldıyor.

ALTIN ÇAĞDAN YOK OLUŞA

Anadolu'daki pek çok kent gibi Aphrodisias'ın tarihi de Roma döneminden çok daha eskilere gidiyor. İlk yerleşimlere ait tespitler, tarihini M.Ö. 4800'lere kadar götürüyor. M.Ö. 2. yüzyılda Roma egemenliğinin güçlenmesiyle kent kutsal yöre olarak önem kazanarak "Aphrodisias" ismini aldı. Bu dönemde kentin nüfusunun 15 bine ulaştığı tahmin ediliyor.

İlerleyen zamanlarda, M.Ö. 1. yüzyılda Roma İmparatoru Augustus'un kenti kişisel korumasına aldığı biliniyor. Roma Senatosu tarafından da vergi muafiyeti, özerlik gibi

ayrıcılıklar tanındıktan sonra hızla gelişen kent, altın çağlarını bu dönemde yaşadı.

Aphrodisias'ta bugün ayakta kalan birçok yapı ve anıt, Augustus'tan sonraki 200 yıl içinde yapıldı. M.S. 3. yüzyılın sonlarında Aphrodisias, Roma İmparatorluğu'nun Karia eyaletinin başkenti oldu. M.S. 4. yüzyıl ortalarında kentin etrafı surlarla çevrildi. M.S. 6. yüzyıldan itibaren Vizigot ve Arap akınlarının yarattığı siyasî, dinî ve ekonomik sıkıntılar nedeniyle önemini kaybetmeye başladı. M.S. 7. yüzyılda yaşanan büyük bir deprem sonucu kent ısıltısını neredeyse tamamen yitirdi. Deprem sonrası Selçuklu ve Türkmen boylarınca yerleşim olarak kullanılsa da zamanla küçük bir kasabaya dönüşen Aphrodisias, M.S. 12. yüzyılda tamamen terk edildi.

TAPINAKTAN HAMAMA: BİR ŞEHRİN ANATOMİSİ

"Kayıplara karıştıktan" sekiz yüzyıl sonra yeniden ışıldamaya başlayan kent, bugün ise ziyaretçilerine birçok güzellik vaat ediyor. Aphrodisias'ın en büyük destekçisi Geyre Vakfı... Antik kentin kazılarına destek vermek için 1987 yılında kurulan ve 2003 yılından beri Ömer M. Koç'un başkanlığını yürüttüğü vakıf, yaptığı çalışmalarla 2017 yılında Aphrodisias'ın UNESCO Dünya Mirası Kalıcı Listesi'ne girmesini sağladı. Kentin "Yunan-Roma dönemi mimari ve kent özelliklerini çok iyi yansıtan bir yerleşim yeri" olması, listeye girmesinin en önemli sebebi oldu. Vakıf, 30 yılda Aphrodisias için 15 milyon dolar destek sağladı.

Özverili çalışmalar sayesinde ziyaretçilere kapılarını açan Aphrodisias, birçok önemli eser barındırıyor. Burada, antik kentin kendine özgü yontu ekolünü öne çıkaran en önemli yapılardan biri Sebasteion Tapınağı... Yunanca'da "ulu" anlamına gelen Sebasteion adını alan tapınak, tanrıça

KAZILAR GEYRE VAKFI DESTEĞİYLE SÜRÜYOR

2017 yılında UNESCO Dünya Mirası listesine giren Aphrodisias'ta kazılar sürüyor, tarih gün yüzüne çıkmaya ve korunmaya devam ediyor. Aphrodisias antik kentinin kazılarına destek vermek için 1987 yılında kurulan ve 2003 yılından beri Ömer M. Koç'un başkanlığını yürüttüğü Geyre Vakfı'nın yönetim kurulu üyeleri, kazıların gerçekleşmesine destek veren ana sponsorları, bağışçıları ve arkeoloji severlerden oluşan geniş bir grup ile kazılardaki gelişmeleri yakından görmek üzere geçtiğimiz ay Aphrodisias'ı ziyaret etti. Kazı Başkanı R.R.R. Smith, ziyaretçilere detaylı bir sunum yaparken, "Aphrodisias çok güzel bir antik kent olmanın yanı sıra, M.S. 1. binyılda Anadolu'nun kentsel kültürü ve toplumunu detaylı bir şekilde anlamamızı sağlayan çok değerli bir tarihi alan" diye konuştu. Geyre Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç ise Aphrodisias'ta geline aşamanın büyük bir başarı öyküsü olduğuna dikkat çekerken, "Çok önemli ve etkileyici bir tablo ile karşı karşıyayız. Bu kazılarda görev alarak, tarihin izini sürmemize imkân tanıyan tüm ekibi içtenlikle kutlarım. Geyre Vakfı olarak Aphrodisias'ın yanında olmayı sürdüreceğiz" dedi.

Afrodit'e ve Julia Cladius'un sülalesine adanmış. Roma'nın doğusunda bu kadar büyük ve özellikle kabartmalar yönünden zengin başka bir tapınak olmadığı bilgisi bile tapınağın önemini anlatmaya yetiyor.

Kentin kalbinin attığı yer olarak bilinen Afrodit Tapınağı ise heykel okulunun yanında bulunuyor. Antik dönemde 40 adet olan sütunların bugün 14 tanesi ayakta. Fotoğrafları Aphrodisias imgesi olarak hafızalara kazınan Tetrapylon, adını Helence "dört kapı" anlamına gelen kelimeden almış anıtsal bir eser... Anadolu'da yapılmış en önemli restorasyon olarak kayıtlara geçen bu tarihi yapı için kullanılan parçaların yüzde 80'ini kazılardan elde edilen özgün parçalar oluşturuyor.

ANIT KAPILAR VE 30 BİN KİŞİLİK STADYUM

Kentin diğer anıtsal yapıları ise Tiberius Portikosu ve Agora Kapısı... Bir görüşe göre spor ve eğitim amacıyla kullanıldığı tahmin edilen portikonun ortasında devasa bir havuz bulunuyor. Portikonun doğusunda yer alan Agora Kapısı ise mimari yönden olduğu kadar frizleri ile de dikkati çeken bir yapı... Bin kişilik kapasitesiyle meclis kararlarının alındığı, çeşitli gösterilerin sahnelendiği odeon ("bouleuterion" yani meclis binası olarak da adlandırılıyor) ise Hristiyanlığın kabulünden sonra piskoposluk sarayı olarak kullanılmış.

Roma İmparatoru Hadrian'ın ziyareti şerefine yapılan Hadrian Hamamı ve 7 bin kişi kapasiteli antik tiyatro ise antik kentin kamu yaşamına ait önemli kalıntıları oluşturuyor. Prof. Dr. Kenan Erim'in mevcut Geyre köylülerine yeni evler verilmesi ve köylülerin taşınması için harcadığı çabalardan sonra başlayan kazılar

UNESCO DÜNYA MİRASI LİSTESİ'NE HEMEN YAKINDAKİ MERMER OCAKLARIYLA BİRLİKTE GİREN APHRODISİAS'IN ÖNEMİ, OCAKLARDAN ÇIKARILAN MERMERİN YEREL HEYKELTİRAŞLIK OKULLARINDA İŞLENMESİNDEN GELİYOR.

sonrasında bulunan heykeller ve diğer eserler de yine müzede yer alıyor. Ege Bölgesi'ndeki eski stadyumlardan en iyi korunmuş olanı olarak kayıtlara geçen 30 bin kişilik stadyum 262 metre uzunluk, 50 metre genişliği ve tüm seyircilerin sahayı rahat görebilmesi için tasarlanmış elips yapısıyla dikkat çekiyor.

GÜNEY AGORA'DAN TETRAPHYLON CADDESİ'NE UZANAN TARİHE YOLCULUK

Aphrodisias'ta devam eden kazılarda son üç yılda ortaya çıkan tarihi bulgular ise şöyle:

Güney Agora: Mica Ertegün tarafından desteklenen Güney Agora havuz kazısı 2017 yılında tamamlandı. Bu kazı sayesinde alanın tarihçesini aydınlatan yepyeni bilgiler edinildi, ahşap hatırlardan muhteşem portre heykellere kadar uzanan çeşitlilikte ilginç eserler ortaya çıkarıldı. 2018-2019 yıllarında Güney Agora'nın araştırma ve yayın çalışmaları tamamlandı, 170 metre uzunluğundaki havuzun konservasyon ve restorasyonunu kapsayan detaylı program başlatıldı.

Cadde: Tetrapylon Caddesi kazıları son üç yılda hız

Aphrodisias, Antik Yunan ve Roma döneminin sanat ve kültür dünyasını en iyi yansıtan antik kentlerden.

Fotograf: Mesut Iğim

10 bin kişi kapasiteli antik tiyatro, Aphrodisias'ın kültürel açıdan taşıdığı önemin bir yansıması.

APHRODISİAS'IN TARİHİNDEKİ İKİ KİLİT İSİM

Aphrodisias'ta ilk arkeolojik çalışma, 1853'te İngiliz bir ekip tarafından çizimlerle ve yazıtların kopyaları alınarak yapıldı. Daha sonra aralıklarla kısa süreli kazılarla arkeoloji dünyasının gündeminde olan antik kentin kamuoyu tarafından duyulması ünlü fotoğrafçı Ara Güler sayesinde oldu. 1958 yılında Adnan Menderes döneminde bölgeye bir baraj açılışı için haber yapmak üzere gelen Güler, yolunu kaybedince tesadüfen Geyre'ye varır. O dönem küçük bir köy olan Geyre'de köylülerin tarihi kalıntılarla iç içe yaşadığını, sütun başlıklarını masa ya da evlerin direği olarak kullandıklarını, mermer parçalarının üzerinde üzüm suyu sıktıklarını görünce şaşırır. Böyle bir değerden kimsenin haberi olmadığını fark edip hemen yetkilileri harekete geçmeye çağırır. Beklediği ilgiyi bulamayınca da hazırladığı haberi ve çektiği fotoğrafları ünlü Times dergisine yollar. Böylece dünya kamuoyunun dikkatini çeken Aphrodisias'ın kaderi de değişir.

Aphrodisias'ı bugünlere taşıyan en önemli isimlerden biri de kuşkusuz Prof. Dr. Kenan T. Erim... Erim, 1961'de kişisel girişimleriyle bizzat organize ettiği bir keşif ve kazı programı ile Aphrodisias'ta çağdaş araştırmaların başlamasını sağladı. Gezi, yazı ve konuşmaları ile Aphrodisias'ın dünya çapında üne kavuşmasında ve kazılar için özellikle ABD kaynaklı finansman temin edilmesinde de büyük katkı sağladı. New York, Paris, Londra, İzmir ve İstanbul (Geyre Vakfı) Aphrodisias Sevenler Dernekleri'nin kurulmasında büyük rol üstlendi. 1990 yılındaki vefatına kadar hayatının neredeyse 30 yılını Aphrodisias'a adayan Erim'in mezarı da antik kentte yer alıyor.

kazandı. Bu alanda yapılan çalışmalarda da olağanüstü mermer heykeller günışığına çıkarılırken, şehrin Roma döneminden Osmanlı dönemine uzanan hikâyesi daha da belirginleşti. Burada sürdürülen kazı çalışmalarının 2020 yılında tamamlanması, ardından alanı ziyaretçiye açma hedefiyle cadde üzerinde konservasyon çalışmalarının başlatılması hedefleniyor.

Bazilika: 2018 yılında Bazilika'da, çok kapsamlı bir araştırma ve restorasyon projesi başlatıldı. Yapının mermer cephesine ait mimari elemanları tanımlamayı ve tamir etmeyi hedefleyen bu projede çok ciddi adımlar atıldı, yan koridorlarında yer alan heyecan verici detaylara sahip mozaik zemin kazılarak, korumaya alındı. Buradaki çalışmaların üç yıl daha devam etmesi planlanıyor.

Friz Duvarı: Kapsamlı bir konservasyon ve sergileme projesi sayesinde Güney Agora'dan ele geçmiş olan 120 adet mermer friz bloğu 2018 yılında Aphrodisias Müzesi önündeki meydana ziyaretçiye açıldı.

2019 yılında yeni bir projenin tasarım çalışmalarına ve hazırlıklarına başlandı. Bu proje kapsamında Aphrodisias Müzesi içerisinde yepyeni bir müze sergi salonu oluşması hedefleniyor. Müze Avlu Projesi kapsamında sergilenecek mermer heykeltıraşlık eserleri için konservasyon işlemleri ve inşaat çalışmaları 2020 yılının ilk aylarında başlayacak.

Bütün bu çalışmalar ve ek sergi salonu yapımlarıyla Aphrodisias, altın dönemindeki ihtişamını gözler önüne serecek şekilde gelişmeye devam ediyor. Tarih meraklılarına o dönemi daha iyi kavramak ve hissetmek için çok önemli ipuçları sunan antik kent, ziyaretçilerini bekliyor.

Dünyadaki son erkek kuzey genişağızlı gergedan olan Sudan, geçen yıl hayatını kaybetti.

İNSANLAR VE HAYVANLAR: VAROLUŞSAL BAĞ...

HAYVAN TÜRLERİNİN KORKUTUCU BİR HIZLA YOK OLUŞU, GELECEK TASAVVURUMUZDA BOŞLUKLAR OLUŞTURUYOR. TARİH BOYUNCA SOSYOEKONOMİK VE KÜLTÜREL DİNAMİKLER ÜZERİNDEN ŞEKİLLENEN, MÜLKİYET VE HAK TARTIŞMALARIYLA EVRİLEN İNSAN VE HAYVAN İLİŞKİSİ YENİ BİR EVREYE GEÇİYOR. "DÜNYA HAYVAN HAKLARI GÜNÜ" BU TARTIŞMALARIN GETİRİSİ OLARAK HAYVANLARIN HANESİNE BİR ARTI DAHA YAZDIRIYOR.

 ZEYNEP YOSUN AKVERDİ

Her yıl ekim ayına denk gelen "Dünya Hayvan Hakları Günü" sayesinde aynı havayı soluduğumuz hayvanlarla ilişkimizi tekrar düşüsek de bu konuda elimizden geleni yaptığımızı hâlen söyleyemiyoruz. Örneğin; geçen yıl mart ayında Kenya'da 45 yaşında hayata gözlerini yuman Sudan, gezegenimizdeki son erkek kuzey genişağızlı gergedandı. Son yıllarını kendi doğal ortamında, Ol Pejeta Koruma Alanı'nda iyi koşullar altında geçirmesi ve türünün hayli yaşlı bir bireyi olması yüreğimizin sıkışmasını engelleyemedi. Çünkü 50 milyon yıldan uzun bir süredir var olan kadim türün son erkeğinin bu dünyadan göçmesi, teorik olarak kuzey genişağızlı gergedanlarının soylarının tükendiği anlamına geliyordu. Ekosistemimizde, gezegenimizde ve kalbimizde büyük bir boşluk oluştu.

Sudan'ın ve gezegenimizi paylaştığımız canlıların yok oluşunun bizleri derinden sarsması şaşırtıcı değil. İnsanlar ve hayvanlar arasında, çok köklü ve karmaşık bir ilişki var. Sosyoekonomik, politik, askeri ve kültürel kodlarla

tarif edilen fayda temelli bir ilişkiden çok daha öte, varoluşsal bir bağdan bahsediyoruz: Sonuçta aynı gezegeni paylaşıyoruz.

Çağlar boyunca süregelen bu yoldaşlık, insan psikolojisinin ve sosyal davranışların gelişiminde kilit rol oynadı: Melodiler kuşlardan kopya edildi, avcılığın incelikleri vahşi hayvanlardan öğrenildi, ilk yuvalar hayvanların mühendislik harikası barınakları gözlemlenerek tasarlandı. Güçleri bize ilham verdi, cesaretleri efsanelerimizi yarattı; varlıkları ilahiyatın, edebiyatın, sanatın konusu oldu. Ancak medeniyet yolculuğunda bir noktada insan bu yoldaşlığa ihanet etmeye başladı. Hayvanlara, doğaya, dünyaya hâkim olduğuna kanaat getirmişti. Birimizin varlığının, diğerinin kaderi olduğunu unuttu. Onları metaya, cansız nesnelere dönüştürdü; kendinden aşağı tuttu. İnsan-merkezci ve türcü bir yaklaşımla medeniyetin yeni basamaklarını tırmanabileceğini sandı.

Pek çok hayvan türü insanın ihanetini kaldıramadı ve yok oluş başladı. Bir tahmine göre son 500 yılda 800'den fazla canlı türünün nesli tükendi. Dünya Doğayı Koruma Vakfı'nın (WWF) yayımladığı 2018 Yaşayan Gezegen Raporu, son 44 yılda omurgalı hayvan türlerinin popülasyonunda yüzde 60'lık bir düşüş olduğunu yazdı. Önceki çağlara oranla binlerce kat daha hızlı yaşanan yok oluş, insanın gezegen üzerinde yarattığı baskının en büyük göstergesiydi. Ormansızlaştırma, yasadışı avlanma, yeni patojenlerin (hastalık oluşturan mikroorganizmaların) yayılması, iklim değişikliği, okyanuslardaki asitlenme gibi yok oluşu hızlandıran karmaşık nedenlerin ardında insanı bulmak zor değildi. "Altıncı Yok Oluş" kitabının yazarı gazeteci Elizabeth Kolbert'ın altını çizdiği gibi dinazorların kökünü asteroidler kurutmuştu, yaşadığımız çağda ise yeni asteroid bizlerdik.

Neyse ki insan ile hayvanın kadim yoldaşlığı sandığımızdan daha güçlü ve bugün türlerin yok oluşuyla yüzleşen insan, doğayla kurduğu çarpık ilişkiyi sorguluyor. Bu sorgulamaya dair bir farkındalık yaratan "Dünya Hayvan Hakları Günü" de uluslararası platformda kamuoyu oluşmasına katkıda bulunuyor.

DAHA GÜÇLÜ ADIMLARA İHTİYAÇ VAR

Tarihte ve edebiyatta hayvanlara zulmü eleştiren ve onların yaşamlarına saygı duyulması gerektiğinin altını çizen pek çok kayıt var. Örneğin Anna Sewell'in 1877'de kaleme aldığı ünlü romanı "Siyah İnci", bir çocuk edebiyatı klasiği olmasının ötesinde, hayvan hakları bildirisi gücündeydi. Dünyada ilk Hayvan Hakları Günü, İngiltere'de, 1825'te kutlanmaya başlandı. Bundan sonraki 100 yıl içinde hayvan hakları bilinci, Batı dünyasında yaygınlık kazandı. 1978'de UNESCO tarafından yayınlanan ve "bütün hayvanların biyolojik denge kavramı içerisinde var olmak bakımından eşit haklara sahip olduğunu" söyleyen Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi'yle artık hayvan hakları uluslararası ilişkilerin bir başlığıydı.

20'nci yüzyıla gelindiğinde hayvan haklarına dair hassasiyet giderek artmaya başladı: Greenpeace aktivistleri balinaları yaşatmak için canları pahasına

balina avcılarının gemilerini etkisiz hâle getirmeye çalışıyor; kürk sektörünü protesto eden aktivistler güvenlik güçleriyle karşı karşıya geliyordu. Küresel ısınma ve yok oluş, pek çok uluslararası kâr amacı gütmeyen dernek tarafından yüksek sesle gündeme getiriliyordu.

Bu hassasiyet Türkiye sınırları içinde de artıyor. Yediden yetmişe herkes Latince bir isim olan "caretta caretta"yı hemen öğrendi. Rusya'dan Karadeniz sahillerine kaçan beyaz balina Aydın'ın gülen yüzü haftalarca gazetelerin baş sayfalarında boy gösterdi. Bugün Türkiye'de hayvan hakları 5199 numaralı kanunla düzenleniyor. Kanuna göre tüm hayvanlar eşit ve kanun hükümleri çerçevesinde yaşam hakkına sahip... Ancak hayvan haklarına karşı işlenen suçlara sadece idari para cezası uygulanması, hak ihlallerinin önüne geçmekte yetersiz kalıyor. Türkiye'de de dünyada da nesli tükenmekte olan canlılar listesi uzamaya devam ediyor.

İnsanlar ile hayvanlar arasındaki varoluşsal bağın unutulmaması, hayvan haklarının korunması için bu konuda daha güçlü hassasiyete ihtiyaç var. Şu daima hatırlanmalı: Gezegeni paylaştığımız bir canlının soyu tükendiğinde, evcil ya da vahşi herhangi bir hayvan acı çektiğinde ekosistemimiz yara alıyor ve bizler kaybediyoruz. Umudumuzu, hikâyelerimizi, hayal gücümüzü ve gelecek tasavvurumuzu yitirmeye başlıyoruz. Dünyada yaşayan 7 milyar insanın yalnız olmadığını unutmaması, doğal çeşitliliğin önemini hatırlaması ve hayvan haklarının mutlak olduğunu kabullenmesi için atılacak her adım çok önemli.

Bin 200'ü aşkın hayvan türü yok olma tehdidi altında. Pandaları korumak için yürütülen çalışmalarda alınan yol, hepsi için örnek olmalı.

ANADOLU KÜLTÜRÜNÜN HAZİNE SANDIĞI

1950'LERDEN İTİBAREN ÖMRÜNÜ
ANADOLU'DAKİ KÜLTÜREL VARLIKLARI
ARAŞTIRMAYA ADAMIŞ BİR ALMAN
SANAT TARİHÇİSİ, ONUN ÇALIŞMALARI,
NOTLARI VE BULGULARI... "ARŞİVİN
BELLEĞİ: MARCELL RESTLE'NİN ANADOLU
ARAŞTIRMALARI" SERGİSİ, ZİYARETÇİLERİ
BU İLGİNÇ VE ZENGİN EVRENİ KEŞFETMEYE
DAVET EDİYOR.

■ BİRAY ANIL BİRER

"Bizans'a dair en ufak bir merak duyan her kişi bir noktada kendini bir kapı eşiğinde bulur ve eğer algısını gerçekten güçlendirmek istiyorsa bu eşiğin diğer tarafına geçmesi gerekir. Bu eşiği aşmak yeni ve zengin bir dünyayı, başlı başına bir evreni keşfetmeye yol açar ve bu evrenin adını koymak da mümkündür: İstanbul."

1956 yılında Marcell Restle ilk defa bu evrene adım attı. Bu, onun için yalnızca Bizans'ı daha yoğun bir biçimde inceleyebilmek anlamına gelmiyordu; aynı zamanda Bizans'ın ardılı ve en az onun kadar kozmopolit, gelişmiş ve karmaşık olan Osmanlı İmparatorluğu ile ilk "karşılaşması" niteliğini de taşıyordu.

Ünlü sanat tarihçisi Marcell Restle'nin İstanbul ve Anadolu kültürüne attığı ilk adımları tasvir eden bu sözler, Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi (ANAMED) tarafından aynı adlı sergiyle eş zamanlı olarak hazırlanan "Arşivin Belleği: Marcell Restle'nin Anadolu Araştırmaları" kitabından bir alıntı... Sergi, Marcell Restle'nin Viyana Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nün arşivi DiFaB'a (Bizans Araştırmaları Dijital Arşivi) başısladığı özel koleksiyonundan belge ve malzemeler içeriyor. 1956–2000 yılları arasında oluşturulmuş bu arşivde, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı sanatı ve mimarisi alanlarında yüzlerce fotoğraf ve yazılı belge, teknik ve fotogrametrik çizim, görüntü ve ses kayıtları mevcut. Ziyaretçiler sergide, Marcell Restle'nin hem yıllar boyunca oluşturduğu arşivi hem de sistematik çalışma yöntemini keşfedebiliyor.

Serginin galeri küratörleri Ebru Esra Satıcı ve Şeyda Çetin projenin önemini "Bu proje bir ömür boyunca yapılan

araştırmaları görselleştirme çabasıydı. Restle'nin yıllar boyunca oluşturduğu, özenle sakladığı arşivini, bazılarını kendi elleriyle yaptığı ahşap kutularda dokunulmamış hâlde görmek heyecan vericiydi. Çalışma azminin önemini ve bir ömürden sonra arda kalanların ne kadar kıymetli olduğunu sergiyi hazırlarken sık sık düşündük" sözleriyle ifade ediyor.

Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu çerçevesinde gerçekleştirilen ve 1 Aralık 2019'a kadar ANAMED Galeri'de ziyarete açık olan serginin küratörleri ise Viyana Üniversitesi'nden Lioba Theis, Su Sultan Akülker ve Caroline Mang. Arşiv kısmı dört bölümden oluşan serginin ilk üç bölümünde Restle'nin İstanbul, Anadolu ve Suriye'nin Havran bölgesinde yaptığı araştırmalar kronolojik olarak yer alırken, son bölümde ziyaretçiler arşivin öyküsüne doğru kısa bir gezintiye çıkıyor.

MARCELL RESTLE'NİN HİKÂYESİ

Alanının önde gelen isimlerinden Marcell Restle, yaşamını Anadolu'daki Geç Antik Çağ, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait kültürel varlıkları incelemeye adanmış bir sanat tarihçisi... Sergiyle eş zamanlı, İngilizce ve Türkçe olarak yayına hazırlanan kitapta Restle'nin ilginç hayat hikâyesi şöyle anlatılıyor:

"15 Ocak 1932'de, Almanya'nın güneyindeki Bad Waldsee adında küçük bir şehirde, yetiştirilmesine ve eğitime çok önem veren zanaatkâr bir ailenin ikinci oğlu olarak dünyaya geldi. Savaş yıllarında büyümek, kısıtlamalar ve

Kızıl Kilise ve Conny Restle; Sivrihisar (Arianzos), Aksaray.

Fotoğraf: Marcell Restle, 1977.

Restle Mihaliç Tepesi'nde manastırın ana kilisesinde ölçü alırken; Karadağ, Karaman.

Fotoğraf: Friedrich Hild, 1976.

kayıpları beraberinde getirdi. Bunların en büyüklerinden biri, İkinci Dünya Savaşı'nda çarpışan ağabeyini genç yaşta kaybetmesiydi. Sanat ve mimarlık konusuna erken yaşta duymaya başladığı ilgi, Bad Wurzach'taki Eskiçağ dillerinin öğretildiği liseden mezun olmasının hemen ardından Tübingen ve Münih Üniversitelerinde sanat tarihi, Bizans araştırmaları ve Hristiyanlık tarihi alanlarında eğitim almasıyla sonuçlandı. Kültürel merakı, eğitimi sırasında onu ilk kez memleketinden çok uzaklara götürecek, Alman Akademik Değişim Servisi'nin aracılığıyla eğitimine İstanbul Üniversitesi'nde devam etmek üzere 1956 yılında Türk hükûmetinden burs alacaktı."

Bir yıl öğrencisi olduğu İstanbul Üniversitesi'nde Almanya ve Türkiye kökenli hocalardan aldığı dersler, Restle'nin önünde yeni ufuklar açtı. Bizans sanatının yanı sıra İslam sanatı, Selçuklu ve özellikle de Osmanlı mimarisi üzerine yaptığı çalışmalar, Viyana ve Münih üniversitelerinde bu alanlar üzerine verdiği dersler, (İstanbul ve Anadolu'yu da içine alacak şekilde) Doğu Akdeniz'e yaptığı sayısız araştırma gezisi, onu mimari alanda, özellikle yapıların sistematik bir biçimde belgelenmesinde uzmanlaştırdı.

Serginin galeri küratörleri Ebru Esra Satıcı ve Şeyda Çetin ise Marcell Restle'nin alanındaki önemini şu sözlerle ifade ediyor:

"Marcell Restle, Anadolu'da 1960'lardan 2000'li yılların başına kadar araştırma yapmış bir bilim insanı... Uzun çalışma hayatı boyunca İstanbul ve Anadolu'da (özellikle de Kapadokya'da) yaptığı çalışmalar literatürde hâlâ güncelliğini koruyor. Restle, hem Bizantolog hem de Osmanlı ve Selçuklu yapılarını titizlikle çalışmış bir sanat tarihçisi... Bu özelliği, çalıştığı mimari yapıları dönem farkı gözetmeksizin değerlendirmesine, aralarındaki sürekliliği benzerlik ve farkları ile ortaya çıkarabilmesine olanak

tanımış. İstanbul'a odaklandığı 'Reclams Kunstführer' adlı rehberi, bugün bile turistler ve akademisyenler için referans kaynak niteliğinde ve maalesef henüz Türkçeye çevrilmemiş. Dahası Restle araştırdığı yapıların ölçümleri konusunda neredeyse takıntıya varan bir hassasiyete sahip. Sanat tarihi disiplini için çok önemli olan ölçümlmeleri, çağdaşlarına göre döneminin son teknolojilerini kullanarak en doğru şekilde yapmaya çalışmış. Öyle ki bu ölçülerin çoğu tartışmasız kabul görüyor."

Marcell Restle, 25 Ocak 2016'da doğduğu şehir Bad Waldsee'de eski bir ortaçağ külliyesinin parçası olan Spital zum Heiligen Geist (Kutsal Ruh Hastanesi) bünyesindeki yaşlılar evinde hayata gözlerini yumdu. Geriye özellikle kendi disipliniyle çalışan araştırmacılar için sayısız kaynak ve çalışma ilhamı bıraktı.

SERGİDE KAÇIRILMAMASI GEREKEN DETAYLAR

Bilime adanmış 84 yıllık bir yaşamın derin izlerini taşıyan arşiv; Restle'nin kimliğine, bir çalışma gününü nasıl geçirmiş olabileceğine, internetin dahi olmadığı bir dönemde zamanı nasıl bölüp tanzim ederek günümüzdeki bir sanat tarihçisinin üretebildiğinden çok daha fazlasını ürettiğine, çalışırken nasıl bir yol izlediği ve araştırmalarında hangi metotları kullandığına dair bilgiler de veriyor. Serginin galeri küratörleri Ebru Esra Satıcı ve Şeyda Çetin sergiden önemli detaylar paylaşarak, özellikle dikkat edilmesi gereken kısımlar konusunda ziyaretçilere tavsiyelerde bulunuyor: "Sergide, Marcell Restle'nin yaşamı boyunca özellikle Anadolu'daki çalışmalarını belgeleyen orijinal yazışma, kartpostal, kişisel notlar, eskizler, fotoğraf ve videolar yer alıyor. Bu malzemelerin detayına bakıldığında müthiş özveriyle geçirilmiş bir yaşama şahit olmak mümkün ve pek çok detayda ilginç anekdotlar bulunuyor. Örneğin bu detaylar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi arşivlerinde Restle'ye ait öğrenci kimliği dâhil, el yazısıyla doldurulmuş evraklar arasında görülebilir. Restle'nin İstanbul'a öğrenci olarak geldiği 1956 yılında bir havayolu şirketinden öğrenci indirimi almak üzere üniversiteden öğrenci belgesi talep ettiği dilekçe, bir akademisyenin henüz öğrenim yıllarının başındayken günlük meselesini naifçe yansıtan bir belge olarak karşımıza çıkıyor."

Satıcı ve Çetin'in verdiği diğer bir örnek de 1985'te Marcell Restle tarafından verilen Osmanlı sanatı dersinden alınmış bir ses kaydı ve ilgi çekici içeriği. Restle'nin kendi sesinden Fatih Camii'nin kuruluş döneminin dinlenebileceği bir kayıttan bahseden küratörler, şunları söylüyor: "Bu kayıt, Bir Bizans sanat tarihçisi olarak Restle'nin araştırmalarında Osmanlı sanatıyla da ilişki kurarak çalışmalarını derinleştirdiğine örnek olarak gösterilebilir. Restle, dersinde Fatih'in, İstanbul'daki ilk ulu cami olan bu yapıyı nasıl inşa ettiğini, Bizans döneminde İstanbul'un nüfus yapısını, Bizans döneminde de önem sahibi olan o bölgenin neden seçildiğini, caminin mimari özelliklerinin yanı sıra deprem ve başka sebeplerle geçirdiği yeniden inşa süreçlerini anlatıyor. Restle'nin anlatımı, uzun zamandan sonra İstanbul'daki ilk büyük imar projesi olan

Fatih Camii'nin adeta avlusunda hissetmenize, dönemin gelişmelerini tahayyül etmenize imkân sağlıyor." Sadece bu içeriğin bile Restle'nin geniş perspektifinin bir örneği olarak görülebileceğinin altını çizen galeri küratörleri "30 yıl önce Avusturya'da verdiği derste Restle, mimarının sadece sanatsal perspektifle görülmemesi gerektiğini; günlük işleyişle ve politikayla çok yakından ilişkili olduğunu ve yalnız kültürel değil, politik doğaya dâhil edilerek değerlendirilmesi gerektiğini not ediyor" diyerek, Restle'nin döneminin ötesinde bir bilim insanı olduğunu ifade ediyor:

RESTLE, HAVRAN'DA

Marcell Restle, Suriye'nin Havran bölgesinde yaptığı uzun soluklu çalışmalarla da biliniyor. "Arşivin Belleği: Marcell Restle'nin Anadolu Araştırmaları" sergisiyle eş zamanlı yayımlanan kitapta, Restle'nin Havran bölgesine ilgisi, Cedric Russ tarafından kaleme alınmış: "1961-62 yıllarında Marcell Restle, Alman Arkeoloji Enstitüsü'nden Akdeniz bölgesinde seyahat etmesine olanak sağlayan bir burs aldı. Gideceği yerler arasında Havran'ın (Auranitis) Suriye içinde kalan, ülkenin güneyindeki, Ürdün sınırı boyunca uzanan volkanik platodan oluşan kısmı da bulunmaktaydı. M.S. 1'inci yüzyılın ikinci yüzyıla dönümü sıralarında Havran, Roma İmparatorluğu'nun Arabistan eyaletinin parçası hâline geldi. İmparatorluğun 395 yılında ikiye bölünmesinin ardından Havran, 7. yüzyılın başlarında bölgenin Araplar tarafından fethedilmesine kadar Doğu Roma İmparatorluğu'nun, diğer adıyla Bizans İmparatorluğu'nun toprakları içerisindeydi. O zamanlar büyük ölçüde ayakta kalmış olan Havran'daki erken dönem Hristiyan ve Bizans anıtları, Restle için cazibesini yaşam boyu yitirmeyen bir konu olarak kalacak ve daha sonra gerçekleştireceği birçok yolculukta bu konunun izini sürmeye devam edecekti."

Sağlık durumu ve Suriye'deki savaş daha fazla araştırma gezisi yapmayı imkânsız kıldığında ise Restle, dikkatleri

DİFAB HAKKINDA...

Bizans Araştırmaları Dijital Arşivi (Almanca: Digitales Forschungsarchiv Byzanz-DiFaB) 2007 yılında, Bizans'ın kültürel mirasına ayrılmış görsel bir kaynak veritabanı projesi olarak Viyana Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde profesör Lioba Theis tarafından kuruldu. Hâlihazırda bünyesinde Almanya ve Avusturya'daki üniversitelerde uzun yıllar görev yapmış sanat tarihçileri Horst Hallensleben (1928-1998) ve Marcell Restle (1932-2016) tarafından bağışlanan, görsel ve yazılı belgelerin yanı sıra görüntü ve ses kayıtlarından oluşan iki özel koleksiyon ve 2007 yılından beri düzenli olarak Lioba Theis'in başkanlığında alan uzmanlarının ve öğrencilerin katılımıyla tarihi Bizans coğrafyasına yapılan araştırma gezileri sırasında çekilen fotoğrafları barındırıyor.

DiFaB'in temel amacı, Bizans araştırmalarını içeren mevcut özel koleksiyonları ve araştırma gezileri sırasında elde edilen, Bizans'ın ve etkileşim içerisinde olduğu komşu kültürlerin bugün var olan maddi kalıntıları fotoğraf yoluyla belgeleyerek, bu mirası dijital ortamda korumak ve çevrimiçi bir veri tabanında hiçbir engelle karşılaşmadan alana ilgi duyanlar için erişilebilir hâle getirmek.

bölgeye çekmek üzere tekrar modern teknolojiye başvurdu. Bu defa da kamuyu projeleri hakkında bilgilendirmek ve araştırmalarının belli bölümlerini yayınlamak için kurduğu internet sitesinden (<http://restle.biz/hauran/>) faydalandı. Havran'daki araştırmaları, Avusturya Bilimler Akademisi tarafından dijital ortamda iki cilt olarak yayımlandı. Bu kapsamlı yayın, Havran'daki Geç Antik Çağ ve Erken Bizans mimarisini gösteren çok sayıda fotoğraf, yerleşim planı ve cephe çizimlerini içeriyor. Böylelikle Restle tarafından bir araya getirilen bu zengin malzeme, gelecekte yapılacak araştırmalar açısından çok kıymetli bir kaynak oluşturuyor.

Marcell Restle'nin titiz çalışma sürecini çalışmalarının çıktılarıyla ortaya koyan sergi, Anadolu'nun kültürel varlıklarına merak duyan ziyaretçilerini bekliyor.

Fotoğraf: Batı Tezyüksel

HAYALLER, TUTKULAR VE DANS!

ŞARKILARLA, DANSLARLA DOLUP TAŞAN COŞKULU BİR SANAT OKULU VE ONUN YETENEKLİ, HIRSLI, TUTKULU ÖĞRENCİLERİ... 80'Lİ YILLARDA ÖNCE SİNEMA FİLMİ, SONRA DİZİSİYLE TÜM DÜNYADA FENOMEN HÂLİNE GELEN, ARDINDAN DA ENERJİ YÜKLÜ BİR MÜZİKAL OLARAK SAHNEDE HAYAT BULAN "FAME", 30 YILI AŞKIN ZAMANDIR GÖNÜLLERİ FETHEDİYOR. "FAME" MÜZİKALİ, YAPI KREDİ 75. YIL ETKİNLİKLERİ KAPSAMINDA ARALIK AYINDA İSTANBUL SEYİRCİSİYLE BULUŞUYOR.

"Fame! I'm gonna live forever... Baby, remember my name!" 80'li yıllarda, tek kanallı televizyon döneminde Irene Cara'nın enerji dolu unutulmaz şarkısı "Fame" çalmaya başladığında tüm gençler heyecanla ekranların başına koşuyordu. Kimi dansçı, kimi müzisyen, kimi oyuncu olmak için çabalayan yetenekli, hırslı ve tutkulu öğrencilerin şöhret basamaklarını tırmanmak için verdiği zorlu mücadeleyi konu alan "Fame" dizisi, bütün bir nesli televizyon ekranına kilitliyordu. Dizideki mekân; sınıflardan koridorlara her köşesinde müzik, dans, tiyatro ve gösterilere ev sahipliği yapan göz alıcı New York Sahne Sanatları Okulu'ydü.

Maddi-manevi zorluklarla dolu bir hayattan gelen, uyumsuz ve asi ama müthiş yetenekli dansçı Leroy; sessiz ve içine kapanık bir müzik dehası olan genç besteci Bruno; on parmağında on marifetle tam da şöhret olmak için yaratılmış olan güzel, hırslı, çalışkan ve ıslıl ıslıl Coco; hem müzikte hem tiyatro sahnesinde yeteneğini konuşturan sevimli ve duygusal Doris; sempatik, tatlı-sert komedyen Danny; kibar, saf ve güzel çellist Julie ve onları hayalini kurdıkları şöhrete ulaşmaları için hazırlayan karizmatik öğretmenleri Bayan Grant, Bay Shorofsky, Bayan Sharwood... Onlar sadece sanatlarıyla değil; inişli çıkışlı hayatları, arkadaşlıkları, aşkları, dertleri, kavgalarıyla da hayatımızın bir parçasıydılar. 80'lerde sadece Türkiye'de değil, tüm

1988'de perde açan ve büyük yankı uyandıran Fame müzikali, New York-Broadway ve Londra-West End'de bilet satış rekorları kırdı.

dünya; televizyonda görmeye alışık olmadığımız, sanatla yoğurulmuş bu müthiş gençlik dizisinin büyüüne kapılmıştı.

1982-1987 yılları arasında yayınlanan uzun soluklu muhteşem dizi müzik, tiyatro ve dansı, hırsı, aşkı, coşkuyu, özgürlüğü ve heyecanı hayatımıza taşıyan en önemli şey olmuştu. Bu diziyle üretmenin tüketmekten çok daha büyük bir mutluluk olduğunu, sanatın hayat kurtaran bir can simidi olabileceğini gördük. Büyük hayaller kurulabileceğini, sadece yeteneğin yeterli olmadığını, hiç yılmadan çok çalışarak hayallere ulaşılabilirliğini, güçleri birleştirip birlikte üretmenin ve yaratmanın çok daha değerli sonuçlar verdiğini öğrendik. Bir nesli müzik ve dansla buluşturan "Fame" dizisi birçok gence ilham verdi; öyle ki o yıllarda tüm dünyada fenomen olan dizi sayesinde konservatuvara gitmek bir prestij hâline geldi; müzik, dans, tiyatro kurslarına katılmak isteyenlerde patlama oldu.

Popüler kültür tarihinin efsaneleri arasında yerini alan ve sanatın damarlarımıza işlemesine vesile olan "Fame", aslında diziye dönüşmeden önce 1980 yapımı bir film olarak hayat bulmuştu. Christopher Gore'un yazdığı ve ünlü yönetmen Alan Parker'ın yönettiği müzikal film, dönemin en çok konuşulan yapımlarından biri olmuş; 6 dalda Oscar ödülleri, 4 dalda ise Altın Küre'ye aday gösterilmişti. En İyi Orijinal Şarkı ve En İyi Film Müziği dallarında Oscar'ı kucaklayan film, En İyi Orijinal Şarkı dalında Altın Küre'yi de kazanmıştı. Bu etkileyici yapım daha sonra, 1982'de aynı kadroyla televizyon dizisi hâline getirilerek dünyanın dört bir köşesinde izleyicilerle buluştu, beş yıl boyunca televizyon ekranından geniş kitlelerin gönlünü fethetti. Ve nihayetinde "Fame" fenomeni 1988'de filmin de yapımcısı olan David De Silva tarafından bir müzikal olarak sahneye taşınarak perdelerini açtı.

Bugün hâlâ birçok ülkede sahnelenen ölümsüz müzikal, şimdi de 30. yıl turnesi kapsamında Türkiye'ye geliyor. Yapı Kredi'nin 75. yıl etkinlikleri kapsamında sponsorluğunu üstlendiği "Fame" müzikali, dünyaca ünlü West End'den, hem de orijinal kadrosuyla İstanbul'a taşınıyor. Yönetmenliğini ve koreografisini dev müzikallerin tanınmış ismi Nick Winston'ın üstlendiği "Fame'de Keith Jack ve Jorgie Porter'in yanısıra Hayley Johnston, Stephanie Rojas, Molly McGuire, Jamal Crawford, Albey Brooks gibi birçok genç isim yeteneklerini konuşturuyor. Ölümsüz yapım, ilk filminden neredeyse 40 yıl, televizyon dizisinden 37 yıl ve müzikalin ilk sahnelenişinden tam 30 yıl sonra, yine aynı yoğun enerji ve tutkuyla seyirciyle buluşmaya devam ediyor.

Hem filmin hem de müzikalin yapımcısı, "Fame'in babası lakaplı David De Silva "Bir müzikali 'klasik' ya da 'başyapıt' yapan şey zamandır. Bir nesilden diğerine uzanır. Bir dilden diğerine çevrilir. İzleyiciyi hem ağılatır hem güldürür. Gençlerin içini tutkuyla, büyüklerinkini nostaljiyle doldurur" diyor ve ekliyor: "Fame'in Nick Wilson yönetimindeki 30. yıl prodüksiyonu, gördüklerimin en iyisi!"

Sanat aşkıyla yanıp tutuşanlara ve hayallerinin peşinden koşan herkese ilham veren, 40'lı yaşlardakileri de eski günlerine geri götüren bu sıra dışı performans, 10-15 Aralık 2019 tarihleri arasında, Zorlu PSM Turkcell Sahnesi'nde izlenebilir.

→ 25 Temmuz 2020'ye kadar

"Hafıza-i Beşer: Osmanlı Yazmalarından Hikâyeler" sergisi
İstanbul Araştırmaları Enstitüsü'nün düzenlediği sergi; ziyaretçileri metinler, objeler ve zamanlar arasında bir yolculuğa çıkarıyor. İnsanlığın, elyazmalarında maddeleşmiş, ilahi ve dünyevi, çok dilli ve dinli, kentli ve köylü, eşsiz ve sıradan ve her zaman ilham verici hafızasının kapılarını aralıyor.

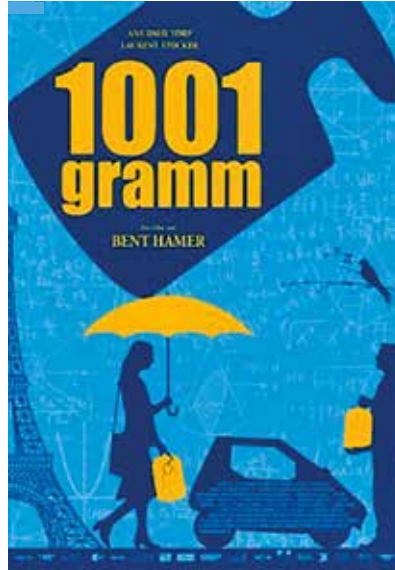

→ 1 Aralık 2019

23. İstanbul Tiyatro Festivali
Yerli yapımların merakla beklenen prömiyerleri ve yurt dışından dünyaca ünlü topluluk ve sanatçıların birbirinden etkileyici gösterilerinin yer aldığı festival, tiyatroseverlere yoğun bir program sunacak.

→ 23 Kasım 2019

Film gösterimi: "1001 Gram"
Pera Film'de gösterilecek olan, Norveçli yönetmen Bent Hamer'ın çektiği "1001 Gram", insan hayatının kaç gram olduğunu esprili bir dille sorguluyor.

→ 27 Kasım 2019-28 Mayıs 2020

"Bir Zamanlar Toroslar'da: Sagalassos" sergisi

Yapı Kredi Kültür Sanat'ta düzenlenecek sergi, Burdur Arkeoloji Müzesi'nden İstanbul Beyoğlu'ndaki Yapı Kredi Müzesi'ne getirilecek 369 tarihi eseri tematik ve kronolojik konsept dâhilinde sanat ve tarih severlerle buluşturacak.

→ 21 Kasım 2019

"Al Di Meola: Past Present Future Tour"

Nesillere ilham veren efsanevi gitarist Al Di Meola, Yapı Kredi 75. Yıl Konserleri kapsamında dörtlüsüyle birlikte hem kendi şarkılarını hem de The Beatles ve Astor Piazzolla şarkılarını akustik olarak Uniq Hall'da yorumlayacak.

yeni

SEK QUARK'IN YENİ ÇEŞİTLERİNİ BİLMİYEN Mİ KALDI?

Diyoruz ama bilmemeniz normal. Sonuçta yeni çıktı.
Kayısı-kinoa ve incir-ceviz çeşitleriyle uzun süre tok tutan
yüksek proteinli SEK Quark, şimdi tüm marketlerde!

Tarih detaylarda gizlidir.

Detaylar ise Yapı Kredi
Sanal Müze'de sizi bekliyor.

Tıpkı Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ankara'da,
Atatürk'ün bir çiftçiye yaptığı
sürpriz ziyaret gibi.

Atatürk'ün hiç görülmemiş fotoğraflarından
kişisel eşyalarına, eski İstanbul fotoğraflarından
Yapı Kredi'nin bankacılık tarihi ve koleksiyonlarına kadar
tarihin bilinmeyen detayları Yapı Kredi Sanal Müze'de.

 YapıKredi

1944 - 2019

SANAL MÜZE

www.yapikredisanalmuze.com

 YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

75
YIL